flacăra

almanah 1979

PRIMII CITITORI AI ALMANAHULUI...

Zețărie

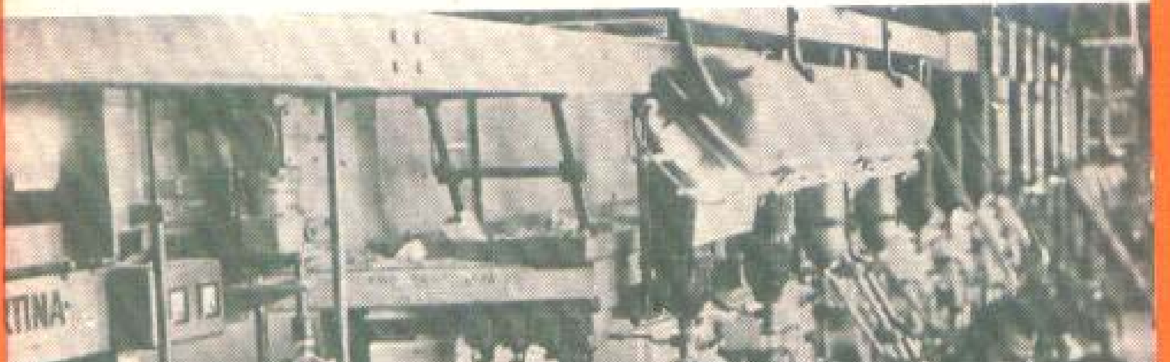

Super-Albertina

Montaj Tiefdruck

Montaj Offset

Retuș foto Tiefdruck

Monofoto

Linotype

Coperta I. ION NIȚĂ NICODIN: «Moara»

Fotografie de FLORIN HORNOIU ■

Copertele II-III. Iată-i în aceste pagini pe cîțiva din colaboratorii nesemnați ai Almanahului nostru — muncitori, tehnicieni, ingineri din Combinatul poligrafic Casa Scînteii — care sînt totodată și primii lui cititori. Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Coperta IV. Virginia Ruzici — un nume în plină ascensiune.

PRIMII CITITORI AI ALMANAHULUI...

Zețărie

Super-Albertina

Montaj Tiefdruck

Montaj Offset

Retuș foto Tiefdruck

Monofoto

Linotype

Coperta I. ION NIȚĂ NICODIN: «Moara»

Fotografie de FLORIN HORNOIU ■

Copertele II-III. Iată-i în aceste pagini pe cîțiva din colaboratorii nesemnați ai Almanahului nostru — muncitori, tehnicieni, ingineri din Combinatul poligrafic Casa Scînteii — care sînt totodată și primii lui cititori. Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Coperta IV. Virginia Ruzici — un nume în plină ascensiune.

Lei 25

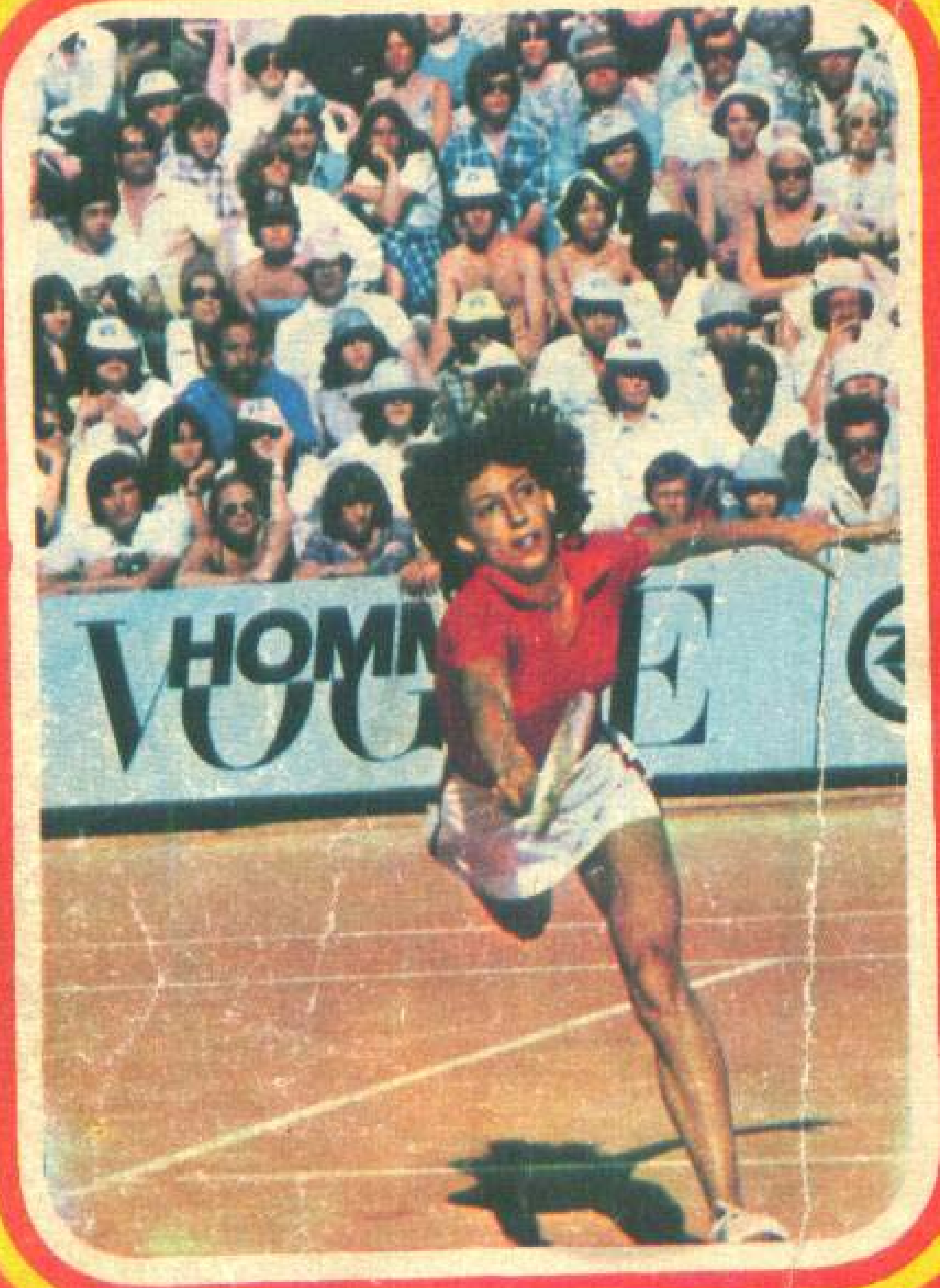

Redactor şef al publicaţiilor Flacăra
ADRIAN PĂUNESCU

Colectivul redacţional al almanahului

TRAIAN STOICA
redactor responsabil

CORNEL CĂTANĂ
secretar de redacţie

TUDOR RUPTUREANU
corectură

VALERI MORARU
prezentare tehnică

Almanahul revistelor „FLACĂRA“ şi „REBUS“ 1979

la mulți ani!

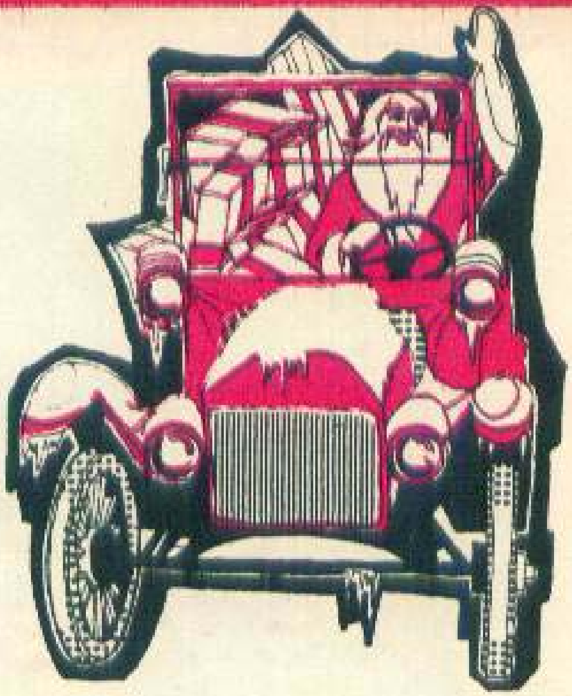

1979

	IANUARIE	FEBRUARIE	MARTIE	APRILIE
L	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30
M	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
M	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
J	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
V	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
S	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
D	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29

	M A I	IUNIE	IULIE	AUGUST
L	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
M	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
M	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
J	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
V	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
S	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
D	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26

	SEPTEMBRIE	OCTOMBRIE	NOIEMBRIE	DECEMBRIE
L	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
M	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
M	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
J	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
V	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
S	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
D	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30

CU DEMNITATE PE CALEA ÎNĂLȚĂRII PATRIEI ȘI A PĂCII ÎN LUMEA ÎNTREAGĂ

Bat, la poarta istoriei, semnele unui nou an...

Acum, cînd începem prefața acestui almanah — debut de decembrie 1978 — zăpada, decorul tradițional al lui „Aho, aho, copii și frați...", și-a făcut mult prea puțin apariția. Năzdrăvanii cu ghiozdane, cei ce iubesc cel mai mult și mai mult ninsoarea, abia i-au văzut spicul căzînd spre a forma domnul lor lan de alb imaculat. Chiar și pe munți neaua este, deocamdată, un oaspete rar. Ceva adînc, ceva tainic ne face să simțim însă cum zvonul acelei sărbători — a clinchetelor, a focurilor de artificii, a dansurilor printre fluvii de beteală și a bucuriei în proporții de masă — sărbătoarea Anului Nou răsună deja în timpanele noastre, născută dintr-o aspirație adînc omenească spre timpuri noi, spre spații noi, spre deschideri noi.

Așteptîndu-l pe 1979 să vină ca în frumoasele legende românești, într-o sanie trasă de superbii bidivii ai speranțelor veșnic tinere, reflectăm mai întîi, așa cum este și firesc, la ceea ce a fost predecesorul său. Actualul, încă, 1978. Ce imagine ne-o lasă el nouă, românilor, privit din perspectiva vieții noastre interne, a colectivității noastre naționale, dar și a lumii în totalitatea ei?

Ne permitem să ne înscriem din oficiu la o posibilă anchetă de opinie cu acest subiect, și să oferim, aici, răspunsurile noastre.

1978 — un an proiectat excelent. Iată concluzia fundamentală cu care dorim să începem tabloul nostru, așezînd această opinie în fruntea piramidei răspunsurilor menite să caracterizeze acest an — treaptă pe făgașul unor noi și revoluționare împliniri în destinul socialist și comunist al țării.

În forurile cele mai înalte de partid și de stat, pe masa de lucru a secretarului general al partidului, președintele țării — adevărată planșetă de arhitect al prezentului și viitorului României — 1978 a fost conceput ca un an de tenace și curajoase bătălii pentru progres în toate domeniile economicului și socialului, într-un cuvînt în toate sectoarele vieții, abordată în întreaga sa complexitate. „Un an hotărîtor", l-a denumit tovarășul Nicolae Ceaușescu; miez al cincinalului 1976—1980, a cărui deviză fundamentală, gîndită și lansată de la aceeași masă a proiectelor celor mai îndrăznețe, este cuprinsă în expresia care ne va însoți, încă multă vreme, ca obiectiv fundamental al muncii noastre: „saltul spre o calitate nouă, superioară".

1978 — un an al marilor succese. Bilanțul, desigur, nu este încă încheiat. Abia prin ianuarie computerele prelucrătoare de date statistice ne vor putea pune sub priviri o imagine foarte exactă a realizărilor dobîndite. Ceea ce știm însă este că munca ne-a mers, în covîrșitoarea majoritate a domeniilor de bază, din plin și bilanțul depășirii prevederilor se ridică, în industrie, în acest al 3-lea an al cincinalului, la circa 60 de miliarde lei, realizîndu-se astfel o bună parte din cele 100 de miliarde înscrise în obiectivele proiectului suplimentar adoptat de Conferința Națională a partidului. Iată și o altă știre care are sensuri la fel de semnificative pentru pașii înainte pe care îi facem într-un ritm rapid: în 1978 încă 6 județe îndeplinesc obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea de a realiza o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Să mai spunem că numărul județelor care ating un asemenea nivel se ridică la 31; să amintim că în anul 1965 — anul cînd la cîrma țării urca, încărcat de tinerețe, de energie și de o adîncă pricepere de conducător tovarășul Nicolae Ceaușescu — doar 4 erau județele țării care se puteau lăuda cu un asemenea palmares; și să mai adăugăm că: în 1978, în ciuda unor condiții nu tocmai favorabile, agricultura noastră a obținut recolte bune. Vom putea ajunge astfel ușor la adevărul de bază al anului, care arată că pe masa de lucru a președintelui țării proiectele au avut și au în centrul lor parametrii cei mai importanți ai lumii moderne — în primul rînd creșterea producției industriale și dezvoltarea agriculturii, platforma pe care se ridică toate celelalte domenii: știința, cultura, învățămîntul, are loc dezvoltarea orașelor și satelor, se asigură creșterea generală a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor.

Desigur, toate acestea au cerut un efort

continuu, tenace, dublat de o vie muncă de concepţie şi organizare, care fuseseră cuprinse în calculele proiectului de ansamblu. „Noua calitate, spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cursul uneia dintre intervenţiile cu care a debutat anul economic 1978, trebuie să se exprime în afirmarea cu putere a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, a cunoaşterii umane în toate sectoarele de activitate; ea trebuie să însemne ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii tuturor produselor prin creşterea gradului de calificare şi a orizontului de cunoaştere al maselor largi, prin ridicarea substanţială a productivităţii muncii". Criteriul prim de realizare a acestui salt — preciza tovarăşul Nicolae Ceauşescu — este eficienţa întregii activităţi, reducerea cheltuielilor, sporirea venitului naţional; ea trebuie să fie însoţită de perfecţionarea planificării şi organizării muncii, de creşterea rolului clasei muncitoare în conducerea societăţii, de intensificarea activităţii ştiinţifice, culturale, de formare a omului nou.

Anul 1978 a fost, într-adevăr, anul unei intense activităţi pe toate aceste fronturi şi, apropiindu-ne de încheierea lui, nu putem să nu subliniem, cu acelaşi sentiment de respect, faptul că secretarul general al partidului s-a aflat neobosit în fruntea acestei uriaşe lupte.

În 1978 tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost prezent la locurile unde se duc bătăliile pentru realizarea obiectivelor economice de o im-

(continuare în pag. 6)

TOVARĂȘA ACADEMICIAN DOCTOR INGINER ELENA CEAUȘESCU PERSONALITATE DE SEAMĂ A VIEȚII POLITICE, REMARCABIL MILITANT PENTRU FERICIREA POPORULUI, STRĂLUCIT OM DE ȘTIINȚĂ

Prezența activă a tovarășei Elena Ceaușescu la toate marile evenimente ale țării, participarea deosebit de fructuoasă la munca de elaborare a politicii partidului și statului constituie un inestimabil aport la nobila activitate de stabilire a direcțiilor de acțiune, la soluționarea complexelor probleme pe care le ridică, firesc, o operă de o asemenea anvergură cum este lupta pentru progresul neîntrerupt, multilateral al României.

•

Activitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu s-a bucurat și în anul 1978 de aprecieri dintre cele mai elogioase în rîndul savanților din întreaga lume. Cu ocazia vizitei întreprinse împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, tovarășa Elena Ceaușescu a fost omagiată de specialiști de renume mondial, între care mulți laureați ai Premiului Nobel. Cu aceeași ocazie i-a fost înmînată Diploma de Membru de Onoare al Academiei de științe a statului Illinois. Un moment deosebit l-au constituit, de asemenea, manifestările de prețuire ce s-au organizat de către oamenii de știință britanici cu ocazia vizitei întreprinse în Anglia împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Într-o atmosferă de mare solemnitate, tovarășei Elena Ceaușescu i s-au conferit titlul de Membru de Onoare al Institutului regal de chimie și titlul de «Profesor Honoris Causa» al Institutului politehnic din Londra Centrală, titlu acordat pentru prima dată unei personalități din străinătate.

Primire deosebit de călduroasă făcută de muncitorii Întreprinderii de construcții metalice din Bocșa.

portanță deosebită din județe ca Brăila, Caraș Severin, Cluj, Constanța, Galați, Harghita, Olt, Mureș, Satu-Mare, Sălaj, Timiș, Tulcea, Vrancea și, bineînțeles, municipiul București.

Numeroase au fost de asemenea întîlnirile de lucru la Comitetul Central al partidului, în Comitetul Politic Executiv — în plenarele partidului ca și în organismele supreme ale statului — consacrate în primul rînd mersului treburilor pe frontul economic. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele — București, expresie a contactului dintre conducerea partidului și masele largi de oameni ai muncii, a constituit momentul de impuls pentru trecerea la o altă măsură, deosebit de importantă, — aplicarea noului mecanism economico-financiar, fundamentat pe accentuarea autoconducerii muncitorești și întărirea autogestiunii în întreprinderi. În calitate de proprietar și beneficiar de care dispun oamenii muncii din țara noastră, 1978 a adus, astfel, valențe noi, de o mare eficacitate.

Este explicabil, deci, de ce succesele lui 1978 vin să împlinească în mod îmbucurător bilanțul primilor trei ani ai cincinalului, la care ne gîndim continuu privindu-l în totalitatea sa, el însuși reprezentînd o etapă importantă în salturile spre mai bine ale țării. Un volum de investiții de circa 520 de miliarde lei — aproape tot atît cît s-a realizat în întregul cincinal trecut — iată bilanțul primelor trei trepte din cincinalul 1976—1980. Un volum de investiții care, practic, înseamnă, între altele, darea în exploatare a peste 1750 de capacități de producție importante, începerea lucrărilor precum și munca intensă la obiective cum sînt Combinatul siderurgic Călărași, Complexul petrochimic Năvodari, Canalul Dunărea-Marea Neagră și noul port la mare, hidrocentralele de pe Dunăre-Porțile de Fier II și Turnu Măgurele, Metroul din București, Întreprinderea de utilaj greu Cluj-Napoca și multe altele.

1978 n-a fost un an ușor.

Privit prin prisma concentrării de forțe și a efortului. El a contribuit însă din plin nu numai la realizarea, dar și la depășirea ritmului planificat de creștere industrială: 11,2 la sută, față de 10,2 la sută cît fusese planificat, ceea ce face ca România să se mențină în rîndul statelor fruntașe ale lumii privind ritmurile de dezvoltare.

1978 — anul unei vieți mai bune, prospere. Urmînd unui an în care necazurile ne căzuseră peste noapte sub forma unui cutremur neiertător, peste ruinele căruia niște sceptici crezuseră că România va plînge multă vreme neputincioasă, 1978 a fost, dimpotrivă, anul demonstrării vitalității depline a societății noastre socialiste. Ștergînd rănile lui 4 martie 1977, ritmul construcției de locuințe a continuat firesc, orașele și satele noastre s-au dezvoltat potrivit calculelor de pe planșetă. Populația țării, însăși, crescuse la 1 iulie a.c. cu încă 100.000 de oameni în scurtul răstimp de la apropiatul recensămînt. Anul 1978 a fost anul încheierii — înainte de termen — a primei etape de aplicare a programului inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu și dezvoltat de Conferința Națională a partidului de sporire a retribuțiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii cu circa 32 la sută, față de 20 la sută prevăzut la Congresul al XI-lea. Ca urmare, retribuția medie netă a ajuns în acest an la circa 2000 lei lunar, fiind cu aproape 25 la sută mai mare decît în 1975. Au crescut, de asemenea, veniturile țărănimii, care cunosc în 1978 un spor de aproape 20 la sută față de 1975, iar puterii de cumpărare a populației

Vibrante manifestări de stimă și dragoste din partea locuitorilor din orașul Carei

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a asistat la exerciții și aplicații militare demonstrative în zona Brăila—Galați.

Vizitînd noul și modernul magazin „Romarta" din Focșani

Analiză la fața locului a perspectivelor de dezvoltare mai susținută a zootehniei județului Caraș-Severin

ii corespunde astăzi o creștere importantă a volumului de mărfuri, al căror volum general pe piață este cu circa 29 la sută mai mare față de 1975. În acest context statul a alocat în 1978 fonduri de peste 63 milioane lei pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației.

Toate acestea – reprezentînd, în fapt, efectele unei politici concrete, directe, de slujire a omului se reflectă în înfățișarea tot mai luminoasă cu care orașele și satele noastre întîmpină pragul de an nou, în bunăstarea și fericirea noastră, a tuturora.

1978 — anul unei depline unități a poporului în jurul partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Se poate spune că 1978 a început cu un eveniment de o deosebită semnificație pentru solidaritatea comunității noastre naționale: sărbătorirea, în luna ianuarie, de către întregul popor român a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară ai tovarășului Nicolae Ceaușescu. O sărbătoare a prețuirii pe care toți cetățenii patriei – români, maghiari, germani, sîrbi sau de alte naționalități – o poartă secretarului general al partidului, președintele republicii, pentru contribuția de inestimabilă valoare adusă la progresul României. O sărbătoare – manifest: de atașament la politica generală, internă și externă a partidului. O sărbătoare – hotărîre: de a urma neabătut, de a lupta neobosit pentru traducerea în viață a acestei politici. Înaltele titluri de „Doctor în științe politice" și „Doctor în economie", precum și conferirea pentru a doua oară a Titlului suprem de „Erou al Republicii Socialiste România" sînt însemnele acestei prețuiri, ale acestei unanime hotărîri a partidului, a poporului de a fi neabătut în jurul tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a-i urma îndemnurile și chemările, spre binele țării și al poporului întreg.

1978 – un an politic cu o excepțională paletă de evenimente interne. Trecerea în revistă a evenimentelor anului ne indică o prodigioasă activitate a conducerii partidului și statului, în primul rînd a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin neodihna căruia 1978 a fost:

● anul unor largi forumuri democratice – Conferința Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști; Plenara comună a Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană; Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii; Conferința Națională a Femeilor; Conferința pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist; Conferința Națională a Uniunii Artiștilor Plastici. La tribuna tuturor acestor forumuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent, rostind cuvîntări prin care activitatea de bază a domeniilor respective este direcționată cu claritate;

● anul unei intense preocupări pentru buna pregătire politică și ideologică a maselor largi, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară. Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința cu activul central de partid și de stat, din luna august, se înscrie în bilanțul vieții politice a anului ca un document de excepțională însemnătate;

● anul primei finalizări la nivel național al întrecerilor în cadrul competiției polisportive „Daciada". Spectacolul festiv, organizat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, rămîne înscris în paginile albu-

mului 1978 ca una dintre cele mai frumoase expresii a energiei și sănătății fizice și morale a poporului nostru.

1978 – anul prețuirii luptei înaintașilor. Două mari evenimente – celebrarea a 130 de ani de la Revoluția de la 1848 și a 25 de ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție, la 11 iunie, ca și marea sărbătorire, la 1 Decembrie, a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România – vor menționa pentru totdeauna anul 1978 în rîndul modelelor de dragoste și recunoștință pe care poporul și partidul nostru le manifestă față de aceia ce au luptat și s-au jertfit pentru libertatea, independența și unitatea României, pentru binele și fericirea ei, azi. Aceste sărbătoriri, încheiate cu grandioase adunări în fața cărora a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, au găsit poporul român strîns unit, decis să facă totul pentru înflorirea patriei socialiste. „Să facem legămîntul solemn – spunea secretarul general al partidului la sărbătorirea a 60 de ani de la constituirea statului național unitar român – că vom acționa într-o deplină unitate pentru continua înflorire a economiei, științei, culturii și civilizației întregului nostru popor, că vom face totul pentru a asigura poporului nostru deplina independență și libertate, bunăstarea și fericirea !"

1978 – un an de remarcabile succese pe tărîmul politicii externe închinate păcii și progresului tuturor popoarelor. Bogat și emoționant, în același timp, a fost acest an, 1978, pe planul acțiunilor de politică externă întreprinse de România. Emoționant prin demnitatea cu care ne-am afirmat clar, deschis, cu fermitate dorința de pace – condiție fundamentală pentru progresul nostru și al tuturor celorlalte popoare. Poziția principială, rațională și realistă a României, exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reflectată și în textul Declarației Consfătuirii statelor participante la Tratatul de la Varșovia, s-a bucurat de o largă adeziune din partea întregului popor. Întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai tuturor categoriilor de oameni ai muncii, hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din luna decembrie, dezbaterile Sesiunii solemne care a reunit cele mai înalte foruri de partid și de stat, de la 1 decembrie, au dat glas voinței poporului nostru de a se pune capăt odată pentru totdeauna cursei nebunești a înarmărilor, de a se face totul pentru lichidarea conflictelor și excluderea războaielor din viața planetei. Nu de înarmări avem nevoie, a hotărît, în unanimitate, poporul român, ci de posibilitatea de a ne consacra forțele construcției pașnice.

Exprimarea acestei ferme voințe a poporului venea, firesc, la încheierea unui an de o intensă activitate concretă, consacrată idealurilor de pace ale omenirii, sintetizate în propunerile pe care România le-a prezentat la Sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată problemelor dezarmării.

Cu fermitate a fost continuată și în acest an politica României de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, fără a opune, în vreun fel, relațiile cu o țară uneia sau alteia. În 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut vizite în U.R.S.S., unde s-a întîlnit cu tovarășul Leonid Ilici Brejnev, în R. P. Chineză, unde s-a întîlnit cu tovarășul Hua Kuo-fen ; în R.P.D. Coreeană, R. S. Vietnam, R.P.D. Laos, Kampuchia Democrată, R. P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia.

Tot în anul 1978, în spiritul politicii de colaborare cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut importante vizite oficiale în Statele Unite ale Americii, în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord ; a avut întîlniri și la Teheran și Delhi cu conducători ai țărilor respective. România și tovarășul Nicolae Ceaușescu i-au avut, de asemenea, ca oaspeți pe tovarășul Hua Kuo-fen, precum și pe cancelarul Federal al Republicii Federale Germania, Helmut Schmidt, președintele Egiptului, Anwar El Sadat, președintele Republicii Austria, Rudolf Kirschschläger, Mengistu Haile Mariam, conducătorul poporului etiopian, ca și pe numeroase alte personalități ale vieții politice și de stat din diverse țări ale lumii.

O politică închinată ferm prieteniei și colaborării, păcii și progresului tuturor popoarelor lumii. Vom face totul să mergem ferm în continuare, pe această cale, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, dînd astfel poporului nostru încrederea într-un viitor de muncă închinată construcției, de liniște și pace.

...Cu această încredere intrăm în anul 1979, anul în care vom sărbători cea de-a 35-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă, piatră de hotar în destinele României, borna de la care măsurăm, de aproape trei decenii și jumătate, toate victoriile noastre pe calea socialismului.

Pentru acest an, al 35-lea, al libertății și independenței, închinăm acum, în prag de An Nou, cupa hotărîrilor noastre de a urma neabătut partidul, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe calea înălțării și înfloririi multilaterale a României. O facem cu convingerea adîncă a datoriei față de țară și față de noi înșine, pentru bucuria și fericirea întregului popor român.

La mulți ani, 1979 !

ALMANAHUL FLACĂRA ■

● În paginile 10, 11, 12, 13 prezentăm aspecte din vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu peste hotarele țării.

Intilnirea prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev din Crimeea. In timpul convorbirilor.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu in R.P.D. Coreeană. Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostind cuvintarea in timpul grandiosului miting al prieteniei romăno–coreene.

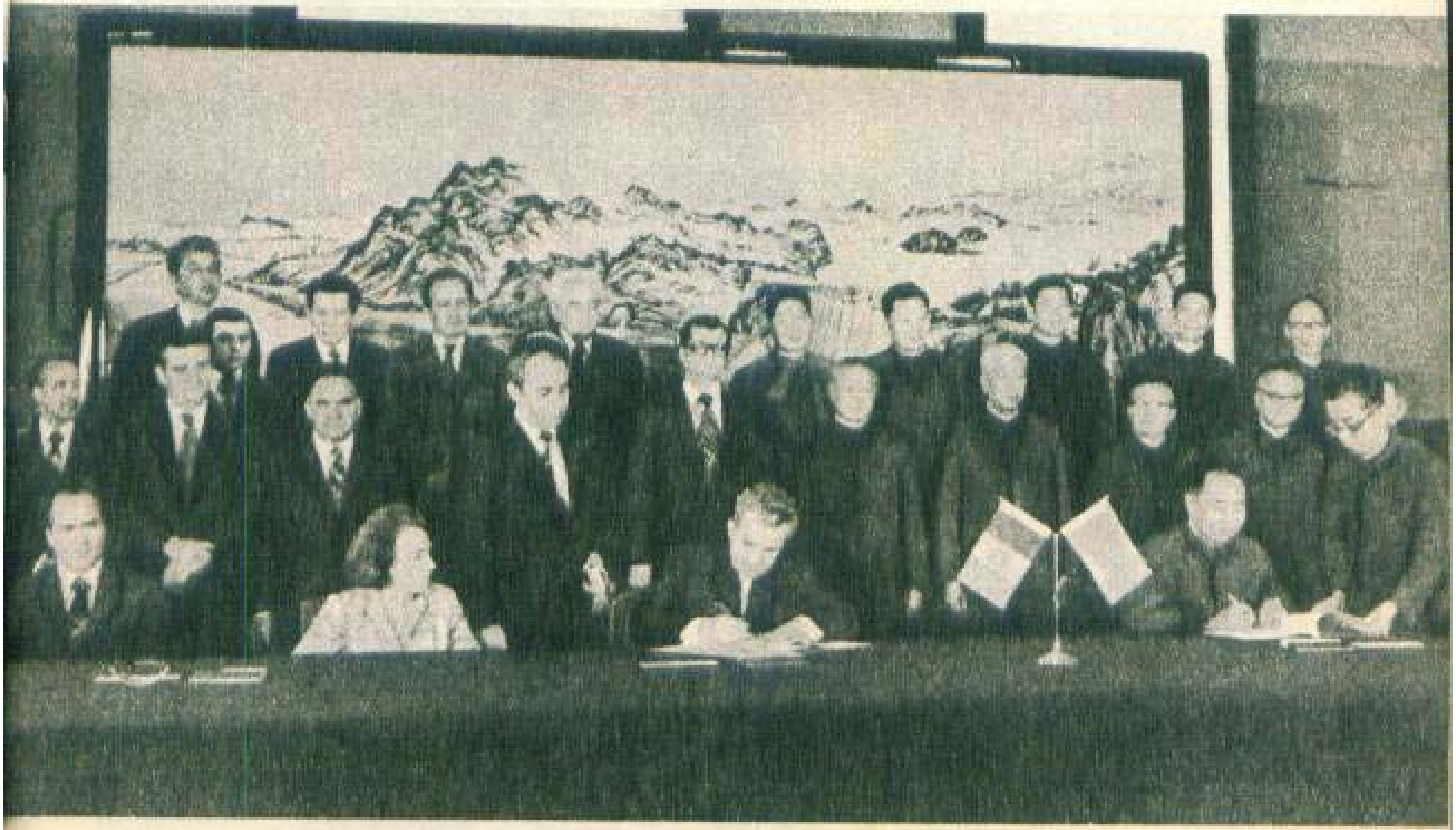

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în R.P. Chineză. Solemnitatea semnării documentelor oficiale.

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Republica Socialistă Vietnam. Împreună cu conducătorii Vietnamului.

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Republica Democrată Laos. Intîlnire protocolară.

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Kampuchia Democrată. La sosirea în capitala ţării.

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în R.S.F. Iugoslavia. O nouă intîlnire prietenească între tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito.

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii. În timpul intonării imnurilor de stat la Casa Albă.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Marea Britanie. În timpul banchetului de stat de la palatul Buchingham.

MUNCĂ — EDUCAȚIE — OMENIE

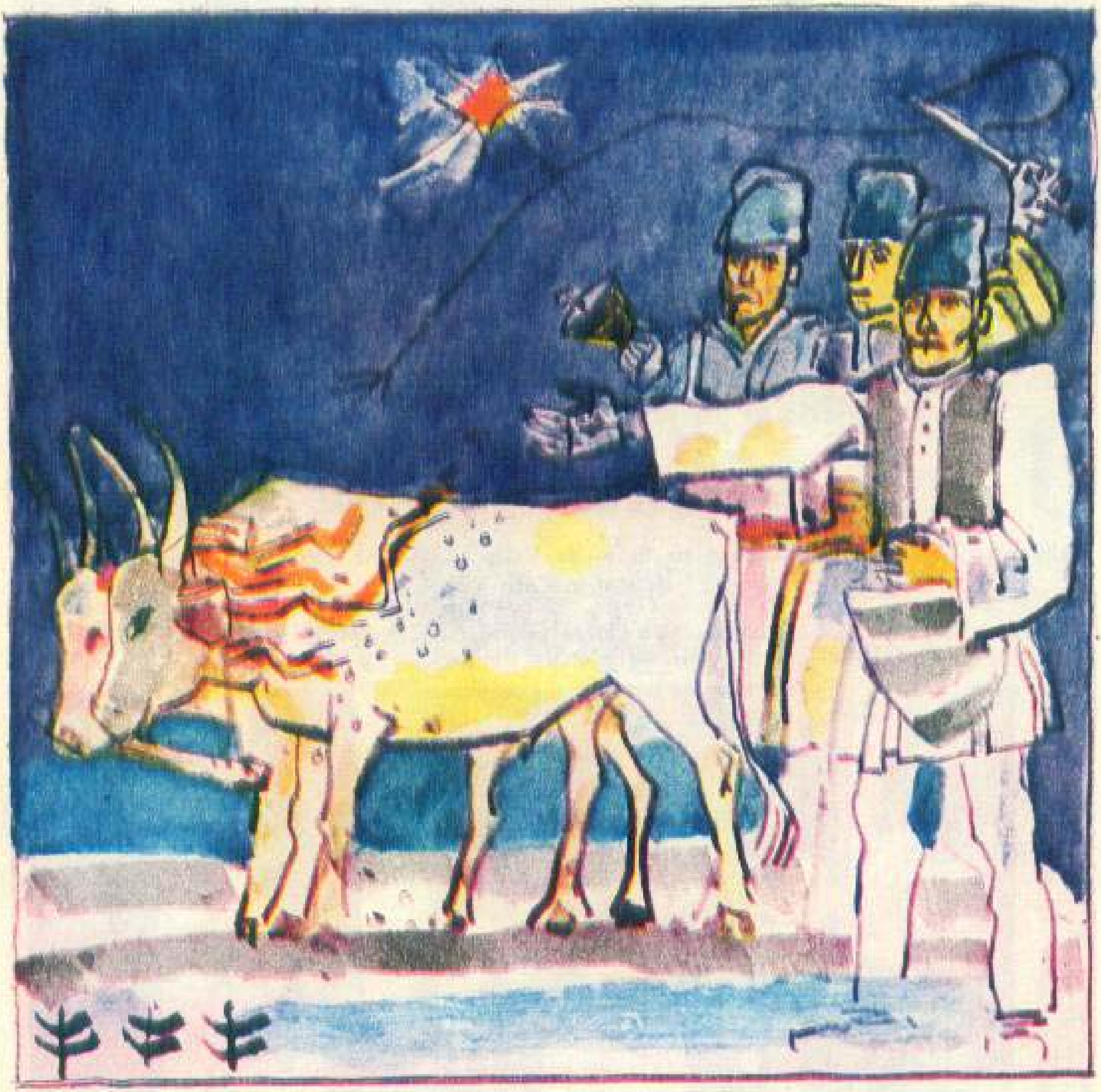

Leroi Leo !
Munca-i d-astă vară,
Munca ce-a muncit ?

În edițiile precedente ale Almanahului Flacăra (1977, 1978), am prezentat cîteva aspecte ale poeziei colindelor și idealurilor tinerilor așa cum sînt ele reflectate în aceste minunate poeme-metaforă și cugetare, ale poporului nostru.

Ferice de-acest om bun,
Că-i cu casa lîngă drum,
Și învață fii de-ai săi
Să-și întindă plugurile,
Să răstoarne brazdă neagră.
Pe răzor de brazdă neagră
Să-mi samene grîu galben,
Pe răzor de grîu galben
Să-mi sădească meri de aur,
Pe răzor de meri de aur
Să-mi sape la fîntîni reci.

(Herseni, Tr. p. 240)

Iată acum un adevărat imn închinat muncii agrare, fericirii gospodarului care-și învață fiii „să-și întindă plugurile și să răstoarne brazda neagră", încît comentariile noastre pot continua pe latura oglindirii proceselor muncii și înaltei forme de educație tradițională, întruchipate de poezia de urare și felicitare, ocazională de sărbătorirea începutului noului an, care este colinda.

Ceea ce frapează pe lector (în cazul nostru), sau pe ascultător (în forma firească de manifestare), este marea varietate tematică și imagistică a colindelor, uriașa putere de transfigurare poetică a aspectelor vieții tradiționale, pînă în cele mai mici amănunte : viața casnică, socială și profesională. Nu este latură a vieții și muncii din satul românesc de odinioară care să nu-și aibă imaginea proprie în colinde : tinerii aflați în pragul căsătoriei, proaspăta familie bucurindu-se de roadele muncii de peste an, copiii, flăcăii și vîrstnicii cu preocupările specifice vîrstei lor, apoi ocupații — vînătoarea, păstoritul, agricultura, pescuitul, precum și judele și primarul, notărașul și învățătorul, ori locuri, ceremonii, gînduri și speranțe. Oglindind această lume a trecutului nostru într-o atmosferă mirifică și pitorească, colindele nu sînt narațiuni poematice cu acțiuni epice dezvoltate și întîmplări succesive, ci numai scînteieri ale unui moment cu semnificații profunde, transpunînd sîmburele de viață reală pe un fundal mitic și fabulos. Accentul nu cade pe acțiunea conflictuală ca în balade și basme, pe latura descriptivă ca în plugușor, ori cea de cugetare din proverbe și cea lirică din doine, ci pe trezirea, realizarea unei atmosfere sărbătorești, de încîntare și vrajă, de optimism și fericire, de bunăstare și bucurii, petrecere colectivă și urări reciproce, al cărui erou este integrat gospodarul colindat

Ia sculați, sculați,
De mi vă uitați
Pe-o gură de vale,
Vouă vi se pare
Tot soare răsare,
Ci vouă vă vine
Tot turme de oi :
Oile zbierînd
Din codițe dînd,
Cu codițe-nvoalte,
'Nvoalte răsucite,
'N aur poleite.

(L. S., p. 33)

Colindele se interpretează numai o singură dată pe an, într-un context sincretic amplu, de grupul flăcăilor însoțit, în unele zone, de mascați, fluiere, tobe, talăngi, cîntec și joc, urări și port popular de sărbătoare, printr-un ceremonial festiv bine organizat, pentru a marca unul dintre momentele cele mai de seamă din viața omului : începerea unui nou an de bucurii și împliniri. Momentul este așteptat cu o mare nerăbdare dar și cu o firească înfrigurare, atît de cei care participă direct la colindat, cît și de întreaga comunitate a satului, care-i întîmpină și-i omenește cu drag și alese daruri. Fetele și tinerii aflați în pragul căsătoriei sînt cei mai nerăbdători. Pregătirile se fac din timp și cu maximă atenție — colindătorii fiind „în văzul tuturor", iar casele colindate vor fi comentate după modul cum se prezintă — adică, marca hărniciei și muncii gospodarului și gospodinei, fetelor și feciorilor. Este prilejul cunoașterii directe și de apreciere obiectivă reciprocă, ce va avea largi implicații matrimoniale. De aceea îndemnul pentru frumos și îngrijit este firesc :

Sculați, gazde, nu dormiți,
Că nu-i vremea de dormit,
Că-i vremea de-mpodobit
Cu aur și cu argint,
Pe la uși
  cu flori de ruj,
La ferești
  cu flori domnești,
Sus în grindă
  struț de nintă,
În portiț'
  o porumbiță.

(L. S., p. 9)

Darurile sînt și ele un simbol al stării materiale a gazdei și, deci, oglinda omeniei și ospitalității :

Jupîne mese-or întinde,
Fete mari făclii aprinde,
Gazda-n case ne-a primi
Cu bun dar ne-a dărui :
C-un colac de grîu curat,
C-o spată de godinat,
C-o ferie rasă-n masă
Și cu doi tri d-arginței.

(L. S., p. 11)

La nivelul satului tradițional, colindatul era un cadru colectiv, solemn și festiv, de cunoaștere și respect reciproc, statornicind norme de aleasă conduită în familie și societate, combătînd excesele și reaua intenție. Colindele au constituit adevărate modele de inițiere și educare a tinerilor pentru viață, căsnicie și muncă, iar dincolo de caracterul festiv și de bun augur sînt elogiul hărniciei și priceperii, curajului și omeniei. Ele reunesc mai multe laturi care presupun munca : 1. reflectarea tuturor îndeletnicirilor vieții satului tradițional ; 2. momentul desfășurării colindatului și interpretarea colindelor marchează începutul ciclului muncilor agrare și păstorești ; 3. transmiterea urării — alegoric ori simbolic, vizează în afară de starea personală, obținerea unor roade și recolte bogate, consecință directă a muncii ; 4. răsplata colindei se face prin produse ale muncii : „colacul de grîu", „spata de godinat", „vadra de vin" etc., 5. atît colindătorii cît și gospodarii se pregătesc, muncesc din răsputeri, pentru acest eveniment.

Dalbuț păcurariu
Mirelui tinărelu !
Mi s-o lăudat
Că el mi-și are
Cîte flori pă munte
Atîtea oi de frunte,
Cîți luceferei
Atîția berbecei,
Cîte steluțele
Atîtea mieurele.

(L. S. p. 35)

Păstoritul în timpurile străvechi a constituit o ocupație de bază a poporului nostru, iar reflectarea lui în colinde constă mai mult în redarea hiperbolizată a bogăției în turme. Dacă la începutul lor colindele au fost descrieri în versuri ale preocupărilor etnografice, cu timpul au evoluat spre forme înalte de poezie și simbol, alegorie și mit, metaforă

și hiperbolă. Elementele cosmosului, ades folosite ca termeni de comparație, ne apar astăzi drept alese figuri stilistice, pe cînd în realitate ele au format universul înconjurător al păstorului.

Strunga el ce-și are ?
Cercănel de lună.
Găleată ce-și are ?
Luna cînd e plină.
Dar cupă-n găleată ?
Luceafăr de ziuă.
În ușă cine mulge ?
Ion tinerelu.
În strungă cine-și dară ?
Ileana de-ochii-și negri.

(Mohanu, p. 134)

Nu rareori pătrund și elemente realiste privind viața la stînă :

Cocoși au cîntat,
El s-au mînecat,
Mulgători la strungă,
Cu găleți pe mînă,
Oile să-și mulgă.
În ușă-au șezut,
Oile au muls.
În picioare s-au sculat,
În strungă s-au uitat.

Sînt preocupări și gesturi specifice oricărui păstor atras de îndeletnicirea sa. Dar niciodată elementele realiste nu apar singure într-o colindă, ci nimbate de aura fabulosului. Continuăm, spre exemplu, textul citat :

În strungă la căput,
El s-au mai văzut
Cel miel sugărel,
Berbece ocheșel,

Cu linița creață.
Creață, mărgăreață,
Cu cornița-ntoarsă,
În d-aur răvarsă.

(Mohanu, p. 32)

Și locul unde păstorul își paște turma este proiectat pe un tărim fabulos:

D-indi li-o-nvărat?
Din d-ostrov di mare,
D-indi iarba-mi crește,
În patru să-mpletește,
Nime n-o cosăște;
D-inde lemnu crește,
Jos îmi putrezește,
Nime nu-l cioplește.

(L.S., p. 35)

În unele colinde se aruncă o lumină asupra păstoritului transhumant, pendulatoriu între munte și mare:

Vara le vâra
În vîrful munților,
Iarna le ierna
În prundul mării.
sau
Unde le-adăpa?
În vadu Dunării.

(L.S., 38)

Cu toate că în colinde nu se descriu scene ample ale procesului muncii, ci numai unele secvențe, mici încrustații întocmai ca diamantul într-o montură artistică, din numeroasele variante se pot constitui imagini revelatoare ale muncii și îndeletnicirilor tipice satului românesc tradițional, se pot reconstitui vechi ritualuri agrare și păstorești, astăzi dispărute.

Și te scoală, cest domn bun,
Leru-mi da, Leru-mi da!
Scoală și pe fetii tăi,

Feții tăi și fetele.
Fete mari lumini s-aprindă,
Feciori mari porți să deschidă,
Scoală și pe feții tăi,
Să pornească plugurile,
La arat, la sămănat.

(Viciu, p. 27)

Agricultura, una dintre ocupațiile de bază ale fiilor acestui pămînt, cunoaște în colinde alese imagini ale marii bucurii determinată de obținerea prin trudă a unor recolte bogate, ale laudei belșugului și bunelstări. Din textele colindelor se pot reconstitui poetic etapele de pregătire a ogorului și de obținere a recoltelor, în special de grîu, secară, orz, — plantele de bază ale acestor locuri mănoase.

Să-ntindă plugurile,
Să meargă la sămănat,
Să arăm, să sămănăm,
Brazdă neagră să-nturnăm.

(Viciu, p. 28)

Urmează a doua mare etapă a muncilor agricole, strînsul roadelor bogate:

Noi umblăm la colindat
Dintr-o casă-n altă casă,
Gazda noastră nu-i acasă,
Că-i în vîrfu muntelui,
Să reteze stupii lui,
Să facă scară de ceară,
Să coboare-n jos la țară
Cu secera subsuară,
Să secere la săcară
Și la grîu de primăvară,
Tot în pai ca trestia
Și-n grăunț ca mazărea,
Să facă pită rotundă
Și colaci ca să ne-ajungă.

(Viciu, p. 150)

Vînătoarea, una dintre preocupările auxiliare ale poporului nostru, îndeletnicire străveche, apare în colinde nu ca o ocupație de obținere a hranei, ci ca o metaforă și alegorie a peţirii sau ca o probă vizînd maturizarea tînărului aflat în preajma căsătoriei. Vînătorii sau vînătorul sînt îndeobşte tineri plecați în căutarea „ciutei ciutaline", — simbolul viitoarei mirese, ori a cerbului tretior, — întruchipare a vitalității și opulenței.

Pleacă june-ntr-o vînatu,
Junelui junel bun!
În codri ce n-au d-umblat
Codrii-s mari
și codrii-s rari.

(L.S., p. 69)

Dar la vînătoare junele nu pleacă singur, ci întovărășit de devotatu-i prieten, calul, uneori și de șoim. Scenele de pregătire pentru vînătoare, secvențele desfășurării acesteia, arată grija deosebită a poetului popular pentru amănuntul semnificativ, evocator.

Hrănește
'Ngrijește
Tînărul Ion
D-un cal,
D-un ogar,
D-un vînăt șoimel.
Calu cum ș-ngrijește
Și cu ce-l hrănește?
Tot cu fîn tocat
Și cu orz pisat
De vînt vînturat,
Cu-apă
Din năstrapă.
Șoim cum ș-îngrijește ?
Tot cu păsărele,
Păsări mititele,
Păsări gălbioare
Prinse de pe mare.

(L.S., p. 143)

Înainte de a pleca la vînătoare tînărul își potcovește calul și-și pregătește armele specifice epocii: arcul și săgețile, buzduganul, sulița și flinta.

Sub poalele pomului,
Șade-un june hodinește
Și murguțu-și potcovește
Cu potcoave de molotru,
Cu cuie de sîrmă-întoarsă,
Ca la drum-s ghimpuroase.

(L.S., p. 77)

*

El că își mai luară
Flinta la spinare,
Arcuri de-a-ncordare,
Tolbe cu săgeți,
Cu săgeți mugeți.
Pe plai apucară,
Pin' de cerb a-mi dară.

(Mohanu, p. 52)

Urmărirea vînatului se face într-un spațiu tipic munților noștri, dar colorat în pastel de fabulos.

Urma că-i lua
Tot din deal în deal
Și din vale-n vale.
Urma că-i ducea
Tot din piatră-n piatră
Și din stană-n stană.
Urma-i povîrniè,
La rîu, la pîrîu,
Unde-i apă lină,
Petrele răsună,
Di-unde iarba-mi crește
Fir găitănește,
În patru să-mpletește;
Sub călin mălin,
Susu-i frunza deasă,
Jos îi umbra groasă.

(L.S., p. 106)

Am insistat îndeobște asupra muncii și îndeletnicirilor bărbătești întrucît în colinde ele sînt cele mai reprezentative. Nu este uitată nici îndeletnicirea soției, însă ea se referă cu precădere la fata mare, aflată în pragul măritișului. De aceea cele mai frecvente ocupații ale fetei sînt înfățișate în colinde ca: alegerea și cultivarea florilor — floarea și cununa fiind simbolul fecioriei, ori pregătirea hainelor de dat în dar mirelui, nașului, părinților și nuntașilor.

Leroi Leo!
Maria, ochi negri,
Munca-i d-astă vară,
Munca ce-a muncit?
Grădin-a făcut,
Flori și-a presădit,
Flori și-a altoit
Flori din toate flori,
Mai mult busuioc
Decît siminoc,

Mai mult rozmarin
Decit calofir.

(L. S. p. 92)

Hărnicia fetei este asociată aleselor trăsături fizice și morale. Fata muncitoare își atrage petițorii și prin frumusețea lucrurilor făcute de mina ei. În colinde ea este înfățișată stind în leagăn de mătase — simbol al frumuseții și gingășiei, prins între coarnele bourului negru, cerbului tretior, sau în crengile unui brad purtat de apele vijelioase de la munte.

Dar în leagăn cine-mi șade ?
Șade Ileana de-ochi-și negri.
Ea șade și tinghisește
La cămăși împărătești
Și gulere voinicești,
La minecí cumnatelor.
La gulere fraților
La minecí cumnatelor.

Întreg colindatul este o proiectare poetică a vieții și rosturilor satului tradițional, în care elementele alegorice, simbolice și fabuloase se împletesc cu cele descriptive și realiste, avînd o funcție de urare și felicitare a tuturor gospodarilor, care, de la mic la mare, participă cu însuflețire la acest ceremonial. O cunoaștere în mai bune condițiuni a lui se poate face integrîndu-te mediului folcloric, atît de viu și pitoresc, captivant și autentic, care se desfășoară an de an în toate zonele patriei.

ION MOANȚĂ ■
ilustrații de TRAIAN BRĂDEAN ■

BIBLIOGRAFIE :
Herseni Tr., Forme străvechi de cultură poporană românească, 1977 ; La luncile soarelui, Antologie a colindelor laice, 1964 ; Mohanu C., Fintina Dorului, 1975 ; Pop M., Ruxăndoiu P., Folclor literar românesc, 1976 ; Viciu A., Colinde din Ardeal, 1914.

Cincinalul — anul IV

Anul economic 1979 — al patrulea din actualul cincinal — marchează, cum ne-am obişnuit să spunem în întreaga perioadă a construcţiei socialiste, o nouă treaptă pe drumul ascendent ce duce la înaltele ţeluri pentru care muncim fără preget spre a le vedea cît mai curînd împlinite în interesul patriei şi al cetăţenilor săi. Într-adevăr, cifrele planului pe acest an ne dau imaginea tonifiantă a unei Românii şi mai puternice, şi mai moderne, şi mai solid racordată la circuitul mondial de valori ale creaţiei umane, şi mai darnică în bunuri materiale şi spirituale faţă de fiii săi. Totul este şi va fi rodul posibilităţilor sporite, valorificate mai cu chibzuinţă şi răspundere, mai eficient, aşa cum stă bine unor gospodari socialişti, proprietari uniţi ai întregii avuţii naţionale.

● În înfruntare cu timpul

Mulţi sînt factorii de care depinde azi progresul omenirii, dar parcă niciunul nu este atît de important ca timpul, mai bine zis cîştigul de timp. Iar acest cîştig nu poate fi dobîndit altfel, pe plan economic, decît accelerînd ritmul, menţinîndu-l mereu la cote ridicate.

La o asemenea opţiune fundamentală s-a oprit partidul nostru atunci cînd a supus judecăţii marile probleme ale dezvoltării multilaterale a României în perspectivă. Ea îşi pune puternic amprenta şi asupra planului naţional unic pe 1979 care a fost proiectat în concordanţă cu orientările aprobate de Congresul al XI-lea al P.C.R., asigurînd înfăptuirea sarcinilor şi obiectivelor înscrise în cincinal pentru acest an, ca şi în Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a ţării, adoptat de Conferinţa Naţională a partidului.

Pentru întreaga activitate de fundamentare a planului a fost de cea mai mare însemnătate faptul că tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a interesat nemijlocit şi sistematic de mersul lucrărilor, stabilind direcţiile principale de dezvoltare economico-socială a ţării şi indicînd soluţii de importanţă decisivă pentru valorificarea mai deplină a factorilor intensivi, calitativi, care asigură progresul accelerat şi modernizarea forţelor de producţie, consolidarea echilibrului material, financiar şi valutar al economiei, sporirea mai rapidă a avuţiei naţionale şi înfăptuirea programului de ridicare a nivelului de trai al poporului.

Din oricare unghi de vedere privim planul se degajă puternic ritmurile înalte de creştere economică, continuarea lor neabătută, ca singură alternativă în stare să permită treptat, dar sigur, atenuarea, iar apoi lichidarea decalajelor, în destule cazuri foarte adînci, care mai despart ţara noastră de statele dezvoltate economic. Dealtfel, un prim obiectiv a şi fost stabilit cu exactitate: atingerea pînă în 1985 a stadiului de ţară cu nivel de dezvoltare medie. Realizarea lui cere, mai mult ca oricînd, perseverenţă în menţinerea tempoului progresului economic, rate înalte de creştere şi, odată cu ele, sporuri absolute cît mai mari în toate domeniile, dar mai cu seamă în cele hotărîtoare.

Prevederile de a spori cu 11,5% valoarea producţiei nete industriale şi de a se intensifica procesul de modernizare a structurii acesteia pe ramuri şi subramuri stau mărturie consecvenţei cu care este aplicată politica partidului de industrializare a ţării, politică ce poate fi socotită veritabilă magistrală a strategiei noastre economice. Concomitent cu dezvoltarea ramurilor extractive, de care depinde lărgirea bazei de materii prime a ţării, în configuraţia industrială a ţării se accentuează rolul preponderent al ramurilor prelucrătoare şi, în mod deosebit, a subramurilor şi grupelor de produse care valorifică superior resursele materiale şi potenţialul naţional de cercetare ştiinţifică şi creaţie tehnică. Într-o asemenea viziune au fost concepute sarcinile sporite ce revin industriei construcţiilor de maşini şi chimiei, ramuri care deţin în zilele noastre un rol fundamental în propulsarea revoluţiei ştiinţifico-tehnice. Totodată, producînd peste 70 miliarde kWh energie electrică şi mai mult de 13,7 milioane tone de oţel, România va face un nou şi important pas înainte spre obiectivele sale strategice.

Ramură de bază a economiei noastre naţionale, agricultura, favorizată considerabil de progresele industriei, se dezvoltă proporţional cu aceasta, contribuind tot mai activ la realizarea reproducţiei lărgite. Sînt stabilite sarcini de creştere în continuare a producţiei agricole vegetale şi animale, de folosire judicioasă a fondului funciar, de sporire a capacităţii productive a terenului agricol şi de utilizare eficientă a tuturor mijloacelor de producţie. În condiţiile unui an agricol normal, pe seama majorării randamentelor la hectar se prevede ca producţia de cereale să ajungă la 21,7 milioane tone; totodată, creşteri însemnate se au în vedere la plantele tehnice, în legumicultură, pomicultură şi viticultură.

Prevederile de plan asigură extinderea şi modernizarea în continuare a transporturilor şi telecomunicaţiilor, a construcţiilor şi celorlalte ramuri ale producţiei materiale, creşterea armonioasă, echilibrată a întregii economii naţionale.

Temelia unică a dezvoltării şi înnoirii permanente a forţelor de producţie ale ţării a fost şi rămîne politica de investiţii. Planul pe anul 1979 include un amplu program de investiţii, totalizînd 233 miliarde lei, adică — a se reţine! — aproape jumătate din cît s-a investit în întreg cincinalul trecut. Dirijarea fondurilor pe ramuri de producţie şi domenii de activitate economico-

socială corespunde priorităţilor dezvoltării, aşa cum sint formulate în documentele de partid. Astfel, industriei îi vor reveni 57% din investiţiile totale, agriculturii şi silviculturii peste 10%, transporturilor şi telecomunicaţiilor aproape 9%, iar construcţiilor de locuinţe 9,7%.

Pe acelaşi fundament solid al investiţiilor se înfăptuieşte în principal politica partidului de repartizare armonioasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării — politică menită să asigure condiţii materiale egale pentru toţi cetăţenii, fără deosebire de naţionalitate. Potrivit prevederilor de plan, la sfirşitul anului 1979 numărul judeţelor care vor realiza o producţie industrială de peste 10 miliarde lei va ajunge la 31.

Dinamismul economic creează posibilităţi mereu mai mari pentru participarea activă şi eficientă a României la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale şi spirituale. Este relevant în acest sens faptul că în 1979 volumul comerţului exterior urmează să crească cu 16,6%, din care numai exportul, luat aparte, într-o măsură mai mare.

Prezentarea, fie şi sumară, a cifrelor de plan care evocă dinamismul creşterii noastre economice impune o precizare : în condiţiile în care pe plan mondial este înregistrată o puternică criză economică, financiară şi valutară, iar majoritatea statelor abia reuşesc să dezvolte economia cu citeva procente, ritmurile-record înregistrate sau preconizate de România reprezintă o adevărată curiozitate pentru cercuri largi de politicieni, oameni de afaceri, ziarişti ş.a. Cei ce cunosc realităţile ţării noastre îşi pot explica pe temeiuri obiective resorturile politice, sociale şi economice ale acestei „curiozităţi" ; o bună parte dintre ei, însă, fac tot felul de speculaţii nefondate, rău-voitoare, încercind să ponegrească munca unui popor dispus chiar la sacrificii pentru a-şi plasa ţara la cote cit mai înalte de progres. Dar realitatea îi dezminte la fiecare pas.

Cantitate? Da, dar de calitate și cu eficiență!

Construcția planului pe 1979 poartă amprenta aceleiași orientări fundamentale, puternic afirmată la Conferința Națională a partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și anume de a se trece pretutindeni, în oricare domeniu de activitate, de la faza acumulărilor cantitative la o calitate nouă, superioară. În această privință primul obiectiv poate fi considerat scăderea substanțială a cheltuielilor de producție, îndeosebi materiale, cheltuieli care, în condiții comparabile, sînt la noi mai mari decît în țările pe care aspirăm să le ajungem din urmă. Obligația care decurge de aici este a se asigura creșterea indicelui de folosire a materiilor prime și materialelor, recuperarea în întregime a tot ce rămîne după prelucrarea industrială, ținînd seama de faptul că fiecare unitate de material înmagazinează, pe lîngă resursa principală din care este confecționată, o anumită cantitate de energie și muncă. Deosebit de importantă este acțiunea de economisire a metalului — resursă de maximă însemnătate în strategia dezvoltării economiei naționale. Odată cu necesitatea reducerii normelor de consum, a procentului de rebuturi și deșeuri, de mare actualitate este în acest sens trimiterea la retopit a metalului după o riguroasă sortimentare, astfel încît să poată intra în noua rețetă fără să se piardă nimic din materialele pe care le conține.

În lumea de azi, în care resursele naturale sînt din ce în ce mai limitate, iar din „metabolismul" industrial și orășenesc rezultă cantități din ce în ce mai mari de reziduuri, deșeuri, resurse secundare de tot felul ș.a. capătă un interes mereu sporit desfășurarea unei largi acțiuni pentru recuperarea acestora de la unitățile economice ca și de la populație. Este vorba de metal, hîrtie, îmbrăcăminte și încălțăminte, sticlărie ș.a. care încorporează substanțe utile prețioase, unele dintre ele provenite din import. Cît de importantă este această acțiune pentru țara noastră rezultă din faptul că, în viitor, planul de dezvoltare industrială va conține prevederi majorate de asigurare a materiilor prime și materialelor necesare prin valorificarea a ceea ce rămîne după prelucrarea industrială și reintroducerea acestora în circuitul economic.

În mod analog se pune problema reducerii consumului de energie care, socotit în tone de petrol, situează, în momentul de față, țara noastră în rîndul țărilor cu mare consum de combustibil. Or, economisirea combustibilului, a energiei reprezintă una dintre exigențele de bază ale dezvoltării în perspectivă a oricărui stat. Fenomenele din lumea contemporană arată că tendința spre consumuri neraționale, concepția greșită potrivit căreia consumul de energie trebuie să meargă mereu înaintea creșterii producției industriale au dat sau sînt pe cale să dea faliment. Dimpotrivă, o politică de austeritate, de restrîngere a unor consumuri, în primul rînd energetice, este promovată tot mai larg, ca o unică alternativă pentru progresul economiei și societății în ansamblu.

Factorul care determină, în ultimă instanță, superioritatea oricărei orînduiri sociale îl constituie productivitatea muncii. Sarcina prevăzută de sporire a productivității cu 10,2% în industrie în 1979 presupune, înainte de toate, utilizarea intensivă și extensivă, cu maximum de randament a tuturor capacităților de producție, buna întreținere și funcționare a tuturor utilajelor și instalațiilor, evitarea avariilor, a accidentelor și întreruperilor în folosirea mașinilor și utilajelor, întărirea ordinii și disciplinei, a controlului tehnic în toate unitățile productive, în toate schimburile.

Calitatea și eficiența produselor — iată, pînă la urmă, „locul" unde se concretizează tot ce se întreprinde pe tărîmul organizării, desfășurării și conducerii producției. În cincinalul actual, al revoluției tehnico-științifice este bine să ne amintim că, proporțional cu dimensiunile țării și ale populației, România a dat umanității, de-a lungul timpului, în cele mai variate domenii, numeroase genii, oameni de excepție, dovedindu-se, astfel, capacitatea cetățenilor acestui colț de lume de a se afirma și a contribui la progresul civilizației universale. În noile condiții sociale, create de socialism, cadrul de manifestare a talentelor s-a lărgit considerabil. O probează evident faptul că astăzi țara noastră devine, pe piața externă, un partener tot mai redutabil, că numeroase produse industriale fabricate aici, ca și o serie de rezultate ale cercetării științifice proprii se bucură de căutare pe arena internațională.

Desigur, toate acestea sînt motive de satisfacție, dar nicidecum de automulțumire. Mai sînt încă produse cărora ani de zile nu li se aduc modificări constructiv-funcționale, mai ies din fabrici mărfuri cu defecte de calitate, slab finisate ș.a. Împotriva unor asemenea fenomene ne cheamă partidul să acționăm cu hotărîre, promovînd cu curaj noul, inteligența tehnică, aspirația spre mai bine, mai frumos, mai eficient.

De la om pentru om...

Țelul final, polarizator a tot ceea ce se preconizează și se realizează la noi este omul, satisfacerea nevoilor sale materiale și spirituale în continuă creștere. În 1979 veniturile reale ale populației sporesc cu 6,4%, iar numai creșterea retribuției reale cu 6,7%. Veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativele agricole de producție și în gospodăriile personale se vor mări cu

5,9%. Sint şi acestea ritmuri rar intilnite in lume. Un volum sporit şi diversificat de mărfuri şi servicii se va afla la dispoziţia populaţiei. Aşa cum se ştie, aprovizionarea populaţiei in ultima parte a anului 1978 şi in primul semestru al anului 1979 se desfăşoară potrivit programului special aprobat de plenara C.C. al P.C.R. Comparativ cu perioada anterioară corespunzătoare, programul de aprovizionare prevede creşteri intre 5 şi 11% la produsele alimentare de bază — piine, carne şi produse din carne, ulei, zahăr şi produse zaharoase, lapte de consum şi produse din lapte, peşte şi conserve de peşte, cartofi, conserve de legume, fructe, precum şi importante sporuri la principalele mărfuri industriale.

Condiţiile de viaţă ale poporului nostru se imbunătăţesc sistematic şi pe seama fondurilor sociale de consum. Cheltuielile statului pentru finanţarea acţiunilor social-culturale vor totaliza in al patrulea an al cincinalului 67,3 miliarde lei, adică de circa 5 ori mai mult decit in anul 1960 şi aproximativ dublu faţă de 1970. Socotite pe o familie, ele vor insuma 9 700 de lei. Se va trece la cea de a doua etapă de majorare a pensiilor şi alocaţiilor pentru copii; va fi dezvoltată şi modernizată baza materială a invăţămintului, ocrotirii sănătăţii, culturii şi sportului. Se va intreprinde un nou pas in direcţia soluţionării problemei locuinţelor, prin construirea de către stat a 236 000 de apartamente şi a 12 000 de garsoniere.

Prin intreaga sa construcţie, planul pe 1979 se integrează organic in ansamblul de măsuri pentru aplicarea generalizată, incă de la inceputul anului, a noului mecanism economico-financiar. Strinsa corelare a prevederilor de plan cu bugetele de venituri şi cheltuieli ale intreprinderilor, cu noul sistem de formare a fondurilor şi de repartizare a beneficiilor creează premise pentru aplicarea efectivă a principiilor autogestiunii economico-financiare şi ale autoconducerii muncitoreşti. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la plenara Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste din 2 noiembrie 1978, „trebuie să facem totul pentru generalizarea, de la inceputul anului viitor, a autoconducerii şi autogestiunii in toate sectoarele economico-sociale, asigurind creşterea rolului organismelor de conducere colectivă, al consiliilor oamenilor muncii, al adunărilor generale in buna gospodărire şi funcţionare a tuturor intreprinderilor şi unităţilor socialiste... Avem toate condiţiile pentru ca anul viitor, odată cu trecerea generală la noul mecanism economic, să obţinem o imbunătăţire simţitoare a activităţii in toate domeniile".

LIVIU MELINTE ■

Burebista — întemeietorul celui mai mare imperiu preroman european

C. ANGHEL IANCU: Burebista

În acest timp cînd ne pregătim să celebrăm o aniversare cu deosebire scumpă poporului nostru, să încercăm să ne imaginăm chipul marelui conducător, al lui Burebista, care acum 2050 de ani, în jurul anului 70 î.e.n. a întemeiat primul stat dac centralizat și independent considerat de magistrul arheologiei românești, Vasile Pârvan, „cel mai mare imperiu preroman care a fost cunoscut vreodată în această parte a Europei".

Burebista a unit în cursul sec. I î.e.n. sub conducerea sa toate triburile geto-dacice, realizînd o amplă formațiune politică, o operă măreață, înscrisă ca o pagină de glorie în istoria timpului său, rămasă astfel în memoria posterității.

Marele regat geto-dac, format de Burebista, ajunsese la o înflorire maximă pe plan economic, politic și cultural, granițele lui ajungînd spre Vest și Nord-Vest pînă la Dunărea de mijloc și Morava, spre Nord pînă la Carpații Păduroși, spre Est pînă la Nistru și Marea Neagră, iar spre Sud peste Dobrogea, pînă la Munții Balcani.

Istoricul și geograful grec Strabon, în scurta prezentare pe care a făcut-o marelui rege, relatează că odată ajuns în fruntea alor săi, i-a disciplinat, prin exerciții militare, prin cumpătare și porunci strașnice, organizîndu-și o puternică armată cu ajutorul căreia a izbutit să săvîrșească minunatele sale acțiuni. Tot de la Strabon aflăm că armata creată de Burebista număra circa 200 000 de oameni, ceea ce reprezenta, desigur, o cifră enormă pentru timpurile de atunci.

Statul înfăptuit de Burebista a cunoscut, de asemenea, o intensă viață economică interregională, ducînd la o rapidă și uniformă răspîndire a formelor culturii materiale și spirituale geto-dacice de pe tot întinsul teritoriilor carpato-dunărene aflate sub autoritatea lui.

Politica sa internă înțeleaptă s-a concretizat într-o fructuoasă activitate meșteșugărească, de schimb și edilitară. S-au construit cetăți noi, valurile de pămînt fiind înlocuite cu ziduri de piatră. În vremea lui Burebista s-a început sistemul de fortificații din munții Orăștiei.

Marele nostru strămoș, un adevărat părinte al patriei sale, a fost un organizator și un apărător al poporului său, a fost atît un iscusit comandant de oști, cît și un diplomat vestit. El a jucat un rol remarcabil în istoria antichității europene, fiind un războinic temut, învingător al celților din Europa Centrală, protector al cetăților grecești de pe țărmul Mării Negre, aliat al lui Pompeius, rivalul lui Caius Iulius Caesar. Apropierea amenințătoare a puterii romane, instalată de un secol în Macedonia și care își consolida dominația în Balcani, constituia o gravă primejdie pentru statul lui Burebista. Pentru a îndepărta pericolul roman, regele geto-dac a cucerit prin anii 50—48 î.e.n. cetățile grecești de la Olbia pînă la Apollonia. Totodată, a ridicat forța militară a statului său centralizat și a jucat chiar un rol în certurile politice interne ale Imperiului roman în scopul de a le accentua, pentru a salvgarda astfel propria libertate a geto-dacilor.

Din celebra inscripție a lui Acornion, aflăm că în timpul războiului civil roman dintre Caius Iulius Caesar și Cnaeus Pompeius, în anul 48 î.e.n., Burebista l-a trimis pe Acornion, devenit diplomatul său, pentru a duce tratative în vederea unei alianțe cu Pompeius: în schimbul ajutorului militar dat de marele rege, Pompeius urma să-i recunoască dreptul legitim de a stăpîni peste pămînturile aflate sub ascultarea sa. Înainte ca trupele geto-dacice să fi putut avea însă timp să intervină, Caesar a obținut victoria de la Pharsalos, din anul 48 î.e.n. Pentru victoriosul Caesar însă existența puternicului stat geto-dac al lui Burebista continua să apese Roma, încît a început pregătirea unei expediții mari contra celui care-l sprijinise pe rivalul său. Astfel Caesar a concentrat o considerabilă armată în Macedonia, pregătindu-se să pornească spre Dunăre. În acel moment, în martie 44 î.e.n., Caesar a fost însă asasinat. Scurt timp după moartea lui a pierit și Burebista în împrejurări încă neclare, dar evident ca urmare a unei conspirații.

Statul întemeiat de Burebista a fost prima structură politică de tip superior din istoria poporului nostru și printre primele din Europa, jucînd un rol important în dezvoltarea ulterioară a societății românești pe aceste meleaguri. Din toate aceste împliniri de dimensiune istorică europeană putem lesne desluși strălucitele însușiri și virtuți ale lui Burebista, legat de neamul său precum munții și apele de scoarța pămîntului.

Într-un moment istoric cînd creînd societatea socialistă multilateral dezvoltată națiunea română se face cunoscută lumii printr-o operă atît de măreață, avem dreptul și datoria să privim înapoi cu mîndrie firească la cel care în zorii epopeii poporului nostru se legitima drept primul întemeietor de țară. Și cu îndreptățită cutezanță punea piatra de temelie a unui neam ce și-a cîștigat gloria prin omenia, talentul și vitejia cu care mai bine de două milenii își înalță vatra mereu mai vrednic.

IOANA URSU

După douăsprezece decenii

Sfîrșitul anului 1978 și începutul anului 1979 sînt puternic marcate în viața noastră publică de cele două mari aniversări istorice jubiliare ale evenimentelor Unirii care, într-o perfectă înlănțuire logică și ca o elocventă expresie a legilor implacabile ale istoriei, au dus la crearea statului național, modern, unitar și independent român. Este proaspătă în sufletele noastre însuflețirea cu care am sărbătorit recenta aniversare a șaizeci de ani ce au trecut de la acea istorică zi de 1 Decembrie 1918, zi de vibrant patriotism și de puternică afirmare a voinței naționale. Importanța „Unirii celei mari" a fost strălucit formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu :

„Ideea unității naționale a fost înscrisă pe frontispiciul tuturor mișcărilor sociale ale românilor în perioada istoriei moderne. Unitatea națională s-a afirmat ca un țel major al revoluției de la 1848 din toate cele trei principate românești... Un moment hotărîtor pe drumul înfăptuirii statului național unitar român l-a constituit unirea Moldovei cu Țara Românească, la 24 Ianuarie 1859, cînd au fost puse bazele statului român modern — România... Formarea națiunilor de sine stătătoare, a statelor naționale unitare s-a manifestat ca o necesitate legică, determinată de profunde cauze economice, sociale și politice" — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în memorabila Expunere la recenta Sesiune solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și Marii Adunări Naționale, consacrată sărbătoririi a șase decenii de la făurirea statului național unitar român.

Desăvîrșirea unității statului național român se realiza după aproape șase decenii de la unirea principatelor, ca rezultat al unui îndelungat proces istoric, a cărui aprofundare este permanent necesară.

Entuziasmul extraordinar cu care înaintașii noștri salutau pe tot cuprinsul pămîntului românesc, acum 120 de ani, Unirea Principatelor, nu era doar expresia bucuriei de o clipă, ci manifestarea spontană, firească, a conștiinței unității naționale, — factorul cel mai important al luptei victorioase pentru unire.

O adevărată *punte de legătură* organică între epoca modernă și cea contemporană

Alexandru Ioan Cuza

din istoria poporului român o reprezintă mișcarea revoluționară, muncitorească, și socialistă, care, de la primele sale elemente, a participat fără echivoc la formarea și consolidarea României moderne, unitare. Însuși Alexandru Ioan Cuza a apreciat rolul social și atitudinea patriotică a primelor detașamente ale muncitorimii române, care se înscria semnificativ sub semnul unității naționale, cea mai importantă cerință obiectivă a dezvoltării societății românești în ansamblul ei. Sub influența atmosferei generale însuflețite, a epocii, muncitorii sesizează cu o receptivitate caracteristică însemnătatea deosebită a însuși principiului unirii, adaptîndu-l la problemele lor specifice, făcîndu-și deviză principală din ideea unirii forțelor, a organizării proprii. Ecourile U-

nirii în rîndurile mișcării se vor întîlni de-a lungul timpului, nu o dată prin cîntarea Horii Unirii și prin adaptări menite să contribuie la strîngerea rîndurilor, la concentrarea obiectivelor. Este cunoscută contribuția importantă a mișcării muncitorești în frunte cu partidul politic al clasei muncitoare la afirmarea națională a întregului nostru popor, în special la Unirea din 1918.

Realizarea unității naționale politice a lăsat urme adînci în conștiința poporului, semne de continuă maturizare politică, de ascensiune pe scara valorilor materiale și spirituale care îmbogățesc tezaurul civilizației umane. „Victorie remarcabilă a maselor de țărani, meșteșugari, lucrători și tîrgoveți, a cărturarilor progresiști și patrioți, Unirea Principatelor a reprezentat actul care a pus bazele statului național român modern. Ea a avut un puternic ecou în Transilvania, întărind conștiința unității naționale a maselor populare din această provincie, stimulînd lupta lor pentru unirea cu țara. Unirea Principatelor, precum și reformele cu caracter burghezo-democratic care i-au urmat, au creat condiții pentru accelerarea dezvoltării țării" — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din bogatul evantai al ecourilor externe ale Unirii din 1859 reamintim doar unul, deosebit de valoros, din vecini: „Rusia (revoluționară — n.n.) simpatizează cu dorința poporului român de a se uni într-un singur stat" — Cernîșevski.

Complexitatea condițiilor internaționale ale luptei pentru unire a făcut ca exigențele și rigorile susținerii adevărurilor istorice și a năzuințelor vitale ale națiunii să-și găsească modalități tot atît de complexe de manifestare și acțiune, încă de la 1848, apoi la 1858—1859 și în perioadele ce au urmat, asigurînd, în cele din urmă, în 1918, triumful deplin al unității naționale.

Semnificația revoluționară a Unirii atît în 1859, cît și în 1918, este și ea evidentă.

Deputați în Divanul ad-hoc

D. STOICA : Moș Ion Roată și Cuza Vodă

România este rezultatul luptei întregului popor român pentru libertate națională și progres social, iar statul național unitar, suveran și independent, este o coordonată majoră a istoriei noastre și un scut al înseși existenței naționale.

Fără lupta înaintașilor, fără marile lor înfăptuiri istorice, nu ar fi fost posibile nici victoriile strălucite repurtate de poporul român pe calea construirii unei vieți noi, a orînduirii socialiste.

Sărbătoarea Unirii se asociază în chip fericit cu cele mai de seamă realizări ale creației materiale și spirituale a maselor, cu însăși transformarea revoluționară a societății românești, cu cele mai importante probleme ale actualității noastre socialiste, ale dinamicii noastre social-politice, interne și externe, cu obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României și ale trecerii spre comunism.

Unirea, pe care cei mai de seamă poeți și artiști, întregul nostru popor o cîntă și o slăvește de 120 de ani încoace, este astăzi una din temelie de mare rezonanță ce inspiră noua „Cîntare a României", cîntarea muncii creatoare, a libertății, păcii și înfloririi neîncetate a patriei socialiste.

Dr. ALEXANDRU PORȚEANU ■

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

TEODORA MOISESCU STENDL și ION STENDL: Mihai Viteazul (Tapiserie)

Conştiinţa unităţii de interese

Făurirea statului naţional unitar român — victorie epocală a maselor populare din întreaga ţară, la realizarea căreia clasa muncitoare a adus o preţioasă contribuţie — a deschis perspectiva dezvoltării mai rapide a forţelor de producţie ale ţării şi, totodată, a creat condiţii favorabile pentru intensificarea activităţii forţelor sociale progresiste, a mişcării muncitoreşti revoluţionare.

În România se aflau atunci la ordinea zilei probleme deosebit de stringente, care se cereau soluţionate fără întîrziere, ca reforma agrară, lichidarea relaţiilor de producţie feudale la sate, refacerea economiei distruse de război şi dezvoltarea unor ramuri noi ale economiei naţionale, asigurarea unor condiţii de viaţă mai bune pentru masele muncitoare. Proletariatul, care se dezvoltase numericeşte, al cărui nivel politic crescuse ca urmare a experienţei proprii de luptă şi sub influenţa evenimentelor internaţionale, avea de jucat un rol de cea mai mare importanţă în dezvoltarea ţării, în apărarea intereselor şi drepturilor oamenilor muncii de la oraşe şi sate.

Crearea Partidului Comunist Român, continuatorul direct al mişcării revoluţionare, socialiste, a ridicat pe o treaptă superioară activitatea detaşamentului de avangardă, revoluţionar, al clasei muncitoare, în noile condiţii ale dezvoltării ţării, pentru eliberare socială şi naţională, pentru unitatea de interese a poporului.

Nevoit să activeze timp de două decenii în ilegalitate, Partidul Comunist Român, folosind cele mai diverse forme de luptă, a fost în permanenţă organizatorul şi conducătorul clasei muncitoare, al oamenilor muncii, a desfăşurat o activitate multilaterală şi susţinută pentru unirea, în lupta împotriva coaliţiei burgheziei cu moşierimea, a tuturor forţelor muncitoreşti, democratice şi patriotice, în primul rînd pentru întărirea unităţii de acţiune a clasei muncitoare în frontul unic al comuniştilor şi socialiştilor, fundamentul social şi politic pe stabilitatea căruia urma să se întemeieze şi să se consolideze unitatea întregului popor, din noul stat unitar şi independent. În toate momentele grele ale luptei revoluţionare, şi mai ales în perioada luptei împotriva fascismului şi a războiului antisovietic, Partidul Comunist Român s-a aflat în fruntea bătăliilor de clasă, a organizat lupta pentru libertate socială şi naţională unind în înfăptuirea aspiraţiei de independenţă şi unitate pe toţii revoluţionarii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi.

Marea victorie de la 23 August 1944 a marcat o cotitură istorică în dezvoltarea României. Lupta antifascistă, democratică, s-a transformat rapid într-o mişcare socială de mare amploare, fără precedent în analele ţării noastre, care a deschis calea desăvîrşirii revoluţiei burghezo-democratice, realizării unor profunde transformări revoluţionare în viaţa socială, înfăptuirii idealurilor de libertate şi dreptate socială ale poporului român şi numai pe baza deplinei sale unităţi. În cadrul acestei vaste mişcări partidul a reunit principalele forţe ale naţiunii, clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, păturile mijlocii de la oraşe şi sate şi chiar anumite cercuri ale burgheziei.

Victoria insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste, a deschis drumul eliberării pentru totdeauna a maselor populare de exploatare şi asuprire, al cuceririi depline a independenţei naţionale, a creat condiţiile ca poporul, stăpîn pe destinele sale, să-şi făurească, aşa cum doreşte, o viaţă liberă şi fericită. Aspiraţiile dintotdeauna ale poporului nostru nu numai că au fost îndeplinite, dar comuniştii, forţele revoluţionare, poporul le-au ridicat pe o treaptă mai înaltă, atît în ce priveşte felul de muncă din societatea noastră, muncă liberă, despovărată pentru totdeauna de exploatare, modul de împărţire a veniturilor, bazat pe egalitate şi echitate, cît şi relaţiile noi de convieţui-

▶

GH. TATTARESCU : Nicolae Bălcescu

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

BARBU ISCOVESCU : *Avram Iancu*

și intrajutorare tovărășească a cetățenilor societății socialiste. Prin înfăptuirea noii unități a maselor largi populare s-a creat o societate nouă, a dreptății și echității sociale, a muncii libere, în care totul este pus în slujba omului, a bunăstării, demnității și fericirii sale.

Lichidînd cauzele care generau animozitate, neîncredere și învrăjbire între oamenii muncii de diferite naționalități, combătînd și înlăturînd vechea politică a claselor exploatatoare, care urmărea ațîțarea șovinismului și naționalismului, partidul și statul nostru au creat condiții economice și sociale pentru manifestarea plenară în cîmpul vieții sociale a fiecărui cetățean, fără deosebire de naționalitate, pentru participarea tuturor, cu drepturi egale în întreaga viață publică, la conducerea societății. **„Putem spune astăzi**, afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, că **una din marile victorii istorice ale orînduirii noastre socialiste este înfăptuirea, pe baza politicii naționale marxist-leniniste, a partidului nostru comunist, a depline egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, cimentarea unității și colaborării frățești între români, maghiari, germani, secui, sîrbi și alte naționalități în lupta pentru înflorirea României socialiste".**

Ca rezultat al politicii naționale marxist-leniniste a partidului, care a lichidat pentru totdeauna orice fel de discriminare și inegalitate, orice formă de asuprire națională, s-a dezvoltat conștiința unității depline de interese a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

În programul primului partid al clasei muncitoare din România se spunea că „numai prefacerea mijloacelor de producție, cum sînt pămîntul, fabricile, atelierele, minele etc. din proprietate privată a unei clase în proprietate socială a întregii societăți și prefacerea producției de mărfuri în producție socialistă condusă pentru societate și prin societate, numai această prefacere poate face ca producțiunea în mare și rodnicia din ce în ce mai mare a muncii să fie, în loc de izvor de sărăcie, de apăsare, de nesiguranță, de înjosire, un izvor de bunăstare și dezvoltare armonioasă în toate privințele".

Proletariatul român, sub conducerea partidului său de clasă, în alianță cu țărănimea și intelectualitatea, a lichidat pentru totdeauna exploatarea omului de către om, a asigurat generalizarea relațiilor socialiste de producție la orașe și sate, înălțînd victorios pe pămîntul României edificiul socialismului. S-au produs schimbări radicale în structura societății românești, au cunoscut un avînt impetuos forțele de producție, s-a dezvoltat și întărit baza materială a orînduirii noi, socialiste. A crescut continuu nivelul de bunăstare a oamenilor muncii, au înflorit învățămîntul, știința, arta, cultura, întreaga viață spirituală a poporului. Lichidînd înapoierea economică din trecut, România înfățișează tabloul unei țări în plin progres, cu o industrie puternică, în continuă dezvoltare, cu o agricultură într-un neîntrerupt proces de modernizare, cu o economie dinamică, prosperă, care asigură creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Conform aprecierii secretarului general al partidului la Conferința Națională a partidului, România, începînd din 1985, va înceta să mai fie o țară în curs de dezvoltare și va intra în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie. În întreaga țară se desfășoară bătălia pentru trecerea la o nouă calitate în toate compartimentele vieții sociale, economice, culturale, politice, în vederea accelerării procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest proces, de o vastitate fără precedent, partidul pornește de la faptul că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, progresul general al țării nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, pe baza celei mai înaintate concepții despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric — acționînd pentru perfecționarea relațiilor de producție, a organizării și conducerii societății, pentru îmbunătățirea continuă a cadrului organizatoric în vederea participării tot mai largi a maselor de oameni ai muncii la rezolvarea treburilor obștești, la conducerea statului, pentru dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste conform cunoscutei teze marxiste după care socialismul nu poate fi decît rodul activității conștiente a poporului, stăpîn pe destinele sale, care își făurește propria istorie așa cum dorește.

NICOLAE CRISTACHE

40 de ani de la manifestațiile antifasciste și patriotice de la 1 MAI 1939

● Poate mai mult decît oricare altă acțiune revoluționară pe care o consemnează trecutul de luptă al clasei muncitoare din România, manifestările politice, antifasciste și patriotice de la 1 Mai 1939 s-au desfășurat cu participarea activă a tineretului revoluționar. Prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în Comisia de organizare a zilei de 1 Mai poartă în sine, desigur, semnificația prețuirii pe care partidul o acorda meritelor sale personale, discernămîntului său politic, dîrzeniei și intransigenței revoluționare pe care le probase în numeroase împrejurări, dar și grija pentru realizarea obiectivelor strategice și tactice pe care P.C.R. le urmărea în această epocă istorică, anume: realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare, reorganizarea Uniunii Tineretului Comunist și crearea Frontului popular antifascist, organism politic menit să salvgardeze independența și suveranitatea națională a poporului român. Experiența pe care o aducea tînărul comunist — în calitate de membru fondator și dintre cei mai activi ai Comitetului Național Antifascist, de militant recunoscut pentru realizarea Frontului Unic Muncitoresc în cadrul breslelor, de conducător al Comisiei Centrale de refacere a Uniunii Tineretului Comunist — era evidentă și, așa după cum au dovedit-o evenimentele, și-a găsit o strălucită confirmare în acțiunile revoluționare memorabile de la 1 Mai 1939.

Cu 90 de ani în urmă, proletariatul internațional dăruia conștiinței umane unul dintre marile și perenele sale simboluri, plin de noblețe și însuflețire — sărbătorirea zilei de 1 Mai. Născut din năzuință și încredere, din luciditate istorică și optimism revoluționar, 1 Mai s-a afirmat în devenirea istorică ca o manifestare cu dimensiuni de universalitate, atestînd imensa forță a solidarității oamenilor muncii de pretutindeni în lupta pentru demnitatea umană și echitate socială, pentru democrație și independență națională, pentru socialism.

Ca și în cazul altor popoare, caracterul manifestațiilor din România, prilejuite de Ziua internațională a muncii, a fost întotdeauna determinat de momentul istoric respectiv, reflectînd, prin natura cerințelor social-economice și politice revendicate de mase cu acest prilej, însăși evoluția mișcării noastre muncitorești în ansamblul său. Pline de semnificații au fost, de pildă, marile întruniri și demonstrații prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai în deceniul patru, cele de la 1 Mai 1939 în special, a căror caracteristică dominantă a fost lupta împotriva

pericolului fascist. Este meritul Partidului Comunist Român că, în condițiile deosebit de dificile ale muncii în ilegalitate, a găsit orientarea tactică cea mai potrivită, reușind, pe baza colaborării cu socialiștii și social-democrații, să transforme întrunirile și demonstrațiile din ziua de 1 Mai 1939 în puternice manifestații de protest contra regimului de dictatură regală, împotriva fascismului și pregătirilor de război, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei.

Toate acestea au fost posibile ca urmare a unei activități organizatorice prealabile deosebit de intense. Din inițiativa conducerii de partid s-a constituit o Comisie conspirativă de organizare a sărbătoririi zilei de 1 Mai. Comisia număra, printre cadrele sale de frunte, alături de Ilie Pintilie și Nicolae Ceaușescu, pe Constantin David, Alexandru Iliescu, Teohari Georgescu. Un rol însemnat a revenit în cadrul acestor evenimente lui Ștefan Voitec, Vasile Bigu și altor militanți antifasciști — pe linia asigurării cadrului de acțiune unitar atît de bine conturat pe care l-au avut întrunirile și demonstrațiile de stradă din această zi.

În dimineața zilei de 1 Mai 1939 Capitala căpătase un aspect aparte, impresionant prin marea mobilizare a forțelor proletare. Mii de oameni ai muncii, bărbați, femei și tineri, de cele mai diferite profesii, se îndreptau spre sălile de întrunire. La ora 9 dimineața sala și grădina cinematografului „Tomis", din calea Călărași nr. 11, deveniseră neîncăpătoare pentru numărul mare de participanți. Deasupra mulțimii entuziasmate comuniștii, social-democrații înălțau pancarte cu revendicări muncitorești și antifasciste: Vrem 8 ore de muncă!, Cerem mărirea salariilor!, Trăiască independența națională a țării!, Să apărăm granițele împotriva agresorului hitlerist!, Jos fascismul!, Vrem front patriotic!, Unire cu toate popoarele democratice!, Trăiască pacea!

După terminarea întrunirii, miile de oameni ai muncii, încolonați, au parcurs diferite străzi ale Capitalei, îndreptîndu-se spre sala „Aro", unde avea loc Congresul breslelor. Discursul pronunțat cu acest prilej de Armand Călinescu, președintele Consiliului de Miniștri, avea să evidențieze, odată în plus, situația deosebit de critică prin care trecea în această epocă poporul român, expus acțiunilor revanșarde și revizioniste ale statelor fasciste și, ca urmare, necesitatea stringentă a realizării unității naționale în fața agresorului. Respingînd agitațiile naziste, Armand Călinescu a subliniat dorința poporului român de a trăi în pace și în bună înțelegere cu toate națiunile lumii.

Paralel, în sala „Eintracht" a avut loc întrunirea breslelor de meseriași mici patroni din Capitală. Au participat 500 de persoane. În cuvîntul unor vorbitori au fost abordate o serie de probleme importante, ca: necesitatea restabilirii drepturilor și libertăților democratice, pericolul fascist și de război, necesitatea unității de acțiune a clasei muncitoare.

Participanții la Congresul breslelor și la cele două întruniri muncitorești s-au întîlnit — în jurul orei 12 — în Piața Romană, de unde au pornit demonstrația. Chiar de la început, pe prima porțiune a traseului, pînă la Palatul regal, numărul demonstranților a crescut considerabil cu mii de muncitori și alți cetățeni ai Capitalei. Pe străzile orașului au defilat 20 000 de oameni ai muncii, din piepturile cărora au răsunat cu putere chemările partidului comunist: Trăiască democrația !, Jos dictatura regală !, Vrem România liberă și independentă !, Vrem respectarea granițelor !, La ghilotină cu Hitler și Mussolini !, Trăiască muncitorimea unificată !, Jos Garda de Fier !, Jos agenții hitleriști !, Să ținem piept agresorului !, Trăiască integritatea teritorială a României !, Trăiască Frontul popular antifascist !

În încheierea manifestației, care, potrivit programului, a avut ca punct final Parcul Libertății, într-o atmosferă de puternic entuziasm patriotic, s-a depus o coroană de flori la Mormîntul Eroului Necunoscut — simbol al prețuirii pe care poporul român o dădea eroilor neamului, celor care aduseseră suprema jertfă pe altarul unității și independenței naționale.

Comuniștii au primit din partea Comisiei de organizare a zilei de 1 Mai instrucțiuni să continue acțiunile revoluționare și în după amiaza acestei zile în cadrul serbării cîmpenești organizată pe Stadionul Muncitoresc din cartierul Filaret.

Din inițiativa comuniștilor și a social-democraților, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a altor membri din Comisia conspirativă de organizare, au fost inițiate diverse acțiuni cu caracter educativ-patriotic, s-a extins acțiunea de colectare de ajutoare pentru întemnițații politici ai clasei muncitoare, s-au lansat și scandat chemări revoluționare ale partidului comunist.

Amploarea manifestărilor revoluționare din 1 Mai 1939 din București a avut ecou și peste granițele țării. Publicații din

U.R.S.S., Marea Br tanie, din S.U.A. şi Elveţia au apreciat pozitiv caracterul revoluţionar, antifascist şi antirăzboinic al acţiunilor desfăşurate cu prilejul acestei zile în Capitala României.

Evenimente descrise au avut, de asemenea, răsunet în cadrul lucrărilor Conferinţei internaţionale pentru apărarea păcii, ţinută la Paris în zilele de 12—14 mai 1939. Luind în discuţie situaţia din România, ameninţată de fascism şi agresiune din partea Germaniei hitleriste şi a aliaţilor săi, Conferinţa aprecia că manifestările muncitoreşti din ziua de 1 Mai 1939 din Bucureşti reprezentau „expresia voinţei maselor", „dovadă că poporul român se raliază la mişcarea antifascistă şi că voinţa sa este de a lupta, în mod real, împotriva agresorului şi fascismului".

Manifestaţiile antifasciste şi antirăzboinice de la 1 Mai 1939 din Bucureşti se înscriu ca momente însemnate în cadrul general al acţiunilor de masă revoluţionare organizate şi conduse de partidul comunist în această etapă împotriva regimului de dictatură regală, exploatării capitaliste, fascismului şi revizionismului, pentru apărarea integrităţii teritoriale, a independenţei şi suveranităţii naţionale. Din acest punct de vedere rămîne deosebit de important faptul că, în aceeaşi zi, comunişti, socialişti şi social-democraţi şi-au unit glasul în apărarea drepturilor şi libertăţilor democratice, împotriva primejdiei fascismului, a hitlerismului, şi-au afirmat hotărîrea de a lupta cu fermitate, pînă la sacrificiul suprem, pentru independenţa şi suveranitatea de stat a României.

Aceste acţiuni au constituit, pe de altă parte, o nouă verificare, în practica luptei revoluţionare, a justeţei liniei politice, ideologice şi tactice a partidului comunist, subliniind marea sa capacitate organizatorică, legăturile sale strînse cu masele largi ale poporului. Ele au contribuit, în acelaşi timp, la creşterea prestigiului, a autorităţii de care Partidul Comunist Român se bucura în faţa întregii naţiuni.

„Numărîndu-se printre puţinele manifestări din Europa care au avut loc în condiţiile cînd fascismul era în ofensivă după München", aşa după cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, evenimentele revoluţionare prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai 1939 reprezintă „o dovadă a maturităţii clasei muncitoare, a posibilităţilor de care dispunea atunci poporul român, forţele sale revoluţionare şi progresiste de a organiza cu succes lupta împotriva războiului şi fascismului".

Mereu prezentă, experienţa acestor acţiuni patriotice, de luptă antifascistă va fi un exemplu stimulator în cadrul mişcării de rezistenţă antifascistă a poporului român, organizată şi condusă de partidul comunist.

Dr. OLIMPIU MĂTICHESCU

Festivalul național „Cîntarea României"

Cîntarea și afirmarea multilaterală a omului nou

Acum, cînd cea de a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României" a intrat în fazele sale competitive, la diferite niveluri, întrebarea pe care și-o pune fiecare cetățean care urmărește această largă mișcare de educație și creație, fără precedent prin amploarea și complexitatea sa, se referă la măsura în care sintem martorii unei evoluții superioare a acestui fenomen de masă, a acelor îmbunătățiri hotărîte pe care le reclama după încheierea primei ediții însuși fondatorul și călăuzitorul acestei grandioase manifestări a spiritualității românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Adevărul este că auspiciile înalte și generoase sub care a debutat această revoluționară însușire și creare a culturii de către masele însele se împlinesc tot mai mult în impresionantele lor dimensiuni. Dacă premiile și în genere rezultatele primei ediții pe plan artistic configurau în bună măsură stadiul calitativ nou al mișcării inițiate de secretarul general al partidului, performanțele tehnico-științifice înregistrate de oamenii muncii în afirmarea geniului lor creator au pus în mod hotărîtor în evidență contribuția acestora în progresul economiei românești. Bilanțul creației în acest domeniu la prima ediție e cît se poate de relevant: 40 000 produse noi și modernizate, 9490 procedee tehnologice noi și îmbunătățite, 12 000 sisteme noi de conducere și modernizare. Important este că la această puternică ofensivă a inteligenței tehnice românești participanții sînt zeci și sute de mii de oameni ai muncii care fac dovada spiritului lor creator în domenii inaccesibile pînă nu demult cunoașterii și inițierii lor.

Cu acea clarviziune și consecvență niciodată dezmințite cu care secretarul general al partidului are grijă nu numai să lanseze o mare idee, ci să și o urmărească în materializarea ei, din mers a făcut o anumită corectare de traiectorie, sesizînd tendința unei orientări excesive spre manifestări cu caracter artistic. Or, dimpotrivă, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizionara Expunere prezentată în fața activului central de partid și de stat, de la începutul lunii august, ar trebui să se acorde o atenție sporită educației ideologice a maselor, dezbaterii largi a problemelor complexe, pentru a da oamenilor răspuns la preocupările lor, pentru a face ca toți cetățenii patriei noastre să fie înarmați cu cele mai noi cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane, să devină luptători activi pentru afirmarea concepțiilor revoluționare despre lume și viață în țara noastră, în întreaga lume.

Orizonturile Festivalului muncii și al creație, cum a fost definit de la bun început, au fost astfel deschise în toată amplitudinea unei viziuni cu adevărat multilaterale asupra personalității omului nou în afirmarea căreia stă întreaga finalitate a acestei manifestări fără egal nu numai la noi în țară, ci și pe alte meridiane. Numai un om cu o gîndire consecvent revoluționară, întemeiată pe principiile științifice ale materialismului dialectic, pe marxismul creator promovat de Partidul Comunist Român, poate să înțeleagă și să înfăptuiască înaltele comandamente ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, poate să sporească tot mai mult contribuția țării noastre la cauza socialismului și păcii în lume. Beneficiind de

Petre Roman: Intoarcerea de la tîrg

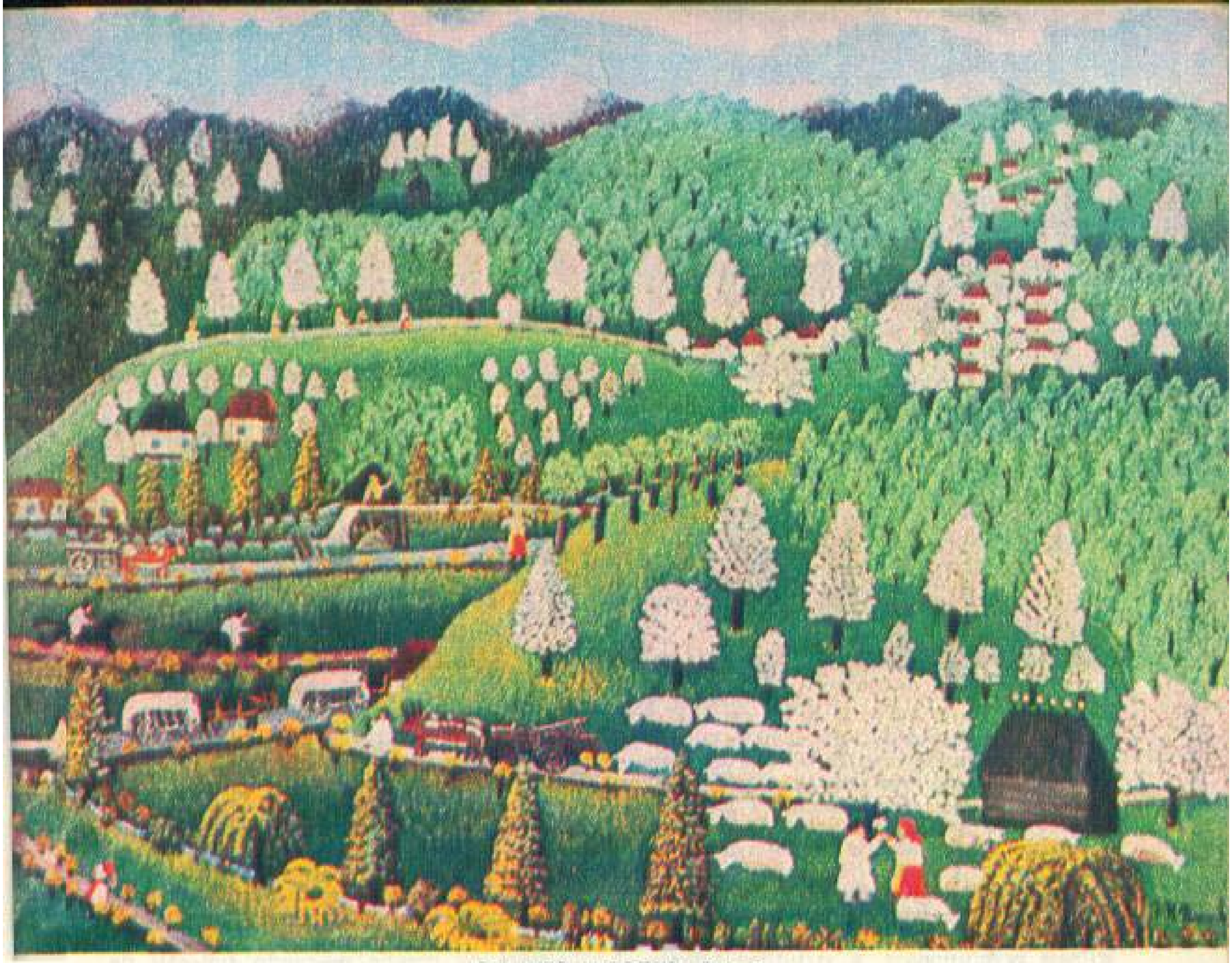

ION NIȚĂ NICODIN : Peisaj

această nouă și decisivă îndrumare, Festivalul național „Cîntarea României" nu numai că și-a lărgit cadrul de participare — dovada constituind-o în acest sens înscrierea la manifestările sale a unui număr aproape dublu de oameni ai muncii, de formații și cercuri de creație — ci și îmbogățirea considerabilă a conținutului său, extinderea ariei de preocupări. Este pusă astfel și mai bine în valoare calitatea sa de metodă revoluționară de antrenare a maselor largi în procesul de creare a noii culturi, de asimilare a tot ceea ce a produs omenirea mai valoros în acest domeniu. Strategie de mare perspectivă în formarea omului nou, festivalul se afirmă ca o necesitate vitală a etapei actuale pe care o parcurge societatea românească în dezvoltarea sa socialistă, nu întîmplător o asemenea inițiativă spirituală de anvergură națională fiind lansată în cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice. Condiția sine quo non a depășirii handicapului istoric moștenit de România în domeniul dezvoltării economice și tehnologice sălășluiește în calitatea cetățenilor săi, în capacitatea lor politică, tehnico-științifică și culturală de a se situa la nivelul ritmurilor impetuoase impuse de cerințele și exigențele actuale ale civilizației universale. Iată de ce aprofundînd trăsăturile pe care trebuie să le întrunească în prezent și în perspectivă această extraordinară cîntare și afirmare a omului nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu cerea :

„Trebuie să transformăm Festivalul național „Cîntarea României" într-o largă mișcare de educație-profesională, științifică, politică și culturală — de unire a eforturilor întregului popor, sub conducerea partidului comunist, pentru înfăptuirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare fermă spre societatea fără clase, spre comunism".

Etapa de masă s-a constituit tocmai într-o asemenea mișcare largă, împletind educația cu creația, pe toate planurile. O întreagă suită de festivaluri, concursuri,

PETRE ROMAN : Nedeie

simpozioane, expoziţii s-au dovedit adevărate probe de foc pentru saltul calitativ ce trebuie să se realizeze în acest domeniu. Rezultatele unei asemenea emulaţii creatoare, a acestei catalizări de energii spirituale, se fac simţite deopotrivă în îndeplinirea obiectivelor economice actuale ca şi în activitatea culturală. Munca şi oamenii muncii reprezintă factorul dinamic al acestei vaste opere de formare a conştiinţei revoluţionare, a virtuţilor morale proprii societăţii noastre noi. *„Trebuie să afirm cu multă satisfacţie* — spunea tot tovarăşul Nicolae Ceauşescu, referindu-se la succesele obţinute în această direcţie — *că au apărut zeci de mii de oameni ai muncii care creează ei înşişi — şi creează bine, pentru că ei cunosc viaţa, munca ; într-adevăr, împletind munca cu creaţia se poate realiza adevărata cultură socialistă"*.

O asemenea legare strînsă de muncă, de viaţă apare ca o datorie de conştiinţă şi pentru toţi creatorii de profesie, fie ei oameni de ştiinţă, de litere sau de artă. Festivalul naţional „Cîntarea României" are darul de a determina şi mai categoric o asemenea orientare, de a fertiliza căutările şi inspiraţia tuturor celor dornici să facă din aceşti ani epoca cea mai rodnică a spiritualităţii româneşti. Animate de aceleaşi idealuri, deopotrivă creaţia oamenilor muncii ca şi a specialiştilor, a scriitorilor şi artiştilor de profesie se întrepătrund tot mai mult, realizîndu-se astfel o adevărată osmoză între aceste două laturi ale culturii revoluţionare căreia i se întrevede un viitor cu adevărat de aur.

Etapa întrecerilor la diferite niveluri, pînă la faza republicană, care a şi început şi pentru actuala ediţie are aşadar de înregistrat, în toate sferele de activitate, un indiscutabil progres valoric. Problema care se pune e dacă atît criteriile cît şi instrumentele de măsură au cunoscut şi ele perfecţionările impuse de acest salt calitativ. Adevărul e că deopotrivă amploarea, diversificarea şi calitatea acestei largi mişcări de creaţie presupun judecăţi de valoare mult mai complexe, mai diferenţiate, pe deplin stimulative pentru participanţi. Este de aşteptat ca în spiritul aceloraşi exigenţe formulate de secretarul general al partidului faţă de desfăşurarea în ansamblu a Festivalului naţional factorii responsabili să aducă îmbunătăţirile cuvenite în acest sens.

Fapt extrem de semnificativ, această a doua ediţie a marii mişcări de educaţie şi creaţie este dedicată aniversării celor 35 de ani de la eliberarea României de sub dominaţia fascistă şi, ca atare, prin tematica, problematica şi calitatea manifestărilor sale, Festivalul naţional „Cîntarea României" constituie şi o sinteză a operei celor mai nobile înfăptuiri ale Partidului Comunist Român. Cîntarea şi afirmarea plenară a omului nou în contextul Festivalului muncii şi creaţiei reprezintă măsura cucerii revoluţionare celei mai de preţ a anilor socialismului. Este totodată şi omagiul cel mai de seamă pe care poporul însuşi şi-l aduce sieşi şi partidului care l-a condus în lupta pentru obţinerea tuturor acestor cuceriri.

NICULAE STOIAN

MODA 1979

MODA 1979

Fenomenul modei așa cum se face prezent în cronici sezoniere sau în mentalitatea unor grupuri de oameni se reduce cel mai adesea la noțiunea de schimbare, prezentată și ea de multe ori ca un simplu capriciu. Considerată însă din perspectiva implicațiilor și mutațiilor pe care le prezintă în sfera gustului, moda are rațiuni și justificări mult mai profunde.

Îmbrăcămintea, prin modul în care s-a dezvoltat ca tehnică și a evoluat de-a lungul vremii, face parte în mod incontestabil din confortul uman. Nevoia de protecție, conjugată totdeauna cu dorința de frumos — aflată în linii sau în accesorii și podoabe — au apropiat fenomenul creației de îmbrăcăminte de domeniul artei.

Realizarea unor forme care să fie în primul rînd frumoase și în mod obligatoriu confortabile, necesita cunoașterea și stăpînirea unor reguli și principii de lucru în laborator: armonie, proporție, echilibru, ritm, accent la care se adaugă o serie de componente artistice de culoare, contextură, imprimeuri etc.

Inclusă în ultimii ani în domeniul designului, creația vestimentară și-a asociat noțiunea de modă nu în sensul pe care-l prezenta în anumite epoci — de arbitru al eleganței unui cerc restrîns de favorizați — ci ca o căutare neîntreruptă de forme

MODA 1979

care să răspundă eficace necesităţilor de confort fizic şi estetic ale omului contemporan.

Lansarea unor colecţii noi nu se face numai de dragul schimbării, chiar dacă noul şi originalitatea sînt elementele neapărat vizate, ci şi în sensul unei îmbogăţiri a gamei sortimentale cu produse care să fie pe măsura gusturilor şi preferinţelor atît de variate şi de diferenţiate ale indivizilor.

Din colecţiile prezentate ilustrativ în perspectiva anului 1979 putem desprinde următoarele caracteristici ale modei feminine: în timpul zilei lungimile vor rămîne sub genunchi, mai mult sau mai puţin, în funcţie de siluetă — umerii sînt relativ importanţi, adesea foarte pătraţi. Mineci largi cu răscroieli profunde de tip raglan sau semikimono. Talia este plasată diferit, între bust şi şolduri, adesea abia marcată, cu excepţia fustelor ţărăneşti, existente aproape în toate colecţiile, în care ideea de folclor este în mod diferit dezvoltată.

Jocul hainelor suprapuse persistă, iar această tendinţă este mai ales ilustrată de către tunici, purtate peste rochii, fuste şi pantaloni, în forme foarte variate: longilinii şi 7/8, gen bluze de ţăran, bluze marinăreşti sau fără mineci, tip jiletcă. De asemenea ansamblurile, de ţinută sport dezvoltă foarte mult principiul suprapunerilor, numărul pie-

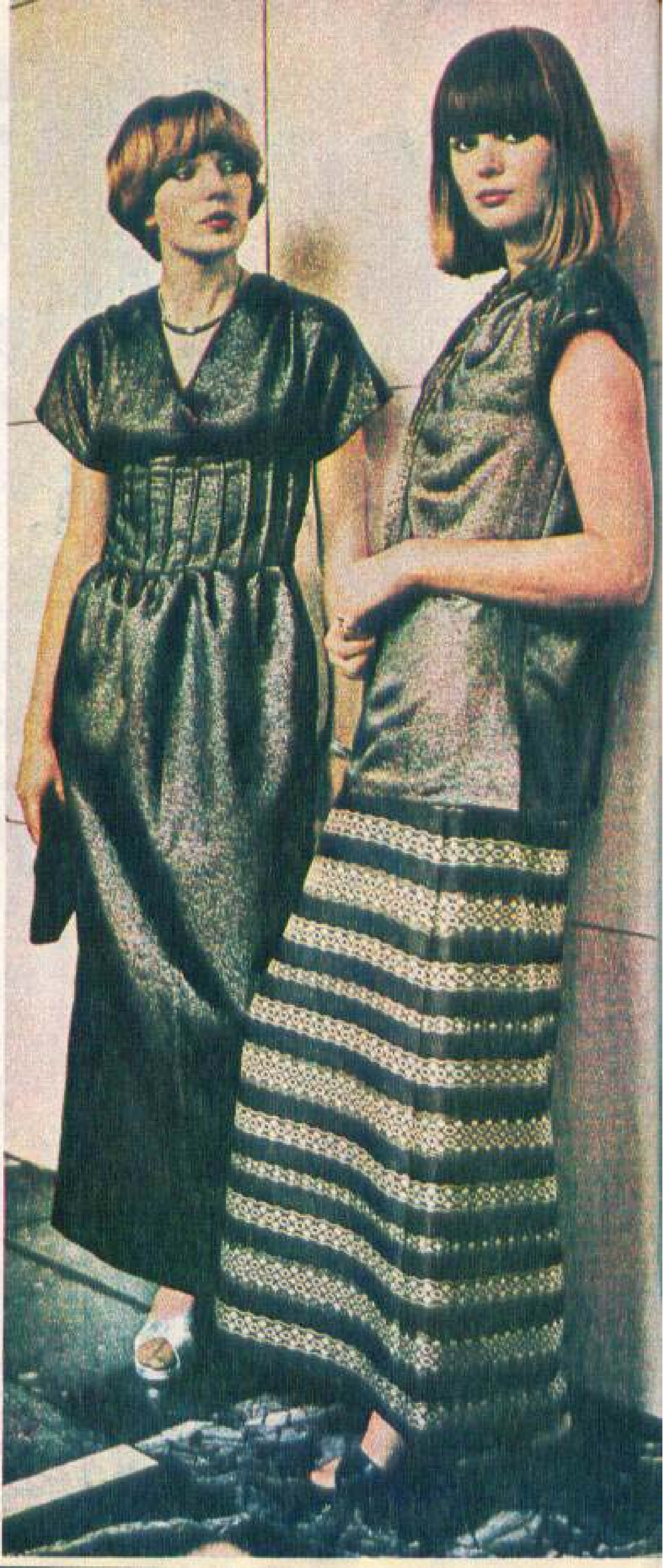

MODA 1979

selor asociate depășind uneori limitele rezonabilului.

În ansamblu se poate spune despre moda feminină că totul tinde spre suplețe și fluiditate, iar elementul de modă caracteristic este amploarea, controlată și măsurată în mod diferit în funcție de articole.

Ca tendințe stilistice se remarcă o direcție evidentă spre un soi de romantism de esență rustică sau exotică și o alta de tip practic bazată pe inepuizabilul stil sport, interpretat și reactualizat de la an la an în variante și formule noi: sport pentru toată ziua, sport pentru vacanță și timp liber, sport pentru copii și tineret etc.

Mantourile și pardesiele, la care se adaugă impermeabilele, prezintă afinități de concepție: toate au în general linii ample, fie evazate, fie drepte cu volum în regiunea bustului iar rezolvările și caracteristicile detaliilor sînt raportate la tipul siluetei, la vîrstă, la destinații (destinația este cea care particularizează cel mai adesea forma produsului).

Ca pondere, garderoba feminină de fiecare zi este dominată de ansambluri, despre al căror principiu de alcătuire am vorbit.

Clasicul costum compus din jachetă și fustă sau pantalon este înlăturat de gustul pentru asociațiile improvizate, originale.

MODA 1979

Jachetele au forme sport, cu detalii numeroase de plătci, buzunare, cordoane, fermoare, găici, epoleţi etc. Aproape toate au lungimea în jurul coapselor ; ca de exemplu stilurile canadiană, hanorac, parka sau bluzon. Altele păstrînd sau nu această lungime sînt fără mîneci, gen vestă. Blazerul de tip masculin rămîne în modă, purtat fie separat peste rochii, fie în asociaţie cu pantaloni şi fuste, simple sau cu pliuri.

Rochiile împrumută pentru partea de sus aspecte ale stilului „cămaşă" în varianta clasică sau rusticizată, iar pentru partea de jos urmează aceleaşi tendinţe cu fustele : sînt ample, încreţite, plisate, biezate etc. cu garnituri de broderii, volane şi dantele.

Cămăşile şi bluzele se prezintă în două versiuni: sport — masculin şi romantism — feminin. De o parte flanela aspră, rugoasă, de alta ţesăturile suple, de tip Jersey sau dantelă.

Pantalonii, în afara celor clasici, sînt influenţaţi nu numai ca linie, ci şi ca material de moda masculină. Alţii oferă o viziune mult mai simplă, cu talia înaltă culisată sau fronsată.

Ce aduce nou paleta coloristică ?

O gamă de culori clare, cu tonuri curate, alături de pasteluri : ecru, roz pal, gri de intensitate medie, rece, galben, verzui deschis ; se impune o

MODA 1979

grupă de culori mai închise folosite drept culori de accent sau la îmbrăcămintea sport: galben de cadmiu, oranj, roșu permanent, albastru cobalt deschis, verde smarald, verde-galben deschis și kaki. Ca accente sînt recomandate în special tonalitățile de brun roșcat și violet roșcat stins.

Moda masculină ca întotdeauna acompaniază cu sobrietate și distincție ținutele elegante feminine, rămînînd în continuare în limitele clasicului.

Pentru ținutele sport se remarcă însă un plus de fantezie în originalitatea detaliilor, în selecționarea materialelor și a culorilor, în prezența accesoriilor.

Dacă spunînd clasic definim aproape cu exactitate stilul costumului, prin sport sînt greu de fixat în detalii aspectele variate și originale pe care le comportă îmbrăcămintea masculină de toată ziua sau timp liber.

Foarte multe jachete de tipuri și forme care merg ca lungime de la windiakul scurt pînă în talie, pînă la bluzoane și hanorace sau canadiene care acoperă coapsa.

Realizate din țesături subțiri sau călduroase se combină cu veste, bluze, cămăși și pulovere în funcție de destinație sau anotimp.

Pantalonii sînt drepți cu tendință spre îngustare.

Un interes permanent pentru blue-jeans-ii strîmți se remarcă la îmbrăcămintea pentru tineret.

V. PĂUN

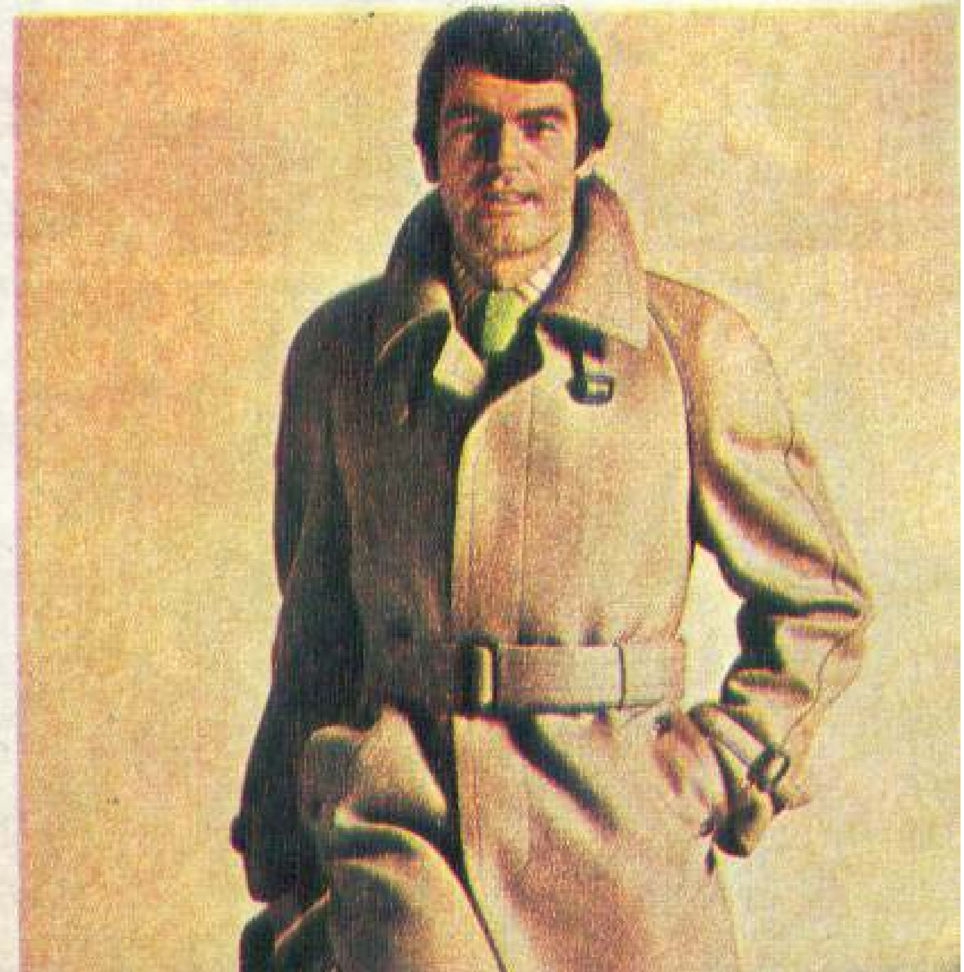

Evocînd prezentul

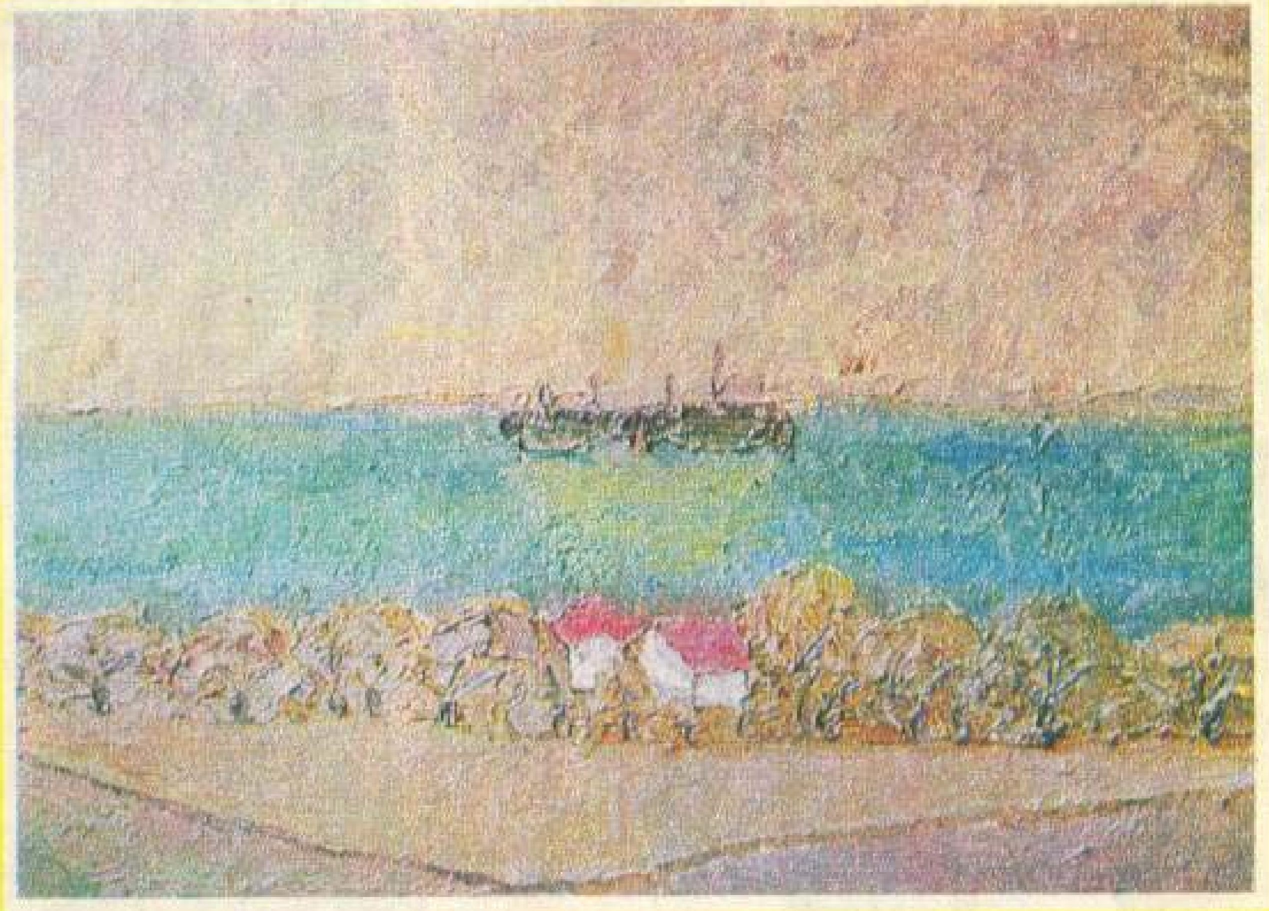

Înainte de a descoperi în sine chemările creației — tîrziu, dar nu într-atît de tîrziu ca ezitările să învingă definitiv dorința de a fi el insuși un pictor — el a fost un împătimit care-și cheltuia ca noi toți iubirea și patima pentru artele vizuale în emoțiile contemplării. Sigur, nimeni nu ajunge în ducatele imaginii fără să poarte o chemare tainică, să fie înzestrat cu o sensibilitate plastică, care se revelează mai devreme sau mai tîrziu. Dar poate nu momentul temporal este acela care dă verdictul, ci mai degrabă acea putere de-a exprima un sentiment prin magia culorilor, neliniștea și obsesia formelor ce torturează imaginația, cerîndu-și dreptul de-a intra în spațiile vizibilului. Cu Alexandru Boanchiș nu s-a întîmplat altfel. El a avut timpul lui de pictor mereu amînat, mereu trimis spre viitor. Închis în atelierele imaginației, ucenicind în recluziunea fertilă a așteptării, pînă cînd clipa culorilor a sosit și ele au coborît pe pînze să fie priveliști și flori și stări simbolice ale realității.

Pictura lui Boanchiș e un prezent trăit și ordonat după coduri narative de o extremă simplitate, echilibrat și armonios, în ipostazele lui firești și de atîtea ori prezente pe ecranele picturii : marea, delta, secvențe de aglomerări urbane etc., revelate de astă dată prin alte situații ale culorii. Pictorul nu descrie ci evocă realitatea ; o priveliște nu este suma locurilor ei comune înregistrate cu fidelitate descriptivă, ci o reconstituire afectivă, un epilog al memoriei care sintetizează impresiile retinei, definite acum prin mijloace pur cromatice, de fapt reverii despre posibilele culori ale locului, așa cum ele pot să apară în infinitele ipostaze ale luminii. Ca în orice reverie, austeritățile monocrome sînt absente. Parcurgînd realitatea tablourilor ochiul descoperă o lume restituită în virtualitățile ei tonale, transcrisă pe pînză cu o profundă sensibilitate și investită de atîtea ori cu discretele armonii ale lirismului.

CORNEL BOZBICI ■

O convorbire despre

Zaharia Stancu

Interlocutor : **Pop Simion. Născut în Varaiu – Maramureş la 25 septembrie 1930. A debutat în presă în 1949 la Almanahul literar – Cluj cu poezie. A debutat editorial la Editura Tineretului cu cîteva proze scurte incluse în volumul** Călătorie cu bucluc (1953). **Din cărţile apărute :** Paralela 45 **(reportaj) 1959** ; Triunghiul **(roman), 1964 ;** Criza de timp **(roman), 1969 ;** Amfora sabină **(roman), 1970 ;** Ploaia bleu **(eseuri), 1970 ;** Nord **(schiţe, eseuri), 1972 ;** Cimitirul vesel **(monografie sentimentală, album), 1972 ;** Civica **(eseuri), 1973 ;** Jurnal hellenic, **1974 ;** Amfitrion **(eseuri), 1976 ;** Cartea Chinei, **1977.**

O convorbire despre Zaharia Stancu

— Fără îndoială, iubite Pop Simion, că la ora aceasta mai sînt în viață destui confrați și prieteni ai lui Zaharia Stancu, din aceeași generație sau din generații apropiate lui, care dețin date, întîmplări, mărturii pline de semnificații asupra vieții și operei celui ce a fost, timp de cîteva decenii, pînă de curînd, o prezență vie, fascinantă uneori, fertilizatoare întotdeauna, a literelor românești. Este deopotrivă de evident că ar fi mai mult decît util, nu numai pentru istoria literară, consemnarea unor asemenea confesiuni, pentru a le salva de la firească pierdere ce le așteaptă. Ele ne-ar reda, însă, imaginea unui Zaharia Stancu reflectată de conștiințe care au parcurs aproape aceleași avataruri ca și marele scriitor. Mi s-a părut mult mai interesant de aflat cum s-a oglindit personalitatea lui în cugetele celor din generația cărora le-ar fi putut fi părinte. Dumneata ai lucrat o vreme lingă el, ca vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, cunoscîndu-l, deci, nu numai din cărțile sale, ci și din activitatea lui publică, de zi cu zi; iată de ce mă aflu acum aici, în fața dumitale, solicitîndu-ți să evoci impresiile păstrate din întîlnirea cu această personalitate deosebită a literaturii noastre contemporane. Dar, înainte de a colabora cu el la conducerea obștei scriitoricești, nu-l mai întîlniseși, fie și în treacăt pe Zaharia Stancu? Asemenea întîlniri, dacă au existat, au fost sau nu memorabile pentru tinerețea dumitale?

— Întîlnirile cu Zaharia Stancu au fost multiple, fiecare dintre acestea lăsîndu-mi (fără nici o exagerare) impresii foarte puternice. Nu spun acest lucru ca un gest de complezență față de omul de forță și față de puternică personalitate artistică care a fost Zaharia Stancu. Fiecare întîlnire a mea cu Zaharia Stancu nu a fost doar un eveniment pasager, de cronică, ci un eveniment care s-a înscris, negreșit, în zona omenescului și a rămas, ca atare, clar întipărit, reliefat plastic, — deoarece, știe o breaslă — și, mai mult decît atît, știe o conștiință românească întreagă că Zaharia Stancu a fost ca om și ca scriitor o personalitate plină de

● MISCELANEA ●

1839 ● ÎNFĂȚOȘAREA DE FRUMUSEȚI

În grădinile domnești de la Socola — la marginea Iașilor — se deschide, la 12 mai 1839, cea dintîi expoziție cunoscută în țara noastră. Este «întîia înfățoșare de flori către doritorii de asemenea frumuseți». Grădinarii se străduiseră să cultive sute de feluri de plante și de flori, pentru a ajunge, în decurs de numai trei ani, să imite cu deplin succes marile expoziții de flori ce se făceau «cu atîta venereală, la Viena și la Berlin». Ieșenii s-au bucurat, «arătîndu-se cu mulțămire față de nespus de frumoasa înfățoșare» și, urmînd buna învățătură, au început de atunci să-și facă, mai toți, «ronduri» cu flori pe lîngă case, întrunind astfel sîrguința lor cu a iscusiților grădinari domnești.

1840 ● PICNIC LA MOMOLO

Înainte de a se clădi Teatrul Național de pe Calea Mogoșoaiei, spectacolele muzicale și teatrale din București aveau loc în renumita sală a lui Momolo, situată pe fosta stradă Nouă (actuala Edgar Quinet). La vremea ei sala aceasta a fost o podoabă a Capitalei, mai ales după renovările care i s-au făcut în vederea carnavalului de la 1840, cînd: «Domnul Momolo au zugrăvit-o, au mai înmulțit oglinzile și policandrele și o luminează cu lumini de ceară, iar la 31 decembrie (1839) au deschis sala printr-un picnic strălucit, unde se afla și m.s. prințul stăpînitor (Alexandru Ghica). Muzica a fost dirijată de lăudatul capelmaistru Vist /.../. La 12 ceasuri, la miezul nopții, cînd se sfîrșește anul 1839 și începe anul 1840, orgestra a răsunat cu trînbițele și tobele vestind anul nou, iar din bufet au început a ieși tăvi cu zaharicale, înghețate, limonade și șampanier /.../». Însemnarea aceasta o găsim în ziarul «Cantor de Avis», la 16 ianuarie 1840.

● MISCELANEA ●

1863 ● CIȘMIGIUL

Din însărcinarea primăriei Capitalei, inginerul Novak — venit de peste hotare — studiază starea de necurățenie a lacului Cișmigiu și propune, după o expunere de motive bine întemeiate:

«Spre a pune un termen stării de necurățenie permanentă a lacului Cișmigiu, eu nu văd alt expedient mai bun decît a face ca lacul să fie traversat de un curs permanent de apă. Acest curs de apă va avea ca rezultat necesar și imediat, tragerea în mersul său a tot felul de impuțiciuni de pe suprafața lacului. Avantajele ce vor rezulta nu vor consta numai în a face să înceteze evaporarea puturoasă, dar o și reintoarcere a acestei frumoase grădini la destinația ei, adică la creația de plăcere pentru locuitorii Capitalei».

Proiectul inginerului Novak îl găsim publicat, cu toate detaliile în ziarul «Buciumul», la 1 iunie 1863.

1874 ● FLĂCĂI ȘI DOMNIȘOARE

Înștiințări de căsătorie, sau «afipte» — acum o sută de ani. Ziarele copiau aceste afipte — aflate pe ușile primăriilor — și le publicau «spre buna știință a tuturora». Iată ce conținea rubrica de specialitate, săptămînală, a ziarului «Timpul» din București, în ianuarie 1874: «L. Bunărescu, profesore, flăcău, din mahalaua Icoanei, se căsătorește cu domnișoara Elena Budeanu; Ion Gheorghe, cojocar, flăcău — cu Marița Gheorghe, văduvă; Nicolae Ioan, june dogar, din mahalaua Popa Nan — cu Elena Gheorghe, domnișoară; Gheorghe Dumitru, logofăt de tîmplărie, flăcău, din mahalaua Dichiu, cu domnișoara Ioana Preda; Stere Mincu, servitor, cu domnișoara Catinca Oprea, din mahalaua Ion Moși; Ion Păculescu, arendaș, văduv, cu văduva Marghioala Cătană, din mahalaua Scaune...»

O convorbire despre Zaharia Stancu

culoare, de neprevăzut, de omenesc, deci un destin de anvergură. Îmi amintesc, foarte tînăr fiind, aproape ieșit din adolescență, că l-am întîlnit în urmă cu 27 de ani la așa numita conferință pe țară a tinerilor scriitori, prima de acest fel după Eliberare (l-am întîlnit nu atît la tribună, nu în discursuri — nu-i plăceau — totdeauna avea trac cînd trebuia să rostească ceva înainte pregătit, cu deliberare elaborat, nu știa, nu putea să fie oficial, sau dacă o făcea — și a făcut-o, nu de puține ori ! — o făcea **contre coeur**, zîmbind amar și disculpîndu-se cu o privire verde și o încruntătură de sprîncene, care erau numai și numai ale lui, care va să zică l-am întîlnit, mai exact, spus, m-a interpelat el, deoarece nu aș fi avut curajul să spun primul vreo vorbă, m-a interpelat, zic, : „Cine ești tu și de unde vii ?" Se întîmpla asta în strada Mihai Eminescu, în sala cu oglinzi a Fondului literar, unde, celor veniți din provincie ni se dădea ceva de mîncare prin bunele oficii ale Uniunii Scriitorilor, care îl avea președinte de onoare pe Mihail Sadoveanu. I-am spus că sînt fecior de plugar din nordul cel mai de nord al țării, născut în Țara Chiuarului, în Maramureș. Am copilărit la marginea Sătmarului, pe Someș, unde părinții mei, care trăiau la acea dată, se așezaseră într-o casă de lemn făcută cu mîinile proprii. Lui Zaharia Stancu i-a plăcut, nu atît de mine, pe cît de ceea ce îi redeșteptau spusele mele și anume fragmente din furtunatica lui tinerețe, deoarece își petrecuse (mi-a mărturisit pe dată) momente foarte dragi inimii lui în Sătmar, între care și o dulce iubire, și, mai tîrziu, o de neuitat bătălie publică în anii imediat după Eliberare, cînd prin confruntări politice în văzul public, puterile abia se decantau (și Stancu ținuse în piața patrulateră a Sătmarului o cuvîntare în favoarea constituirii guvernului de largă concentrare democratică dr. Petru Groza). Îmi spuse că-i pare bine că sînt din Sătmar și, după o pauză, îmi spune că e bucuros că am ochii limpezi și fața curată, lucru pe care, spre mare mea mirare (m-am rușinat chiar), Stancu, pentru mine marele Stancu și totuși mai puțin agreatul pe atunci de oficialitate, Stancu a repetat-o de două-trei ori, cumva pentru sine, lovindu-și cu buricele degetelor buza foarte subțiată, ca o tăietură de diamant, buza de jos (era ticul lui, aveam să mă conving mai tîrziu) : „Da, ai ochii limpezi și fața curată, trebuie să fii om bun, să pui pe hîrtie numai ce știi și numai ce crezi". După aceea nu l-am mai întîlnit multă vreme decît în cărți, nu personal. L-am reîntîlnit prin '63—'64, cînd Stancu a devenit vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, alături de Ion Pas, în timpul președinției lui Demostene Botez, răstimp scurtișor, ca un interimat, deoarece curînd după aceea, în fruntea breslei noastre a fost ales președintele Zaharia Stancu, avîndu-l vicepreședinte pe Ion Pas, și pe cel care vorbește acum. (continuînd astfel însărcinarea pe care o mai avusesem în timpul anterioarelor două elecțiuni ale președinților D. Botez și M. Beniuc). Indiferent de faptul că mai lucrasem în echipele de conducere anterioare și, independent de faptul că în cadrul breslei se schimbaseră multe, Zaharia Stancu mă invită să muncim împreună în conducerea uniunii fără nici o prejudecată și, lucru uimitor pentru mine, mi-a spus,

derulînd parcă o fidelă bandă de magnetofon, cuvintele pe care mi le mai spusese: „Ai ochii limpezi și fața curată, trebuie să fii om bun, cred că o să lucrez cu dumneata". După aceea, pe parcursul mai multor ani, pînă la finele lui 1968, n-am mai schimbat nici o vorbă despre colaborare deoarece aceasta a decurs în firescul ei, fără a trebui nici lăudată, nici blamată prin cuvinte. A fost să fie să ne vedem zilnic, să lucrăm cot la cot, să ne cunoaștem toate gîndurile și să n-avem timp să discutăm despre întîlnirile noastre. Noi ne întîlneam întotdeauna nu pentru noi, ci exclusiv pentru breaslă. Zic, astfel, aducîndu-i un elogiu aceluia în care s-au întîlnit în chip fericit o mare personalitate creatoare cu un exemplar conducător de breaslă, adică un apărător al drepturilor și al intereselor colectivității pe care o reprezenta. Cred că Stancu a fost — nu cel mai bun, cel mai reușit, cel mai prestigios președinte al breslei, cum se zice adeseori — a fost **cel mai deplin** președinte al scriitorilor români, adică i-a reprezentat pe aceștia artistic, civic și chintesențial. (Indiferent dacă în breaslă se produceau flux-refluxurile pe care nu le mai evocăm). N-a fost un președinte perfect, cum nici nu ar fi fost bine să fie, a fost un președinte de subliniată personalitate, de opinie, cu înțelepciune și ponderațiune, devotîndu-se vocației de conducător, uneori, pînă la despersonalizare și tocmai aceasta i-a aureolat, în dese cazuri, indiscutabila sa personalitate.

— Ai spus că Zaharia Stancu nu a fost un președinte perfect. După felul cum ai exprimat aceasta, se pare — sau mi se pare mie, că ești de acord cu această conduită. Ce i-a lipsit lui Zaharia Stancu, sau ce a avut în plus pentru ca să nu fie un președinte perfect ?

— Stancu nu a fost un președinte perfect și bine a făcut că nu a fost astfel, deoarece eu nu cred în președinți de breaslă perfecți (așa-zisa perfecțiune este de altminteri, o contradicție în termeni în ordinea dialecticii marxiste). Președintele Zaharia Stancu a fost, nu o dată, subiectiv în păreri, atitudini și decizii chiar; însă o subiectivitate niciodată dictată de rea credință și țeluri dăunătoare breslei. Era influențabil, asculta nu odată cu inima (lăsînd pe planul doi rațiunea, logica și obiectivitatea), însă întotdeauna avea puterea să-și recunoască erorile pasagere, să revină în planul dreptății, al adevărului, adică se cheltuia în grija de a nu face rău, de a nu dăuna breslei, obsesia lui, ba, aș zice, chiar drama lui, așa cum s-a reliefat în partea finală a președinției sale, cînd a devenit sentimental, lacrimogen și nesigur, în fața presiunilor unor oameni de la periferia literaturii ori, mai rău, a unor tineri fără nici un crez sau vocație, născuți alaltăieri și care îi cereau președintelui totul, înainte de a fi scris o carte.

— Ai relatat momentele marcînd întîlnirile cu omul și scriitorul Zaharia Stancu și sînt, în același timp, un posibil portret caracteriologic.

Aș vrea acum să relatezi cîte ceva din întîlnirile cu scrisul lui Zaharia Stancu, desigur, aceasta nu pentru o exegeză a scrierilor lui ci, mai mult, pen-

● MISCELANEA ●

1868 ● LIVRETELE BIRJARILOR

Reguli de circulație introduse de Perfectura Poliției Capitalei, în luna martie 1868: «Nimeni nu e volnic a conduce trăsura fără «livret» obținut de la Poliție; Trăsurile să fie curate și în bună stare, iar hrana cailor să fie: fîn, ovăz și orz, căci orice trăsură care se va vedea derăpănată, cum și caii în stare de slăbire, se va opri d-a mai circula; Conducătorii n-au voie a fuma cînd sînt în mers, cu mușterii; Birjarii prinși pe capră beți, se vor aresta; Toate trăsurile vor avea noaptea felinare aprinse».

Și ce greu se obținea pe atunci livretul de conducere! Candidații trebuiau să cunoască pe de rost și toate străzile din Capitală — 754 cîte erau; de la A — Academiei, pînă la Z — Zorilor.

1871 ● LECȚIILE DE CĂLĂRIE

În primăvara anului 1871 s-a constituit la București Societatea Echvestră Română — prima de acest gen de la noi. Inițiatorul: generalul Ion Florescu, pe atunci ministru de rezbel. Ca membri fondatori s-au înscris în societate 131 de crescători de cai și călăreți. S-au emis acțiuni pentru stringerea fondului de 100 000 de lei destinați construirii unui hipodrom, a unui manej și a unor grajduri. La capitolul venituri statutul societății prevedea încasările provenite «din lecțiile de călărie ce se vor da damelor și din taxele de intrare la cursele de cai». La cheltuieli: «banii trebuincioși întreținerii unui armăsar de preț, pentru reproducție; utilagiu și lefuri pentru potcovărie; construirea unui pension-spital pentru cai».

De pe urma acestei societăți au rămas fundațiile, abandonate, ale manejului, proiectat a se construi pe Calea Mogoșoaiei — fundații peste care s-a ridicat mai tîrziu Palatul Ateneului Român.

● MISCELANEA ●

1709 ● PIETRI CE-AU CĂZUT DIN CERIU

Vechii cronicari ne-au lăsat însemnări și despre fenomenele cerești petrecute pe vremea lor. Radu Greceanu, logofătul, bunăoară, ne descrie căderea unui meteorit, acum două sute și șaptezeci de ani — la 28 ianuarie 1709 — lîngă apa Buzăului: «Iar într-acel an al domniei măriei sale lui Vodă, la ghenarie 28, leat 7217, la 10 ceasuri den zi, fiind vreme frumoasă, senin și soare, la județul Buzăului, de ceia parte de apa Buzăului, au trăznit atît de tare cît oamenii și dobitoacele au căzut la pămînt și au căzut și cîteva pietri de sus. Care pietri de minune le-au adus la curte, de s-au minunat toți văzîndu-le, pietri mari, bucăți și negre ca zgura, care nu au căzut peste tot locul, ci numai în 2 locuri, și puține, nu multe. Ce va fi semnul acesta?»

Un meteor a fost văzut și în noaptea de 2 septembrie 1837, la Iași. «Albina românească» scrie despre acest fenomen: «S-au văzut un glob luminos, de formă sferoidică, lunguieț, în mărime de 12 palme; să cobora din atmosferă, spre apus, luminînd toate poienile cu o foarte vie și sclipicioasă lucoare».

1779 ● PENTRU ADĂPATUL OBȘTEI

Acum două sute de ani. Domnitorul Alexandru Ipsilanti hotărăște — la 1 octombrie 1779 — să se înființeze primele fîntîni cu apă curgătoare din București: «Una să fie în tîrgul dinlăuntru și alta pe Podul Mogoșoaiei (...), însă cu apă curgătoare, din izvoare, adusă din depărtare, cu mare cheltuială (...) să fie apă limpede, mai ales pe vremi zlotoase, cînd gîrla Dîmboviței curge tulbure și cu multe necurățenii». Era pentru prima dată cînd se aducea apă, din afara orașului, pe conducte din olane.

O convorbire despre Zaharia Stancu

tru a vedea cum un confrate din altă și mult mai tînără generație i-a receptat scrisul. Și legat de această chestiune, te-aș mai ruga să redai imaginea omului pe care ți-au sugerat-o scrierile lui Zaharia Stancu, a imaginii pe care, eventual, ai construit-o despre omul Stancu parcurgîndu-i cărțile. Solicit acest lucru cunoscîndu-se faptul că opera lui Zaharia Stancu conține numeroase elemente autobiografice.

— Scrisul lui Stancu este, știe-se, foarte personal, mai întotdeauna de o șocantă realitate, un scris de forță, trăsături pe care le găsești (în mod paradoxal) chiar și în paginile nereușite, anoste ale povestitorului. Zic dinadins **povestitor** deoarece Zaharia Stancu nu a fost prin definiție un constructor de caractere în accepția modernă a romanului, nu a fost un constructor de structuri literare. Zaharia Stancu a fost și rămîne un mare narator, un împătimat al reconstituirilor de epocă, culoare locală, stări de spirit etc... Rememorările lui au întotdeauna multă culoare și forță expresivă, sînt dulci-amare, pasionate și adînc omenești. Toate acestea țin de „marca" scrisului lui Stancu, de sigiliul personalității lui, de pecetea heraldică a unei opere care va vorbi lungă vreme celor ce vin prin glasul lui Darie din **Desculț** (versiune primă !), prin **Pădurea nebună**, prin **Ce mult te-am iubit** și, mai sînt, poate, dar nu prea numeroase cărți care să se ridice la această cotă valorică, la această temperatură a comunicării. Virtuțile din **Desculț**, s-a spus și răspus, ca să le mai relev aici ; voi aminti doar ideea de forță, caracterul frust al comunicării, gustul amar pe care ți-l lasă succesiunea scenelor și, nu în ultimul rînd, extraordinarul flux al memoriei transmis prin limbajul acela foarte personal, de mare transparență, și aproape geometric construit, ritmat și incantatoriu prin știutele repetiții care devin obsedante la un moment dat, compunînd toate acestea laolaltă stilul nepereche al lui Stancu, elogiat și denigrat totodată. Dacă **Desculț** și confesivul **Darie** se înscriu în planul „dinastic" al operei lui

Împreună cu George Macovescu la lansarea volumului „Desculț"

Stancu, fiind un **alter ego** al acestui autor care deținea fabuloase cimitire ale memoriei pe care le comunica prin ample spovedanii-monolog de tipul Darie-Desculț, **Pădurea nebună** este un tablou vitalist, plin de voluptate și culori, mustind de seve și umanități în derivă. Mierea și otrava însoțindu-se în fiecare pagină — în textura cărții fiind implicat un exotic de factură balcanică — însă neajungînd la valoarea estetică și caracteriologică a scrisului lui Panait Istrati sau Nikos Kazantzakis, bunăoară. **Pădurea nebună** a lui Stancu trăiește prin patimă, voluptuos, parfum, bube, rîs și plîns gîlgîitor, explozie de vitalitate, culoare locală. Deci, picturalul, deci, fresca. Cu totul alta e situația în **Ce mult te-am iubit** — după părerea mea — cota valorică cea mai înaltă a prozei poetice a lui Stancu. Un adevărat poem în proză. Deși de mică întindere, **Ce mult te-am iubit** ar fi trebuit să fie mai restrînsă ca număr de pagini, prin simpla eliminare a unor pasaje incantatorii, cînd scriitorul a fost furat prea tare de sentiment. Cartea asta avea șansa să fie antologică. Iată, așadar, trei cărți foarte bune relevînd trei moduri de a scrie a naratorului Stancu, toate trei menținîndu-se în albia rememorării și a spovedaniei, diferite fiind doar mijloacele expresive, scrisul în speță, dinamica limbajului, cîntecul frazei.

— Pop Simion, deții cumva vreun moment din viața lui Stancu — din acea, bineînțeles, cît ai fost lîngă el — care să fie semnificativ pentru omul și scriitorul Stancu ?

— Unul dintre atîtea. Îmi aduc aminte că am asistat la imprimarea pe bandă magnetică de către Stancu a admirabilei povestiri **Filimona**, publicată în **Gazeta Literară** : ei bine, pe bărbatul dur, caracter puternic, asprit de viață, trecut prin toate capcanele ei, răsfățat de bine și otrăvit de rău, ei bine, pe Zaharia Stancu l-a podidit plînsul și nu și-a putut imprima povestirea. Atît era de participativ, de implicat în fiorul și sîngele acelei povestiri. Era un personaj, se pare, real, o femeie a pămîntului, o țărancă cu harul și duhul cîmpiei nemărginite, o de mult apusă și amară dragoste a aceluia care ajunsese la București și devenise scriitor vestit. Dar ca să mai revin puțin la scrisul lui Stancu am să spun că are el scrieri destule unde diluția și prea multul le-au dăunat în așa măsură încît azi lumea le-a uitat, ba chiar, cei mai atenți observatori ai fenomenului nu-și aduc aminte de ele cum ar trebui. Așa s-a întîmplat cu **Rădăcinile sînt amare**, unde paginile bune, cu adevărat autentice, se pierd în oceanul de vorbărie și reconstituiri informe, iscate nu sub arcul vreunei idei, neradiate de fiorul adevăratei trăiri cu care ne obișnuise autorul.

— Eu cred că dacă Stancu ar fi operat în unele cărți ale lui o disjuncție mai netă între elementul memorialistic și ficțiune, sau, mai precis zis, nu ar fi amestecat planurile — document și ficțiune — în mod arbitrar, aceste cărți ar fi cîștigat artistic. Și mergînd mai departe, aș spune că dacă Stancu s-ar fi dedicat scrierii de pure memorii, am fi avut astăzi în el un excepțional memorialist.

● MISCELANEA ●

1866 ● PENTRU VEDERILE SLABE

Opticianul Lhuber, instalat pe Calea Mogoșoaiei, «lîngă Episcopie» — adică unde se află astăzi Ateneul Român — anunță prin ziare: «Vederile slabe sau obosite ce nu pot pătrunde de departe sau de aproape, din orice cauză, se ușurează și se îmbunătățesc cu sticlele de cristal de piatră, aplicațiunea lor făcîndu-se cu precisiune printr-o lungă practică».

Aceasta a fost prima reclamă, a unui optician, cunoscută la noi.

1866 ● NEMAIVĂZUTA DAMĂ COLOSALĂ

Printre marile senzații cunoscute de bucureșteni în secolul trecut, s-a aflat și «nemaivăzuta damă colosală» prezentată onor publicului «într-o sală elegantă făcută din lemn, în piața Constantin Vodă» (unde se află astăzi Palatul Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România). Era o tînără fată din Colonia — în vîrstă de 22 de ani, care «trăgea în greutate 180 de oca, avînd circumferința brațului de 60 de cm, a taliei, de 132 cm, dar avînd un picior foarte mic, fiind una dintre cele mai frumoase persoane din acest secol». După socotelile noastre, colosala damă gigantică avea 230 de kg greutate, încît era, pe bună dreptate, o senzație și merita să plătești doi sfanți ca s-o vezi — mai ales că era însoțită la prezentare de un pitic «înalt de două palme».

Cu cîțiva ani mai înainte — în octombrie 1857 — bucureștenii mai văzuseră un spectacol «tare». Iată-i afișul: «Teatru de București, Miercuri 2 octombrie 1857, mare, fantastică, extraordinară serată și producțiuni ale celor mai noi fenomene de magie și fizică; modernă, misterioasă, originală. Magnetism-Electricitate, reprezentate de Magul Nordului, domnul Hermann Monhaurt».

● MISCELANEA ●

1826 ● SPĂLĂTORIE ȘI VOPSITORIE

Primăria orașului București dă, la 1 iunie 1826, autorizație întreprinzătorului Teodor Mamelegioglu, de a deschide în oraș o spălătorie și vopsitorie — prima cunoscută la noi. Clauza principală a autorizației: «Dar de va strica cuiva vreo haină, sau o va arde, atunci nu numai să să îndatoreze numitul Teodor Mamelegioglu a plăti acea materie, ci încă să să pecetluiască prăvălia lui, închizîndu-se». Cu grele și primejdioase reguli era îndatorat întemeietorul «Nufărului» de acum un veac și jumătate!

1861 ● MARE LICITAȚIE

În noiembrie 1861, Eforia Spitalelor Civile ține o mare licitație «în sala cea din Pasajul Român, la București, pentru facerea condicelor necesare pe anul viitor, precum urmează: 1 jurnal de intrare și ieșire a hîrtiilor; 2 condicuțe de însemnări; 24 condicuțe ce au a ține economii spitalelor, însă: 9 pentru înscrierea bolnavilor, 7 pentru trecerea hîrtiilor intrate și ieșite; 31 de condici ce au a ține chirurgii spitalelor, însă: 7 pentru intrarea și ieșirea bolnavilor, 9 pentru consultațiile gratuite. Total 85 de condici, ce vor fi din hîrtie bună, bine cusute și cu îmbrăcămintea colorată».

1878 ● ÎN AȘTEPTAREA DIVORȚULUI

«Telegraful român», din București, publică la rubrica Înștiințări, următoarele:

Ana Ioan Streuț, născută în Porumbacul de Jos, care în 1873 cu necredință a părăsit pre legiuitul ei bărbat Georgiu Stoichiță, tot din Porumbacul de Jos (...) neștiindu-se locul ubicațiunii sale, prin aceasta se provoacă ca în termen de un an să se prezinteze la Oficiul protopopesc al Făgărașului, că din contră, se va suscepe și pertracta procesul divorțial în lipsă. Avrig 1 iulie 1878».

O convorbire despre Zaharia Stancu

— E un adevăr în cele afirmate mai sus. Cum ar fi trebuit să ni se înfățișeze marele și potențialul memorialist, nu putem spune acum. Adevărul este că Stancu a trăit în perioada maturității și apogeului său drama mare a grabei. O dramă dublă : graba de a se exprima (se temea de timp, de ani, de viața care se împuțina pe nevăzute !) și graba aceea foarte rea pentru un profesionist de marcă de a scrie mult, oricum și în orice împrejurări. Îl priveam ca pe un fenomen — am spus doar că ani de-a rîndul m-am întîlnit zilnic cu Stancu, am trăit cea mai mare parte a zilelor alături de el. Venea la Uniune, se așeza la masă, îi cerea coanei Roza o cafea mare, fără zahăr, și — netulburat de telefoane, convorbiri, vizitele poftiților și nepoftiților — el scria proză, scria cu pixul, (avea întotdeauna asupra lui un pumn de stilouri cu pastă), scria mărunt-mărunțel, egal și foarte ordonat, din margine în margine, în șiruri dese, ca bătute cu maiul, încît pagina lui de manuscris părea o broderie sau o țesătură de filigran pe care doar apriga Nely Arsenescu, secretara perfectă a lui Stancu, le putea descifra.

— Dar să nu uităm de eventuala imagine a lui Zaharia Stancu sugerată de scrisul său...

— N-aș cataloga scrierile lui Stancu printre acelea pe care le numărăm, îndeobște, biografice. Cînd zic „biografice", mă gîndesc la acei autori care, în chip deliberat, cu stil și metodă, se reconstituie biografic, sau, mai exact spus, ni se restituie biografic, romanțîndu-și viața. Stancu nu a fost nici pe departe așa ceva. Și totuși scrierile lui sînt profund impregnate de acizii tari ai biografiei sale. Ritmurile interioare ale lui Stancu-copilul sînt recognoscibile în Darie, „campaniile" lui din războiul prim mondial se regăsesc în **Jocul cu moartea,** fabuloasa lui experiență de viață, ca și peregrinările lui prin multele profesiuni, culminînd cu aceea de ziarist, din mantia căruia avea să se ridice masiv scriitorul, se regăsesc în fluvialul și bulbonatul

„Azi", una din revistele conduse de Zaharia Stancu

Interview cu Upton Sinclair
În abureală de sânge nu se poate clădi...
AZI
SĂPTĂMÂNAL POLITIC • SOCIAL • LITERAR
CRED în VICTORIA SPIRITULUI asupra FORȚEI BRUTALE
ne spune marele scriitor american

op **Rădăcinile sînt amare.** Și, pentru a răspunde întrebării, zic : cititorul, chiar și cel mai avizat, (care citește printre rînduri, cum se zice) nu-și va putea constitui o imagine, cît de cît, apropiată de ceea ce era cu adevărat Stancu-omul. Nu, pentru că el nu se difuza, disemina reconstituibil în operă. El mai degrabă se trăda ca stare, ca sentiment, ca obsesie, curgînd de la izvoarele genezei lui de om al pămîntului. Dealtfel și obsesiile și nostalgiile lui, așa cum le regăsim noi în cărți, nu au depășit nicicînd copilăria-adolescența-tinerețea, singura ecuație biografică reconstituibilă cît de cît în opera de ficțiune a lui Stancu. În rest, holocaustrul experienței lui de viață din anii maturității nu transpare nicidecum ca biografie, ci, pur și simplu, ca experiență socio-istorică, ca experiență a unui mare cetățean al țării și al lumii care a fost Stancu și atît. Dealtfel și în cazul lui Stancu este valabil acel splendid adevăr al marilor artiști despre care se spune că își edifică invariabil opera din obsesiile și nostalgia trăirilor dintîi.

— Nu știu dacă vei fi de aceeași părere cu mine, dar eu consider ca trăsătură caracteristică a scrierilor lui Zaharia Stancu lirismul. De aici, zic eu, și nota puternic confesivă a literaturii lui. În viața cotidiană însă, Stancu — aș spune — a fost un om-epic, un om-acțiune. Un om dinamic. S-au îmbinat oare în personalitatea lui aceste două ipostaze — liric și epic — sau au fost într-o continuă confruntare ?

— Cele două ipostaze pe care le intuiești s-au împăcat perfect înlăuntrul personalității lui Stancu ca artist (prozator sau poet), Stancu era liric pînă în fibră, era candid, și tumultuoasa lui realitate interioară s-a exteriorizat ca atare, indiferent de genul sau specia literară practicată. Ca om social era ceea ce se cheamă un **batailleur**, un om al faptei și al acțiunii, un om al confruntării și al înfruntării, un tribun, un polemist, un **homo faber**, adică n-avea stare, era omul care construiește, care edifică, deopotrivă, conștiințe, curente de opinii, așezăminte de cultură, redacții de revistă, cluburi sau societăți literare, cafenele prolifice, prietenii prodigioase pe plan artistic, într-un cuvînt, FAPTE de viață literară, de opinie publică. Filonul de candoare poetică, de sinceritate decantată, totdeauna prezent în scrisul lui, coexistă în mod fericit cu viața aspră de trudă perpetuă, nu odată cîinească, dublată de o mare cheltuire de sine a omului social. Hărnicia exuberantă, febrilitatea debordantă ale lui Zaharia Sancu ziaristul, Stancu polemistul, Stancu directorul, Stancu președintele, Stancu înainte mergătorul de opinie, au fost ca un drog necesar și hrănitor pentru Stancu artistul. Acesta din urmă, cel profund și irepetabil, venea în opera de ficțiune din cu totul alte resurse, alte cotloane și ascunzișuri, decît îl cunoaștem ca om public, asemenea unui gheizer mirobolant, plin de candoare și nelumesc, oprit la vîrsta rege, care l-a însoțit pe creator toată viața, vîrsta obsesiilor de care aminteam. Adică se definea net, în chip princiar, știa să despartă apele în ceea ce-l privește. Cine ar putea crede azi, după atîta amar de ani, că aproape n-a fost ședință lăsată de Dumnezeu (indiferent de factura

● MISCELANEA ●

1879 ● UN BIVOL NEGRU

Anunțuri din «Monitorul oficial» de acum o sută de ani:

«Prefectura Teleorman arată lista de vitele pripășite prin comune, în luna ianuarie 1879: un bivol negru, înferat la picior; un bou roșu, unul idem, vînăt; o vacă galbenă; o iapă neagră; un cal roib; — în comunele Răioși și Gărdești. Un cal alb, breaz în frunte; o bivoliță neagră, codalbă în frunte; una idem brează și pintenoagă; una idem puțin codalbă; un rîmător negru, păr alb pe burtă; o vacă codalbă, coarne mici; un gonitor de vaci, cu urechea dreaptă scoasă; una vacă coarne țepure — în comunele Lada, Nănoiu și Alexandria».

Nici orașul Brăila nu se lasă mai prejos; dă o «ultimă publicație» privitoare la animalele pierdute și de pripas: «Cornutele și porcii care trepădează bulevardele vor fi conduse la abator; porcii vor fi împușcați, căci nu e liberă preumblarea lor pe strade». Publicația poartă data 12 aprilie 1879. Cam în același timp, la Iași, primăria publică Regulamentul pentru mărginirea animalelor care vagabondează pe strade: cai, oi, bivoli, capre, mascuri. «Toate aceste dobitoace de vor mai fi găsite de capul lor prin oraș, vor fi tăiate la abator, fără despăgubiri».

1879 ● ELIXIRUL DE VIAȚĂ

Acum o sută de ani medicamentele făcute din plante începuseră să fie foarte căutate — datorită, în primul rînd, reclamelor care li se făceau și apoi — probabil — eficacității lor. Iată trei dintre aceste reclame, apărute în «Monitorul oficial», «Telegraful român» și «Amicul familiei», în tot cursul anului 1879:

«P.S. Mailat, din Brașov, anunță că a concesionat de la Colegiul Sanitar Francez vînzarea Elixirului de viață, bun

● MISCELANEA ●

contra următoarelor morburi: friguri, coleră, dizenterie și toate suferințele de stomah potrivite ierburilor din care este făcut elixirul» («Monitorul oficial»).

«Senzațional! Esența de rădăcină de lipan, dă reușita creșterii oricărui păr, prin ea chiar tinerii de 15 ani au căpătat o barbă mare; iar balsamul de mesteacăn îndepărtează orice zbircituri, procurînd o față juvenilă. Esența și Balsamul se află de vinzare la farmaciile din București și Galați» («Telegraful»).

«Sirup și Pastă de sevă de pin se recomandă persoanelor slabe de pept, acele atinse de tuse, răgușeală, gripă, catar, bronșite, stingerea vocii și astm. Potolire rapidă și curarisire garantată. Se vinde la toate farmaciile» («Amicul familiei»).

Iată și un săpun miraculos: «Cumpărați săpunul medical de păcură, contra tuturor boalelor pielei, contra riiei, pecinginelor, bubelor dulci, nasului roșu, mătreței, asudării picioarelor. De vinzare la Farmacia Speranța din Brăila și la farmaciile din Iași și Galați».

1632 ● UN OM — UN GALBEN

Un document aflat la Arhivele Statului din București ne vorbește despre vinzarea unui sălaș de țigani:

«Adică eu, Colțea căpitanul, și jupineasa mea, Stanca, și fiul meu, Pătrașcu, scris-am acest zapis al nostru cum să fie de mare credință la mîna Oprei căpitanul, cum să știe că i-am vindut un sălaș de țigani, anume: Radul țiganul și cu țiganca lui anume Drăgana și cu feciorii lui anume Necula și Codrișan și Ioana, drept galbeni 6, bani gata. Și i-am vindut acești țigani de bună voia noastră, fără nici o silă, să-i fie lui moșie și coconilor lui. Și la tocmeala noastră fost-au mulți boiari (...) iar pentru credință pusu-neam degetele; peceți n-am avut». 21 aprilie 7140» (deci 1632).

O convorbire despre Zaharia Stancu

ei) în timpul căreia Stancu să nu fi scris o poezie. Chiar și în acelea pe care le prezida. Și-au fost mii și mii, nu importă contextul, factura, auditoriul ori țelurile nobile sau, din contră, bicisnice și pasagere cărora s-au dedicat. Cred că numai Alexandru Balaci deține în quasi-plenipotență acest secret superbisim al lui Stancu, deoarece academicul confrate, prieten statornic al lui Stancu, era întîiul și necontestabilul critic al „cîntecilor șoptite" și al „poemelor de lună", scrise în anii petrecuți de Stancu, de-a valma, prin ședințe. Cînd termina „poema" **furată solemnității ce curgea pe lîngă** el ca o apă, ochii verzi ai bătrînului ștrengar se iluminau, buzele albe, subțiri, schițau un surîs de triumf, dezvelind caninii, pe care Stancu îi lovea ritmic cu buricele degetelor, bucurîndu-se ca un copil: „Da, da, ia Alexandre, da, da..." și îi întindea academicului confrate peticuțul de hîrtie. Așa s-au născut volumele de poeme **Cîntec șoptit, Sabia timpului, Poeme cu lună**, ca să le amintesc doar pe acelea scrise în răstimpul ședințelor din care ne-am înfruptat cu lingura mare.

TRAIAN STOICA ■

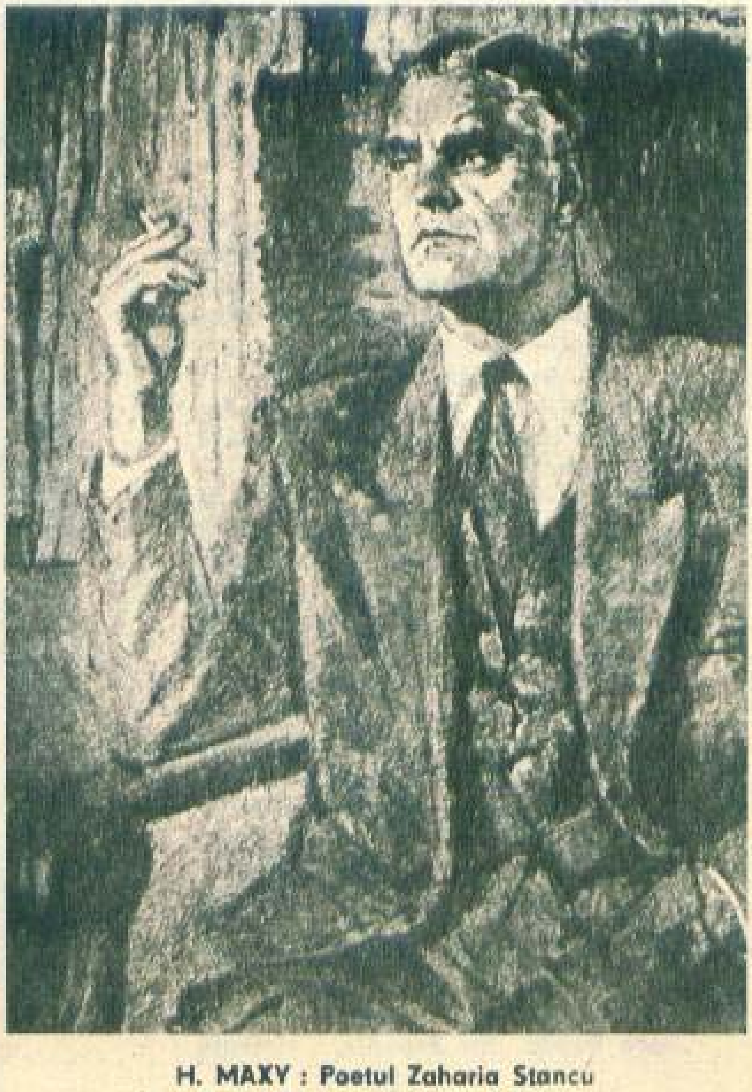

H. MAXY : Poetul Zaharia Stancu

Yakuza sau crima organizată

Cruzimea banditilor japonezi este cunoscută de toată lumea: ea a fost înfățișată în nenumărate filme de televiziune; ea se numără printre certitudinile poliției japoneze. Numai pentru anul 1976, „Cartea albă 1977" a poliției nipone semnalează 418 omucideri comise de Yakuza, 25 de morți în cadrul eternelor lupte dintre bande, precum și 55 de răniți, dintre care mulți nu făceau parte din lumea interlopă.

Sindicate ale gangsterilor există în Japonia încă de secole, iar recent s-a ivit pericolul apariției unor noi organizații criminale. Yakuza trăiesc, potrivit tradiției, în propria lor lume. „Mai înainte, își amintește un șef de bandă, n-aveam voie nici măcar să pășim pe umbra altor oameni onorabili". Și face o adăugire destul de tristă: „Acum, tinerii sînt cu totul altfel".

Astăzi, o întîlnire întîmplătoare cu mafia japoneză se soldează, nu rareori, cu moartea. Într-un snack-bar din Osaka un gangster se delecta cu un whisky. Convorbirea animată a altor doi consumatori l-a deranjat; a scos pistolul, l-a împușcat pe amîndoi și a părăsit liniștit localul...

Kazuo Taoka este o celebritate. El își poate comercializa amintirile ca best-seller, viața lui poate constitui subiectul unui serial de televiziune. Domnul Taoka este un om onorabil, în vîrstă de 65 de ani, suferind de inimă și, după cum a declarat la fisc, începînd din 1970 fără nici un venit.

Cine a început să se îndoiască în legătură cu proveniența palatului său, cum este calificată de trecători superba vilă pe care o posedă la Kobe? Cine își pune întrebări în legătură cu stilul lui de viață pe picior mare? Tot acest lux, spune domnul Taoka, „provine din hesok-urile soției mele". Hesokuri sînt micile economii pe care o gospodină le face din banii de coșniță.

Dar oricărui japonez numele lui Taoka îi este cunoscut cu totul din alte motive. Există chiar un proverb: „Pînă și copiii se astîmpără cînd aud numele de Yamaguchi-gumi".

Yamaguchi-gumi este cea mai mare bandă din Japonia, violentă și lipsită de scrupule, care numără, după cum apreciază poliția, 11 000 de membri. Șeful ei incontestat este, de 32 de ani, nașul nașilor, Kazuo Taoka, născut la 28 martie 1912 pe insula Shikoku.

Oricît s-ar strădui poliția să facă noi estimări asupra efectivului bandei, orice măsuri ar încerca ca să ia pentru a o distruge, șeful rămîne liniștit și nu se teme. Căci, ca aspect, Yamaguchi-gumi este „doar o societate de prietenie și întrajutorare", afirmă Taoka.

Prin jocurile de noroc ilegale, prin traficul de stupefiante, prostituție, șantaj, toate camuflate în spatele unor firme serioase, Yakuza au adus șefului lor numai în anul 1976 un cîștig net de aproximativ 10 000 000 de dolari. „Atît timp cît nu vom distruge bucățică cu bucățică Yamaguchi-gumi", declara recent Seitaro Asanuma, șeful poliției țării, „națiunea nu va crede în seriozitatea noastră".

E drept că în ultimii trei ani Asanuma a lansat operațiunea „Buldozer", la scara întregii țări, în cadrul căreia s-au întreprins razii ce au dus, anul trecut, la peste 53 000 de arestări. Dar chiar și acestea nu reprezintă pentru lumea interlopă a

Tatuajul – semn de recunoaștere a apartenenței la bandele crimei

în Japonia

Japoniei mai mult decît niște împunsături de ac, fie ele și supărătoare. „Ele tulbură armonia", se plîngea un șef de bandă tokiot. Într-adevăr, atît și nimic mai mult.

Din datele de care dispune poliția, veniturile realizate de Yakuza sînt de circa 120 000 000 dolari pe an. „Firește, este doar o estimare incompletă", admite un șef de poliție din Tokio. În cercuri ale Yakuza se consideră că înmulțită cu o sută, cifra ar fi mai aproape de realitate. La aceasta se adaugă imensele sume provenite din business-urile cu fațadă legală — baruri, cluburi de noapte, firme de construcții, case de amanet și agenții de plasare a brațelor de lucru. Yamaguchi-gumi a luat avînt cu 50 de ani în urmă, în calitate de birou pentru plasarea docherilor în căutare de lucru în portul Kobe.

În total, după cîte poate aprecia poliția, peste 27 000 de întreprinderi, firme serioase, începînd de la burse și pînă la agenții de samsari, sînt controlate de Yakuza. Mafia japoneză este omniprezentă.

Pentru Yamaguchi-gumi probleme de recrutare nu există. Căci, se fălește un șef de bandă tokiot, „cine în societatea noastră ar fi dispus să ofere o șansă tinerilor fără școală, fără bani, fără familie? Numai noi. De aceea, lumea noastră va rămîne așa cum este".

Într-adevăr, ea a rămas așa cum a fost întotdeauna: feudală și disprețuitoare față de om. Cei considerați a fi nesupuși, chiar dacă greșesc din ignoranță, sînt de multe ori pedepsiți cu moartea. Yakuza este o organizație în care se intră pe viață, pe bază de jurămînt: orice ezitare poate fi mortală pentru membrii ei.

Ca o recunoaștere îndrăzneață a apartenenței lor la bandele crimei, membrii Yakuza se tatuează. Dureroasa procedură prin care aproape întregul corp este acoperit de tatuaje durează cîteodată pînă la patru ani. Dar nu toți Yakuza sînt tatuați. În schimb, aproape toți sînt jucători de cărți și de zaruri.

În fiecare zi în Japonia se dau nenumărate telefoane prin care se anunță cifrat că au loc jocuri de

Arme confiscate de poliția japoneză

noroc în cutare sau cutare loc. În 1976 au fost operate peste 6 000 de arestări în legătură cu jocurile ilicite de noroc, dar inculpații au fost eliberați rapid, din lipsă de dovezi. De multe ori, jucătorii și organizatorii jocurilor se duc la locul întîlnirii în Cadillac-ul luxos al bandei. Potrivit unor estimări modeste, săptăminal în Japonia au loc aproximativ 100 de asemenea „partide". Despre banii cîștigați la ele nu știe nici măcar șeful de bandă Masaaki O., decît că „sînt suficienți pentru a-și întreține cum se cuvine familia". Recent, poliția din Kobe a arestat un „șef" de la Yamaguchi-gumi pentru jocuri de noroc. Într-o singură noapte, la „partida" organizată de el, peste 100 000 000 de yeni își schimbaseră proprietarul.

Cu numai trei ani în urmă, jocul de cărți era principala sursă de bani a Yakuzei. Acum, el a fost detronat. Afacerea viitorului sînt drogurile. Cîștigurile realizate anual din aceste afaceri se ridică, potrivit estimărilor oficiale, la 80 000 000 de dolari. Dar este mult mai probabil că numai Yamaguchi-gumi încasează din vînzările de droguri un mul-

→

Yakuza sau crima organizată în Japonia

tiplu al acestei sume. Drogurile „slabe", parvenite cu vaporul din Coreea de sud, costă 40 000 de yeni „priza". Comerţul printre bande aduce un profit de 300 la sută. Apoi, substanţa este purificată în proporţie de 50 la sută şi „vîndută la licitaţie celui care oferă mai mult".

„Sînt un Yakuza, şi mă mîndresc" — cu aceste cuvinte a fost inaugurat un „simpozion naţional" al grupurilor politice radicale de dreapta. Formula a fost rostită de domnul Yamada, un milionar din branşa construcţiilor. Public, Yakuza recunosc cu mîndrie că fac parte din bandă. Yamaguchi-gumi editează chiar o revistă proprie, pe hîrtie cretată şi în mai multe culori. Yakuza sînt dornice de publicitate, deoarece aceasta le satisface sentimentul de „unicat". Dar ele n-au putut suporta acuzaţiile formulate la adresa lor de ziarul „Yomiuri Shimbun", de largă circulaţie, care a calificat într-un articol anumite grupuri Yakuza drept „bande de ucigaşi" şi „criminali de drept comun". Două zile mai tîrziu, sediul redacţiei a fost demolat de atacanţi necunoscuţi. Un număr de 11 redactori ai ziarului au fost bătuţi mai înainte ca poliţia să fi putut interveni...

(După „DER SPIEGEL")

Kazuo Taoka – „onorabilul" şef al banditilor

Poliţia este neputincioasă în faţa crimei organizate, care nu se sfieşte să-şi înmormînteze cu fast pe unul din membrii săi

Scriitori români premiaţi peste hotare

Valoarea literaturii române, ca parte componentă a literaturii universale, a început să fie recunoscută ca atare încă din epoca literaturii vechi, mai ales prin Dimitrie Cantemir cu ale sale lucrări — Istoria creşterii şi descreşterii Imperiului Otoman şi Descrierea Moldovei, traduse în engleză, franceză şi germană, şi prin Nicolae Milescu datorită unicităţii lucrărilor sale — Jurnal de călătorie în China şi Descrierea Chinei. Mai tîrziu, în Epoca luminilor, Alecsandri nu numai că este premiat la Montpellier pentru Cîntecul gintei latine (1878), dar se bucură de prietenia şi aprecierea unor scriitori de talie europeană ai vremii, printre care Lamartine, Michelet, Mérimée, Lisle, Mistral şi Ibsen. În epoca următoare, în perioada începutului traducerilor din limba română în alte limbi, Eminescu este recunoscut printr-un consens unanim «cel mai valoros dintre ultimii poeţi romantici ai lumii». Lui Creangă îi este consacrată, în 1930, la Paris, o monografie semnată Jean Boutière. În decursul anilor sînt traduşi Caragiale, Rebreanu, Sadoveanu, Arghezi, Blaga, Călinescu, Stancu, Philippide, Bogza, Jebeleanu, Preda, Barbu, precum şi alţi numeroşi scriitori tineri contemporani: Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana etc. Unii dintre aceştia au avut şansa de a fi distinşi cu prestigioase premii peste hotare, fiind şi aceasta o recunoaştere a valorii creaţiei literare româneşti din trecut şi prezent. În rîndurile ce urmează prezentăm succint scriitorii români premiaţi peste hotare.

→

Scriitori români premiaţi peste hotare

● Vasile Alecsandri

■ Dacă Dimitrie Cantemir (1673-1723) a fost primul savant român membru al unei academii străine (Academia din Berlin, 1714), **VASILE ALECSANDRI** (n. 14.VI. 1818 la Bacău — m. 22.VIII. 1890 la Mirceşti) este primul scriitor român distins cu un premiu peste hotare: **Premiul Societăţii pentru studiul limbilor romanice de la Montpellier-Felibrige** (Franţa) pentru poezia **Cîntecul gintei latine** (1878). Felicitat de Mistral, Societatea i-a înmînat lui Alecsandri, din partea lui Quintana, o «Cupă de argint», iar poezia a fost pusă pe note de Marchetti, fiind cîntată pentru prima dată la 22 mai 1878 în faţa a 60 000 de spectatori. În ţară poetul a fost sărbătorit printr-un mare banchet la Teatrul Naţional din Bucureşti, iar la Iaşi, uliţei Sf. Ilie pe care se afla casa poetului i s-a dat numele Vasile Alecsandri. Primăria Iaşului a alocat suma de 5 000 lei — pentru ridicarea unui bust în aula Universităţii. Cu această ocazie, revista «Familia» din 16.VI. 1878 (nr. 42), scria sub titlul — «Imensă satisfacţie a opiniei publice»: «V. Alecsandri, tocmai cînd îl credeam ajuns în treapta cea mai înaltă a măririi sale, deodată s-a urcat şi mai sus, la o înălţime şi mai mare şi dimpreună cu sine a înălţat şi naţiunea sa în stima şi admiraţia lumii civilizate».

● Tudor Arghezi

■ Al doilea poet naţional al nostru, **TUDOR ARGHEZI** (n. 21.V. 1880 la Bucureşti — m. 14.VII. 1967, Bucureşti), de două ori laureat al Premiului naţional de poezie (1946 şi 1957),

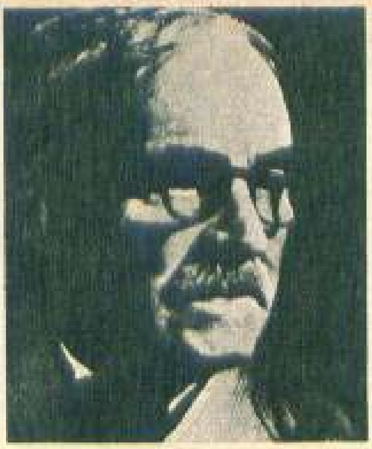

membru al Academiei Române şi al Academiei Sîrbe de Ştiinţe şi Arte, este şi **primul poet român laureat al Premiului Herder.** Acesta i-a fost conferit la Universitatea din Viena, în 1965, distincţia consacrîndu-l ca pe o mare personalitate artistică mondială, datorită operei sale considerată o expresie a inepuizabilelor virtuţi creatoare ale poporului nostru, operă care-l aşează imediat după Eminescu, aşa cum remarca, încă din 1927, Pompiliu Constantinescu: «În cartea liricii noastre începută cu Eminescu, poetul **Cuvintelor potrivite** se aşează imediat în primul rang».

● Al. Balaci

■ Născut la 12.VI. 1916 în comuna Aurora din judeţul Mehedinţi, prof. univ. **ALEXANDRU BALACI,** poet, critic, eseist şi traducător, autor a numeroase volume de exegeză privind îndeosebi cultura italiană, a fost distins în 1971, la Roma, cu **Premiul Taormina,** prestigiosul premiu pe care-l primiseră mai înainte Ungaretti, Quasimodo, Sartre, Rafael Alberti, Cezare Zavattini, Miguel Angel Asturias, Simone de Beauvoir, Giacomo Manzu şi Giorgia de Chirico. Premiul i s-a atribuit «ca recunoaştere pentru o întreagă viaţă de cercetător dedicată cu pasiune şi prestigiu literaturii italiene». Membru al Asociaţiei Internaţionale de Critică şi Istorie Literară, Al. Balaci a mai fost distins cu **Marele Cordon al ordinului Phönix din Grecia.**

Martha Bibescu

Scriitoarea română de expresie franceză, **MARTHA BIBESCU** a văzut lumina zilei la 28.I. 1889 la București (m. 28.XI. 1973 la Paris). După debut, cu un sonet în «Le Temps», îi apare primul volum de impresii din Persia — **Les Huit Paradis** (1908), volum distins cu **Premiul Academiei Franceze** (1908). Dintre lucrările care au recomandat-o pentru alegere ca membră a Academiei Regale din Belgia (1955), amintim: **Izvor, le Pays de saules**, 1923, tipărit și în limba română cu o prefață de Mihail Sadoveanu), **Au bal avec Marcel Proust** (1928, apărut și în limba română în 1976, sub îngrijirea lui Tudor Ionescu), **Une fille de Napoleon** (1921) etc.

Nikolaus Berwanger

Poetul șvab din Banat, **NIKOLAUS BERWANGER** (n. 5 iulie 1935 la Timișoara), redactor șef al ziarului «Neue Banater Zeitung», autorul volumelor de versuri — **Fața mea în cui nu mi-o atîrn** (1976) și **Singur cu mine** (1978), al unor volume de proză și monografii, a fost distins cu **Premiul «Inelul de aur»** al Societății Internaționale «Nikolaus Lenau» din Austria, pentru monografia **Adam Müller-Guttenbrunn**.

Teodor Balș

Poetul **TEODOR BALȘ** (Emilian Ilarion Bălășescu, nr. 9 II 1924, București), autor al volumelor de versuri **Pe-un picior de plai** (1957), **1907** (poem, 1957), **Poarta soarelui** (1964), **Poeme** (1965), **Nord** (1971), **Noaptea corridei** (1976), etc., traducător din Lope de Vega, Cervantes, Miguel Hernandez, etc., exeget al lui Garcia Lorca, a fost distins la Centenarul «Jocurilor latinității» de la Avignon (1978) cu **Marele premiu al latinității** pentru poemul **Căderea Sarmizegetusei**.

Eugen Barbu

Prozator, dramaturg, poet, scenarist, istoric literar, critic și gazetar dintre cei mai reprezentativi, **EUGEN BARBU** (n. 20.II. 1924 la București) s-a impus în special ca prozator. Stilul său de mare rafinament, precum și arta dialogului îl așează printre continuatorii marilor noștri prozatori. Ecoul, comentariile și aprecierile stîrnite de romanele sale publicate peste hotare au condus la acordarea **Premiului Herder pe anul 1978**, recunoscîndu-se astfel valoarea creației prozatorului pe plan european.

Scriitori români premiaţi peste hotare

● Eta Boeriu

■ Remarcabilă italienistă, traducătoare din Dante, Petrarca, Moravia, Pavese etc., poeta **ETA (Margareta) BOERIU** (n. 25.II. 1923 la Turda) a fost distinsă în anul 1970 cu **Medalia de aur a oraşului Florenţa,** acordată anual traducătorilor de excepţie, pentru traducerea **Divinei Comedii,** lucrare distinsă şi în ţară cu Premiul Uniunii Scriitorilor.

● Elvira Bogdan

■ Prozatoarea **ELVIRA BOGDAN** (Maria Moldoveanu, nr. 13.IX. 1904 la Bucureşti; a mai semnat şi cu pseudonimul Alice Basarab), diplomată de la Sorbona (1930-1931), fostă colaboratoare apropiată a lui Nicolae Iorga la «Neamul românesc pentru popor» (1932-1934), autoarea mai multor lucrări apărute şi în limbi străine (Le Talisman de Saphir; Aurore, la belle mariée du soleil etc.), a fost onorată peste hotare cu mai multe distincţii. Dintre acestea amintim: membră a Academiei Tiberinne-Roma (1966), decorată cu «Legion d'Oro» (UNESCO-Italia, 1968), distinsă cu Médaille d'Or Arts-Sciences-Lettres» (Paris, 1971), **laureată a Marelui Premiu Literar de la Bruxelles** (1972) şi laureată cu «Médaille d'hònneur de la Ville de Nice» (1973).

● Geo Bogza

■ Membru al Academiei Române (membru corespondent din 1948, iar titular din 1955), laureat al Premiului de Stat (1951), **GEO BOGZA** (n. 6.II. 1908) a fost distins în toamna anului 1964 cu **Premiul Organizaţiei Internaţionale a Ziariştilor.** Se recunoaşte astfel valoarea pe plan internaţional a meritelor şi calităţilor acestui «rege neîncoronat al reportajului» care în literatura noastră este unic. Se recunoaşte astfel măiestria artei lui, artă care, aşa cum subliniază George Ivaşcu — «...e comparabilă, în literatura noastră, numai cu cea a lui Eminescu, a celui din **Memento mori** sau **Miradoniz**».

● Franyó Zoltán

■ Alături de o remarcabilă lirică originală, pana poetului **FRANYÓ ZOLTÁN** (n. 30.VII. 1887) s-a încercat în nenumărate pagini publicistice adunate în volum (**Bătălia condeiului,** selecţie, 1972), precum şi în peste 72 de volume de traduceri. Poeziile lui Eminescu, Arghezi, Goga, Coşbuc ş.a., şi-au găsit în transpunerile lui echivalenţe măiestrite. Distins de mai multe ori cu Premiul Uniunii Scriitorilor (ultima dată în 1977), creaţia lui Franyó Zoltán a fost încununată în anul 1970 şi cu **Premiul Herder** pentru traducerile în şi din limba germană şi română.

Petre Ghelmez

■ Poetul **PETRE GHELMEZ**, născut la 2 martie 1932 în comuna Gogoşari-Ilfov, a urmat Facultatea de filologie la Universitatea din Bucureşti. Fost director al Editurii «Albatros» unde a iniţiat publicarea cunoscutei colecţii de «Dicţionare Albatros» este, în prezent, redactor şef al bilunarului «Tribuna României». În decursul anilor a publicat volumele: **Germinaţii** (1967), **Altare de iarbă** (1969), **Lynxul** (1972), **Sonetele** (1974), **Evenimente** (1976), etc. Anul acesta la Centenarul «Jocurilor latinităţii» de la Avignon a fost distins cu **Premiul doi pentru cea mai bună lucrare prezentată în limba română**: «Laudă limbii române».

Ion Hobana

■ Născut la 25.I. 1931 la Sînicolaul Mare, judeţul Timiş, **ION HOBANA** este cotat astăzi, datorită lucrărilor proprii, antologiilor şi studiilor publicate în ţară şi peste hotare, ca unul dintre principalii animatori ai literaturii ştiinţifico-fantastice pe plan european. Pentru lucrarea sa — **Vîrsta de aur a anticipaţiei româneşti** (1969), antologie de literatură S.F. clasică românească, a fost distins cu premiul Uniunii Scriitorilor şi, în acelaşi timp, cu **Premiul special «Europa S.F.»**.

Eugen Jebeleanu

■ Poetul **EUGEN JEBELEANU** (n. 24.IV. 1911 la Cîmpina), membru al Academiei Române, Laureat al Premiului de Stat (1952) şi al Premiului Uniunii Scriitorilor pe anul 1973, a fost distins în anul 1970 cu **premiul italian pentru poezie «Etna Taormina»**, iar în anul 1973 cu **Premiul Gottfried von Herder**. Premiul «Etna-Taormina» i s-a decernat pentru volumele apărute în traducere italiană: **La Porta dei leoni** (Poarta leilor, în versiunea italiană a lui Dragoş Vrânceanu şi Roberto Sanesi) şi **Il sorriso di Hiroshima e altri versi** (în traducerea lui Dragoş Vrânceanu şi E.F. Accrocca), iar Premiul Herder pentru întreaga sa creaţie literară.

Traian Lăzărescu

■ Poetul şi eminentul latinist, profesorul **TRAIAN LĂZĂRESCU** (n. 22.III. 1904 la Tr. **Măgurele**), autor al volumelor **Carmina latina** (versuri, Ed. Eminescu) şi **Eminescu Carmina** (850 de versuri din Eminescu transpuse în limba latină), membru al Societăţii de studii clasice (1958), a fost distins, la 8 mai 1974, cu **Premiul Petrarca** pentru poezie la Avignon, iar în anul 1978 a fost onorat cu al doilea premiu pentru versurile sale latine **In honorem Turris Romanae, urbis heroicae** (vezi «România literară», nr. 20 1978) la Centenarul «Jocurilor latinităţii» de la Avignon.

Scriitori români premiaţi peste hotare

● Ion Sofia Manolescu

■ Poetul **ION SOFIA MANOLESCU** (n. 24.XI. 1909 în com. Horia, judeţul Neamţ), autor al unor originale volume de versuri din care amintim **Odihnă neagră** (1936), **Muntele ascuns** (1938), **Întîlnirea cu focul** (1944), **Soare scufundat** (1966), **Involucru** (1970), **Între mine omul şi voi cartofii** (1975), **Aşa i-a fost dat Romei** (1976) ş.a., a fost distins în anul 1970, cu **premiul «Napoli Ospite»** al revistei italiene «Brevi», pentru volumul **Pînă unde pot muri**, apărut în 1969 la Editura Tineretului.

● Anton Naum

■ Poetul ieşean **ANTON NAUM** (n. 17.I. 1829 la Iaşi — m. 27.VIII. 1917 la Cîndeşti-Neamţ), profesor universitar, membru al «Junimii» şi al Academiei Române, traducătorul lui La Fontaine şi Boileau, a fost şi el **premiat, în 1882, la «Focurile florale din Provence»**, ţinute la Forcalquier, **de către Societatea pentru studiul limbilor romanice de la Montpellier**, pentru mai multe traduceri din limba provensală, între care şi cunoscuta poemă a lui Mistral — **Mireio.**

● Marin Iancu Nicolae

■ În 1975, la Concursul internaţional pentru literatură în braille, concurs care a avut loc la New York şi la care au participat 300 de scriitori nevăzători din 37 de ţări, **Premiul pentru nuvelă a fost atribuit scriitorului român MARIN IANCU NICOLAE pentru nuvela «Pira».** Marin Iancu Nicolae s-a născut la 28 mai 1907 la Constanţa, unde locuieşte şi în prezent. În anul 1954 şi-a pierdut definitiv vederea. În anul 1956 i-au apărut primele poezii în «Dobrogea nouă». Ulterior i-au apărut volumele: **Focosul** (1958), **Iusuf** (1959) şi **După negură soare** (roman autobiografic, 1963).

● Al. Phillippide

■ Printre cei mai importanţi poeţi români ai veacului nostru — Arghezi, Blaga şi Ion Barbu — se numără şi **AL. PHILIPPIDE** (n. 1. IV. 1900 la Iaşi). Academician, deţinător al mai multor premii literare în ţară, printre care şi Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor pe anul 1977, Al. Philippide a fost distins în anul 1965 cu **Premiul Herder** pentru volumul **Monolog în Babilon,** «O meditaţie romantică, formulată în termeni clasici, asupra destinului omului de geniu în lume, la poarta absolutului», cum remarcă Al. Piru.

● Adrian Rogoz

■ Unul din principalii combatanţi pe frontul literaturii ştiinţifico-fantastice din ţara noastră, **ADRIAN ROGOZ** (n. 19.IV. 1921 la Bucureşti), adevărat pionier al genului, dacă

avem în vedere și faptul că a scris prima povestire științifico-fantastică la vîrsta de 12 ani (**Astrul artificial**), a obținut premiul al doilea la primul concurs național de S.F. în **1955**, iar în anul 1972 a fost distins cu **premiul special EUROCON-1**, la Triest, pentru povestirea sa — **Altarul zeilor stohastici**.

● Mihail Sadoveanu

■ **MIHAIL SADOVEANU** (5.XI. 1880, Pașcani — 19.X. 1961, București), acest «Ștefan cel Mare al literaturii române», cum l-a numit Geo Bogza, premiat de Academia Română pentru volumul **Povestiri** încă din 1905, la propunerea lui Maiorescu, membru al Academiei Române încă din 1923, cînd a rostit memorabilul discurs despre **Poezia populară**, a fost distins în 1961 cu **Premiul Lenin pentru pace.** Această distincție era nu numai o recunoaștere și o răsplată a contribuției lui la lupta pentru pace ci și o recunoaștere a caracterului umanist al operei sale, a personalității sale care, cum scria tot Geo Bogza — «va dăinui atît cît vor dăinui apele și pămînturile acestei țări și atît cît cei ce vor trăi între hotarele ei vor vrea să știe din ce neam de oameni se trag».

● Marin Sorescu

■ Poetul **MARIN SORESCU** (n. 29.II. 1936 la Bulzești-Dolj), care după debutul din «Viața studențească» (1954) a publicat primul volum de parodii și pastișe — **Singur printre poeți** (1957), autor al unor remarcabile volume de versuri și al unor piese de succes în țară și peste hotare (**Iona** — 1968; **Matca**, **Paracliserul**, **Pluta Meduzei**), distins cu mai multe premii în țară, a fost onorat la 30 mai 1978 cu decernarea **Premiului «La Muse»**. Festivitatea de decernare a premiului a avut loc la Palazzo Vecchio din Florența, sub egida Academiei Internaționale «La Muse», subliniindu-se faptul că Premiul încununează întreaga creație a scriitorului român.

● Zaharia Stancu

■ Romancier, poet, publicist redutabil, **ZAHARIA STANCU** (n. 5.X. 1902 la Salcia-Teleorman — m. 5.XII. 1974 la București) a cărui operă a fost tradusă în peste 145 de ediții în limbi străine, premiat încă din 1927 de Societatea Scriitorilor Români pentru volumul **Poeme simple**, laureat al Premiului de Stat în 1954, membru al Academiei Române (1955), a fost **distins în mai 1971 cu Premiul Internațional Gottfried von Herder** pentru întreaga sa creație literară și în special pentru romanul **Desculț**.

● Nichita Stănescu

■ **NICHITA STĂNESCU**, care anul acesta a împlinit 45 de ani (n. 31.III. 1933 la Ploiești), apreciat în 1970 la «Al IV-lea Festival internațional de poezie de la Londra», ca unul dintre cei mai fascinanți poeți contemporani, distins cu numeroase premii în țară, a fost onorat, în 1977, cu acordarea **Premiului Herder**, confirmîndu-se astfel aprecierile cu privire la originalitatea creației sale.

Documentar realizat de
GHEORGHE CATANA ■

Capșa ... în anecdotă

N-am apucat epoca de glorie a Capșei de acum aproape opt decenii, cînd aceasta era frecventată numai de protipendada politică și culturală a acelei vremi. N-am cunoscut și nici n-am dat mîna cu personalități ca alde Petrovici-Armis, frații Lahovary, Ghica-Rapineau, Negruzi, Nicu Filipescu, Delavrancea, generalul Manu, Porumbaru sau Lecca, obișnuiții de fiecare zi de pe atunci ai celebrei cafenele. Ar fi fost și cu neputință – chiar dacă le-aș fi fost contemporan – deoarece Capșa acelui timp era de fapt un „pendent" al Jokei-Clubului, unde nu avea acces fitecine. Capșa era cel mai select restaurant, cea mai bună cafenea și cofetărie, avînd un personal stilat.

...N-am avut de-a face nici cu faimoșii chelneri de odinioară ca Ioska, Gică sau Cyrano, care nu se grăbeau „să facă plata", dacă clientul casei părăsea localul uitind să achite costul consumației. Erau și destui care obișnuiau să plătească anticipat consumațiile – prin sume rotunde – deoarece nu voiau să fie deranjați în toiul celor mai vii discuții...

In această cafenea era concentrată toată viața publică și politică, internă și

Ion Minulescu

externă, unde toate problemele „arzătoare" la ordinea zilei se dezbăteau uneori mai pe larg și mai cu pasiune decît în parlament... Aci se cerea adeseori socoteală miniștrilor și parlamentarilor pentru ținuta lor publică. Cafeneaua Capșa era din acest punct de vedere o mare sperietoare și un examen greu de trecut, încît mulți care comiseseră greșeli nu cutezau să-i mai treacă zile în șir pragul.

Abia după primul război mondial, cafeneaua din Calea Victoriei s-a mai ...democratizat. Aici au început să se întîlnească majoritatea scriitorilor care frecventaseră mai înainte nu mai puțin vestitele localuri Fialcowski, Kübler, Elysée, Highe-Life – unde Macedonski își avea masa lui – și nu mai puțin celebra Academia Terasa...

Cam prin anul 1928 am început să „vizitez" și eu faimoasa cafenea –, mulțumindu-mă, un timp, doar să privesc sprijinit de barele de alamă înăuntru prin vitrinele mari ale localului. Aici, pe trotuarul străzii Edgar Quinet mai veneau zilnic, dimineața și seara, tineri scriitori ca Eugen Ionescu, Octav Șuluțiu, Al. Robot, Corneliu Temenski, Liviu Deleanu, Aureliu Cornea, George Demetru-Pan, Bogdan Amaru, Neagu Rădulescu și, bineînțeles, autorul rîndurilor de față, care devenisem între timp „veteran"...

– Uite-l pe Ion Barbu !, îl arătam cu mîndrie confraților pe marele poet, de parcă eu îl ...descoperisem.

– Dar ăla solid, ca un luptător de circ, cine e ?

– E poetul George Gregorian, directorul casei de creație a scriitorilor de la Bușteni.

– Și celălalt cu cap de mort ?

– E umoristul Mircea Damian.

După terminarea „stagiului", de la vitrină, începusem să mă bucur de intrare liberă în cafenea. Aveam voie să intru la orice oră și mai ales să... ies, ori de cîte ori vroiam. Bineînțeles, fără să mă așez cumva la masă. Abia tîrziu cînd am început să fiu simpatizat de unii scriitori „mi s-a acordat încrederea" de a fi trimis cu ...bilețele, scrisori, manuscrise, la actrițe, diverși mecena, ministere și redacții, de unde, pentru fiecare răspuns favorabil, mi se plătea un caputziner cu două pahare de apă la gheață servite de „Rinocerul", unul din cei mai vechi chelneri ai Capșei.

Mircea Grigorescu

Tudor Arghezi

Şerban Cioculescu

Aşa i-am cunoscut indeaproape pe Liviu Rebreanu, Ion Barbu, Ion Minulescu, Camil Petrescu, Tudor Vianu, George Mihail-Zamfirescu, Mihail Sorbu, Zaharia Stancu, G. M. Vlădescu, Mihail Sebastian, Carol Ardeleanu, I. Gr. Perieţeanu, Al. Cazaban, Al. N. Stamatiad, Mircea Damian şi mulţi alţii.

Parcă-i văd pe fiecare, aşezaţi pe canapeaua tapisată cu catifea albastră, cu ceaşca de schwartz sau de caputziner în faţă, discutînd aprins, povestind anecdote pline de haz, tachinindu-se ori aruncîndu-şi săgeţi încărcate de venin. Aşa am avut prilejul să asist şi să ascult nenumărate întîmplări pline de duh, impunsături de floretă, schimburi de focuri, pe care încerc să le redau aşa cum le-am auzit.

● Intr-o zi, pe la amiază, G. M. Vlădescu, autorul romanului Menuetul intră în cafenea roşu ca un rac fiert. Nu-şi găsea locul de mînios ce era.

— Ce ţi s-a-ntîmplat, dragă, de eşti atît de furios ?, îl întrebă Mircea Damian.

— Vin de la inaugurarea Zilei Cărţii. (Pe atunci festivitatea avea loc în fosta clădire a teatrului Gioconda, unde se află azi blocul-turn de lingă Palatul Justiţiei.)

— Şi ? îl stîrneşte „temutul" pamfletar.

— Inchipuieşte-ţi cu nu m-au lăsat să pătrund. La intrare, cîţiva cerberi mi-au cerut invitaţia. „Care invitaţie ?" întreb eu. „Invitaţia eliberată de Ministerul Artelor". Degeaba mă zborşesc la ei. Aceştia mă împing la o parte. Intre timp descinde dintr-o limuzină luxoasă D. G., ministrul artelor în persoană, unul cu monoclu. Dau să mă fofilez pe lingă el. Dar demnitarul se uită la mine peste umăr cu dispreţ.

— Ce doreşti dumneata ?

— Vreau să intru şi eu, domnule ministru.

— N-are invitaţie, intervine unul din cerberi.

— Dar cine eşti în definitiv ? mă săgetează ofuscat ministrul, necăjit că îşi pierduse cîteva clipe cu mine.

— N-aveţi de unde să mă cunoaşteţi, domnule ministru al artelor. Eu sînt scriitor, i-am ripostat întorcîndu-i spatele...

● Intr-o dimineaţă de iulie, prin 1930, autorul piesei Domnişoara Nastasia, George Mihail Zamfirescu, îmi povestea la Capşa :

— Vin de la bunul meu prieten Victor Ion Popa. I-am făcut o vizită acasă. Cînd să intru văd la poartă un anunţ pe care stă scris cu cerneală roşie : „Atenţie ! ciine rău !" „Măi să fie al naibii !" îmi zisei. Afurisitul de Victor nu mi-a pomenit niciodată de slăbiciunea asta a lui". Mă aplec, caut o jordie şi dau să intru cu grijă în curte să nu care cumva să mă înhaţe javra pe negîndite de pantaloni. Traversai curtea cu mare teamă, uitîndu-mă mereu atent într-o parte şi într-alta. Cînd ajunsei la uşa

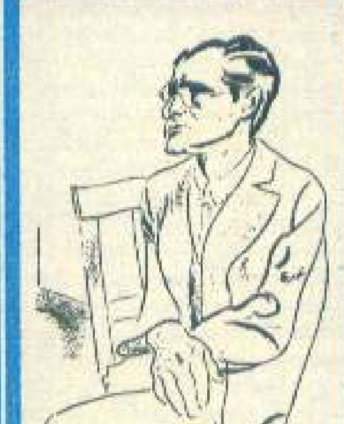

Al. Phillippide

Liviu Rebreanu

apartamentului răsuflai uşurat. In sfirşit, am sosit cu bine. Nu mi se întîmplase nimic. Se vede că mă iertase dobitocul.

Cînd mă vede cu ditai beldia în mînă, autorul Ciutei dădu din cap foarte mirat. „Dar ce ţi-a venit să vii «înarmat» la mine ?". Ne privirăm compătimitor. „Unul din noi trebuie să fie nebun", zise el. Ii răspunsei : „Păi citii avizul de la intrare. Ce vrei, să mă rupă dulăul tău ?" „Care dulău ?" întrebă Victor Ion Popa din ce în ce mai mirat. Apoi aducîndu-şi aminte rise cu poftă : „A, vorbeşti de biletul de la poartă ? Stai să-ţi povestesc : Ieri mi-a adus cineva un căţeluş de rasă de cîteva săptămîni. Şi am scris „avertismentul" ca în cazul cînd intră cineva în curte, să nu care cumva să-l ...calce."

● Cei care l-au cunoscut pe poetul Adrian Maniu îşi amintesc că era un om pe cît de distins şi bine crescut, pe atît de ciudat. Una din curiozităţile pe care le avea era şi aceea că nu-i plăcea să stea la masă cu necunoscuţi.

Intr-o zi, pe la prînz, pe cînd sta la şuetă cu mai mulţi confraţi, printre care se aflau şi Tudor Muşatescu şi I. Peltz, iată că intră în cafenea un prieten al autorului romanului Foc în hanul cu tei.

— Dragă Adrian, se adresă I. Peltz distinsului poet, eşti de acord să ia loc la masa noastră şi amicul meu ?

Capşa . . . în anecdotă

— Vai de mine, răspunse Adrian Maniu, cu politeţea care-l caracteriza. N-am nimic împotrivă. Numai că, în cazul ăsta, eu am să trec la ...masa de alături.

● Tot la Capşa, Ion Minulescu, autorul Romanţelor pentru mai tîrziu, povestea unor tineri scriitori printre care mă aflam şi eu.

— Intr-o vreme, Tudor Arghezi fusese întrebat de unii confraţi dacă ar accepta să fie propus ca preşedinte al Societăţii Scriitorilor Români. „Sigur că nu, răspunse ironic prompt marele poet. Inchipuiţi-vă, că aş fi pus, cu înfăţişarea mea de cîrnăţar sau negustor de vinuri, în situaţia de a primi la gară o delegaţie străină oficială de scriitori. Cînd le-aş ieşi în întîmpinare pe peron, în loc să-mi strîngă cordial mîinile, ei m-ar confunda, fără îndoială, cu hamalul şi m-ar pune să le car... valizele. Pentru funcţia asta este nevoie de o persoană cu prestanţă, bunăoară Rebreanu sau Sadoveanu...

● Intr-o seară, la Capşa, romancierul I. Peltz, cunoscut şi apreciat şi ca om de spi-

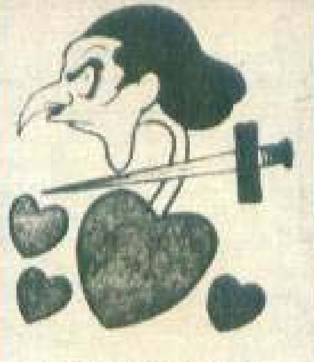

Eugen Jebeleanu

Camil Petrescu

Perpessicius

rit îmi povestea următoarea întîmplare :

— Fusesem serios bolnav. Intr-o zi, un bun prieten de al meu, medic de profesie, îmi făcu o vizită acasă.

„Cum te simţi maestre cu sănătatea ?" se interesă doctorul de starea sănătăţii mele. Eu, care o bună vreme trecusem prin suferinţe grele, îi răspunsei oftînd :

„Acum cîteva săptămîni am avut al doilea infarct".

Doctorul, foarte distrat, în loc să se arate îngrijorat măcar de circumstanţă, în timp ce privea tablourile de pe pereţii din biroul meu de lucru, îmi răspunse :

„Incolo — bine, sănătos ?

● Printre clienţii nelipsiţi ai vestitei cafenele, se număra pe atunci şi profesorul Şerban Cioculescu, care s-a dovedit a fi nu numai un distins şi subtil critic şi istoric literar, ci şi un apreciat om de spirit şi neîntrecut calambburgiu.

Intr-o după-amiază de vară, pe cînd sta la o cafeluţă împreună cu mai mulţi confraţi, unul din aceştia îi spuse :

— Diseară plec în vacanţă. Mă duc să mă răcoresc puţin.

— Unde ? întrebă autorul Vieţii lui I. L. Caragiale.

— Păi... la Predeal.

— Apropo, spuse profesorul. De ce oare i s-o fi zicînd acestui oraş Predeal, cînd el se află situat pre munte ? se întrebă criticul, zîmbind uşor pe sub mustaţa-i blondă, spre amuzamentul clienţilor de la mese, care îi preţuiau spiritele, rostite întotdeauna cu mult aplomb şi direct la ...obiect.

● După cum se ştie, poetul Al. T. Stamatiad, autorul volumului Din trîmbiţe de aur era în permanent duel cu umoristul Alexandru Cazaban a cărei replică era neiertătoare.

Intr-o dimineaţă cei doi scriitori polemizau, ca de obicei, în faţa ceştilor de cafea.

— Imi stă mintea în loc de cele ce-mi spui ! dragă Cazaban, zise roşu de mînie fostul redactor al Literatorului lui Macedonski.

— De mult ! i-o tăie scurt regretatul umorist în hazul celor de faţă.

PAUL DANIEL

Avertisment :
Autorii de „culegeri de anecdote" sînt rugaţi, în cazul cînd intenţionează să includă în volum unele din aceste „dueluri literare", să indice negreşit şi sursa. Din volumul în pregătire **Capşa... în anecdotă.**

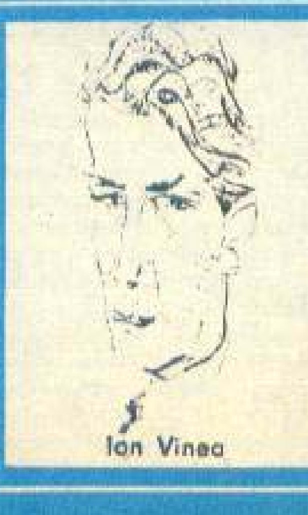

Ion Vinea

Un surprinzător „fapt divers" cu

VIDOCQ

Recent, din Muzeul Luvru a fost furată o bijuterie de mare preț : celebra spadă a lui Carol al XI-lea, dispariție însă mai puțin dezastruoasă pentru tezaurul național al Franței decît cea suferită în secolul trecut, cînd sute de obiecte din aur au fost furate de la Cabinetul de medalii. Unul dintre cei mai buni cunoscători ai vieții celebrului Vidocq, Jean Savant, relatează această surprinzătoare aventură.

Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq

În cursul nopţii de 5 spre 6 noiembrie 1831, trecînd pe strada Richelieu, birjarul Capelais aude două, trei bufnituri „ca şi cum ar fi fost aruncate nişte baloturi". Mai tîrziu, ţiglarul Boucháret ce se plimba însoţit de un prieten remarcă o frînghie atîrnind la una dintre ferestrele clădirii ce adăpostea Biblioteca regală. O patrulă apărută curînd dă alarma.

În dimineaţa următoare, Consiliul de Miniştri este reunit în şedinţă extraordinară. Regele Louis Philippe şi consilierii săi sînt, sau par a fi, emoţionaţi. Se cunoaşte ceea ce s-a întîmplat : au fost jefuite cele mai bogate colecţii ale Cabinetului de medalii. În 24 de ore Franţa şi întreaga Europă intră în alertă. Au dispărut adevărate opere de artă, lucrate în aur, un vas de libaţiuni cu un basorelief minuţios lucrat, medalii romane incrustate, o cupă montată în aur, cu bustul unui rege sasanis, gravat în relief şi numeroase bijuterii – albine de aur, inele gravate – găsite în mormîntul regelui Childéric, o bulă antică şi o medalie de aur aparţinînd lui Louis al XIV-lea. Celelalte două colete conţineau, se pare, după o primă verificare, 3192 medalii greceşti şi romane din aur şi 772 medalii ce aparţinuseră regilor Carol al VII-lea, Ludovic XIII, Ludovic XV, împăratului Napoleon, lui Carol al X-lea, marilor oameni ai Franţei, precum şi seriile complete ale medaliilor purtate de Ludovic al XIV-lea, Ludovic al XV-lea şi papă. Niciodată tezaurul ţării nu suferise o asemenea pagubă. După citirea inventarului obiectelor furate, regele şi miniştrii se priviră consternaţi şi căzură de acord să facă apel la singurul om capabil să pună mîna pe hoţ, sau pe hoţi.

O jumătate de oră mai tîrziu îşi făcu apariţia un bărbat înalt, cu o musculatură impresionantă şi cu o privire „formidabilă". Era „generalul", era „vechea gardă", era şeful siguranţei statului, într-un cuvînt era CELEBRUL VIDOCQ.

În ziua de 7 noiembrie, el arestează personal pe autorul furtului : o veche cunoştinţă !

• O ISTORIE VECHE DE 20 DE ANI

În 1813 parizienii erau terorizaţi de un criminal în faţa căruia autorităţile se dovedeau neputincioase : Fossard, supranumit regele hoţilor. Întreaga lui înfăţişare provoca frică. De talie mijlocie, avea păr şi sprîncene negre, ochi sumbri, un nas lung şi gros, un pic acvilin, buze botoase, o frunte joasă, o bărbie plată, un aspect teribil. Şi, totuşi, acest bărbat, de 34 de ani, plăcea femeilor.

În 1808 fusese condamnat la 20 de ani muncă silnică pentru furtul unor bilete de bancă, monede şi alte obiecte şi trimis la Brest, de unde evadase doi ani mai tîrziu. Îşi reia „meseria", însă este prins şi condamnat din nou în 15 martie 1811 la muncă silnică pe viaţă, pentru „furt de bani numerar prin efracţie". O zi mai tîrziu, în 16 martie... evadează. Poliţia şi jandarmeria din Nancy se lansează în urmărirea sa dar regele hoţilor este de negăsit. Prefectul poliţiei, baronul Pasquier, convoacă pe Vidocq, devenit nu de mult şeful siguranţei statului, şi îi cere să preia aceas-

• MISCELANEA •

• CUM VISAŢI?

Medicii afirmă că visele sînt generate, în mare parte, de modul de funcţionare în timpul nopţii a întregului organism uman. Iată cîteva exemple:

Dacă visezi monştri, incendii, fum, fantome, fapte de spaimă care-ţi ameninţă viaţa, înseamnă că inima îţi funcţionează prost.

Visezi lupte armate, mări agitate, mers greu pe jos — nu-ţi funcţionează normal plămînii.

Te visezi înotînd, luptîndu-te să nu te îneci, sau căţărîndu-te să scapi de o mare primejdie — nu stai bine cu rinichii.

Întîlneşti în vis păduri mari, munţi înalţi, iarbă, cîmp năpădit de vegetaţie — ficatul are de lucru mult şi greu cu masa pe care ai servit-o înainte de culcare.

Dacă vei visa, deseori, rîuri şi cascade mari, precum şi oameni fioroşi — înseamnă că eşti anemic.

Toate acestea nu înseamnă reguli absolute, mediul înconjurător putînd deturna visele începute, şi deci chiar dacă suferi de inimă, de ficat, de plămîni şi de rinichi, se poate să ai alte vise — ale oamenilor sănătoşi; şi invers, sănătoşii să aibă visele bolnavilor.

• BRAVUL BUFFALO-BILL

Buffalo-Bill a existat într-adevăr, nu este un personaj inventat de autorii cărţilor de aventuri. El s-a numit William Frederick Cody; s-a născut în localitatea Scott Country, din statul Iowa (S.U.A.), în anul 1846 şi a murit la Paris, în anul 1917. Numele de Buffalo-Bill şi l-a luat în anul 1898, cînd s-a înrolat în armata americană unde a devenit cunoscut prin actele sale de eroism, în luptele războiului americano-spaniol. În 1889 fostul cow-boy din Iowa făcea senzaţie la expoziţia internaţională din Paris, ca dresor, folosind numele de Buffalo-Bill, sub care era cunoscut pretutindeni. Mai tîrziu a de-

MISCELANEA

venit director de circ, iar către sfîrşitul vieţii se găsea la o grădină zoologică, unde îndeplinea funcţia de păzitor de animale.

CHELTUIELILE SERAIULUI

În luna iunie 1863, ziarele londoneze, publicînd dezbaterile din Camera Comunelor, referitoare la relaţiile cu Turcia, au dat şi cîteva cifre statistice «intime» ale Seraiului Marelui Turc — adică al lui Mahmud al II-lea, care domnise cu treizeci de ani mai înainte. «Seraiul lui Mahmud — scriu ziarele — avea 36 de femei principale şi alte 1 780 de femei de a doua categorie. Pentru întreţinerea lor se cheltuiau în fiecare lună: 600 000 de franci pentru bucătărie; 1 750 000 de franci cheltuieli curente — total deci 2 350 000 de franci, sau 114 000 livre englezeşti. Erau mari cheltuielile, iar numărul femeilor din Seraiul Marelui Turc era covîrşitor; dar nu trebuie uitat că Mahmud al II-lea a avut cel mai mare harem cunoscut vreodată în lume.

DEGETELE PIANIŞTILOR

Este vorba, bineînţeles, de pianiştii virtuoşi, interpreţi ai celor mai dificile partituri. Un astfel de pianist ajunge să facă pînă la două mii de mişcări cu degetele, pe clapele pianului, într-un singur minut. Şi dacă n-ar reuşi această performanţă, n-ar putea interpreta anumite compoziţii. Chopin, bunăoară, are unele partituri care trebuie citite şi executate de pianist în cadenţa de douăzeci şi şase de semne pe secundă — deci 3 900 în două minute şi jumătate cît durează întreaga bucată muzicală. Cum însă ochiul omenesc nu poate percepe decît maximum zece impresii pe secundă, reiese că pianistul citeşte semnele partiturii în grup. Dar degetele sale trebuie să facă, obligatoriu, în unele cazuri, cele două mii de mişcări pe minut.

Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq

tă misiune. Vidocq acceptă, declarînd ofiţerilor de poliţie : „Pentru moment nu am timp să mă ocup de Fossard. Îmi rezerv plăcerea să-l ofer domnului prefect la data de 1 ianuarie".

Vidocq nu dispunea decît de 15 zile pentru a se ţine de promisiune. Între timp află că regele hoţilor are o amantă ce locuieşte într-un apartament situat pe o stradă între celebrele Hale şi bulevard şi că — suprem lux — ferestrele apartamentului sînt acoperite de draperii din mătase şi muselină galben aurie ! Aparent, locuinţa era închiriată unei croitorese, dar în cîteva zile de cercetări, Vidocq descoperă proprietarul care însă nu ştie cine-i erau foştii chiriaşi şi nici unde au plecat.

Explorînd ciudata faună a comisionarilor şi antreprenorilor, Vidocq ajunge cu cercetările la un comerciant de vinuri, deţinător al imobilului din strada Duphot, colţ cu Saint Honoré, unde Fossard şi iubita sa, Henriette Tonnaux, se instalaseră de cîtva timp sub numele de domnul şi doamna Hazart. Şeful siguranţei statului intră în alertă.

Sîntem în 13 decembrie 1813. La orele 23, cînd Fossard se reintoarce acasă, toate forţele lui Vidocq sînt pe poziţii. Fostul ocnaş nu are presentimente. Urcă scările fredonînd. Douăzeci de minute mai tîrziu, în apartament se sting luminile. Sosise momentul. Vidocq recurge la ajutorul unui nepot al proprietăresei, copil precoce căruia-i promite o recompensă, cerîndu-i, în schimb, să urce la dona Hazart şi să o roage să-i dea puţină apă de colonie pentru mătuşa sa. După o prealabilă instruire, copilul desculţ, cu toţi ceilalţi colaboratori ai lui Vidocq, sună la uşa d-nei Hazart. O dată, de două ori :

— Cine e ?

— Eu, d-nă Hazart, Louis, mătuşa se simte rău şi vă roagă să-i daţi puţină colonie.

Uşa se deschide şi Henriette Tonnaux nu are timp să scoată nci un strigăt. Doi jandarmi o imobilizează, astupîndu-i gura cu un şervet. În acelaşi moment, mai rapid decît un leu ce se aruncă asupra prăzii, Vidocq se azvîrle asupra lui Fossard, complet zăpăcit, deja legat şi strangulat în patul său, fără a putea schiţa cel mai mic gest şi a spune un singur cuvînt.

VICONTESA NAYS-CANDAU

La 31 mai 1814 Fossard este trimis de la închisoarea Bicêtre spre Brest cu o nouă condamnare la muncă forţată. Ocnaşul 10 183 nu visează însă decît evadarea. Face cîteva tentative nereuşite de fugă şi după cîţiva ani pare că renunţă. Aparenta sa resemnare îl face pe directorul închisorii să-l lase să lucreze singur ca ebenist într-un atelier al închisorii. Henriette îi trimite regulat sume destul de substanţiale, dar Fossard încearcă din nou să-şi recîştige libertatea şi reuşeşte de astă dată. La 8 februarie 1831, posedînd un paşaport fals, evadează şi ajunge la Paris, cu diligenţa, ca orice burghez inofensiv. Primul gînd şi primul drum este la Henriette, dar iubita, ce nu-l abandonase moral, îl părăsise în fapt pentru adevăratul domn

Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq

Hazart. Şi cînd regele hoţilor îi cere să fugă împreună în America, răspunde :

– Nu-mi mai doresc să fug în lume spre a căuta noi nenorociri. Pe tine nu pot conta. Rămîn aici, alături de Hazart care mă va face fericită. Dacă ai nevoie de bani, însă, voi continua să-ţi dau aşa cum am făcut întotdeauna.

Consternat, Fossard aleargă în stradă ca un nebun şi dezorientat se adăposteşte la Palaiseu în casa unuia dintre fraţii săi, bijutier. Dar după cîteva zile neînţelegerile îl fac să părăsească acest trecător domiciliu, anunţînd că se îmbarcă pentru America ! Dorea să se stabilească în Alger, dar, vai, la Marsilia, înainte de îmbarcare este recunoscut de către un fost ocnaş devenit nu de mult timp informator al poliţiei. Fuge în momentul cînd este aproape de a fi prins şi ajunge la Lyon, unde rămîne cîteva luni după care, reîntors la Paris, reînnoadă legăturile cu cîteva dintre figurile dubioase ale timpului, ajungînd, din legătură în legătură, la vicontesa de Nays-Candau, ce-şi avea şi ea mica şi interesanta ei istorioară : crescută la curtea lui Louis al XVIII-lea, se mărită la 18 ani cu Luis Mariano, viconte de Nays Candau, individ de o rară mediocritate. Tînăra vicontesă îşi determină soţul să părăsească armata şi să intre în administraţie (un prefect imbecil deranjează mai puţin şi se descurcă mai uşor !). O prefectură – acest obiectiv precis este urmărit cu asiduitate de frumoasa Delphine-Pierrette-Charllote... etc., în tot cursul vieţii ei pînă la nenorocita întîlnire cu Vidocq. De fiecare dată cînd o prefectură devenea vacantă, cu scrisul ei mărunt, aparent simpatic, ce trăda însă o deosebită înclinare spre intrigă, ea-şi ruga regele „Sire, prefectura din Jura (sau Decazes, Villèle...) a devenit vacantă". Şi pentru a-şi uşura calea ea deţinea lista tuturor prefecţilor şi mai ales date despre vîrsta lor. De la o lună la alta denunţa pe cei care i se păreau „prea vîrstnici" şi pentru fiecare avea un înlocuitor ideal : vicontele de Nays-Candau. Şi, într-o zi, la palat, ea jucă scena cea mare : vărsînd şiroaie de lacrimi, ea aminti regelui de „nenorocirile lor comune". Luînd-o în braţe, bătrînul sensibil, îi făgădui să-i plaseze soţul într-o funcţie şi într-adevăr vicontele fu numit subprefect de Hautes-Pyrénees, un district nu prea îndepărtat. Dar noul şi puţin inteligentul subprefect îşi dădu imediat în petic, înamorîndu-se de o tînără a cărei familie susţinea Revoluţia. În urma scandalului, Luis Mariano fu trimis să-şi ofere „bunele servicii" la subprefectura din Louhans, apoi în sud la Bagnères. Scopul părea atins, cînd Carol al X-lea (care-i dăduse atîtea aprobări) fu nevoit să-şi facă valizele. Imediat după urcarea lui Louise Philippe pe tron, faimoasa şi inepuizabila intrigantă reveni la Tuilleries extoziindu-se în faţa „glorioasei revoluţii". Şi ca într-un joc al întîmplării, fosta pretendentă la o prefectură, întîlneşte la bijutierul său, Jean Baptiste Fossard, pe Étienne Fossard venit, nu să ceară ajutor rudelor, ci să-şi ofere serviciile şi cei zece mii franci pe care-i avea, drept capital. Şi atunci se înfiripă ideea unui schimb avantajos pentru ambele părţi : în schimbul obţinerii eliberării diverşilor deţinuţi, doamna vicontesă primea o parte din prada pe care aceştia o păstraseră în tot timpul recluziunii lor. Totodată, împreună cu Droullet, Fossard şi Drouhin, ea pune la cale

MISCELANEA

CEAI DE PLANTE — PENTRU PLANTE

Nu numai oamenii, ci şi plantele consumă... ceai. Un cercetător sovietic a făcut experienţe interesante folosind ceaiul pentru accelerarea creşterii plantelor. Punînd cîte trei grame de ceai la fiecare litru de apă folosită la udarea diferitelor plante, într-o perioadă de trei luni a obţinut următoarele rezultate: un spor de creştere de 20%; frunze mai multe şi ramuri mai groase faţă de celelalte plante similare cărora nu li s-a «servit» ceaiul în fiecare zi. Acelaşi tratament aplicat unor pomi a dus la coacerea fructelor cu zece zile mai devreme.

PRIMELE AFIŞE

Miliardele de afişe care împînzesc continentele în zilele noastre, au strămoşi foarte îndepărtaţi. Primele afişe au fost cunoscute la romani şi la greci. Atenienii se serveau de ele pentru publicarea legilor, iar locuitorii Romei pentru vînzările prin licitaţii. Zidul a fost primul afiş comercial, pe el scriind librarul, în fiecare zi, titlurile cărţilor apărute. Afişul de teatru n-a existat la greci. Ei aveau, pentru această treabă, strigătorul din piaţa publică. La romani însă — aflăm din scrisorile lui Plaut — erau, cu două mii de ani înaintea epocii noastre, unele afişe cu litere mari cît palma. Pe la 1500 apare, în Franţa, afişul sub forma unor pergamente lipite pe tablă. Tot în vremea aceea a început a fi folosit afişul şi pentru răspîndirea satirelor adresate, anonim, tiranilor şi asupritorilor, în toate ţările Europei.

Anunţul de ziar a apărut, pentru prima dată, în cotidianul «La Gazette», din Paris, în anul 1760. La noi primele anunţuri au fost publicate de «Curierul românesc» şi de «Albina românească», acum o sută şi cincizeci de ani — în 1829.

● MISCELANEA ●

● 7 200 DE VICTIME

Cel mai catastrofal naufragiu cunoscut în lume s-a înregistrat la 30 ianuarie 1945. În ziua aceea vaporul «Wilhelm Gustloff», care naviga în apele Mării Baltice, s-a ciocnit de o mină și s-a scufundat — la mică distanță de portul polonez Gdynya. Vaporul avea un deplasament de 26 000 de tone, fiind destinat să transporte cel mult 1 800 de pasageri. Dar în cursa aceea pe vapor fuseseră îmbarcați 8 000 de călători, majoritatea refugiați civili, care părăseau teritoriile invadate din Polonia, îndreptîndu-se spre Germania. La locul dezastrului au sosit, în scurt timp, mai multe vapoare chemate în ajutor, dar n-au putut fi salvate decît 800 de persoane. Bilanțul tragediei: 7 200 de ființe omenești înghițite de valuri.

● LA ÎNCHISOARE — ÎN RATE

Un judecător din Florida (S.U.A.), a pronunțat o sentință unică în analele penale mondiale: o condamnare la 20 de ani închisoare, pentru un fermier care și-a ucis concubina. Unicitatea sentinței constă în faptul că judecătorul a admis executarea pedepsei în... rate de cîte două luni pe an. În motivarea acordării «ratelor» se arată că fermierul asigură, cu exploatarea sa, existența a o sută de muncitori, cărora le plătește o jumătate de milion de dolari, salarii, pe an. Menținerea, permanentă, în închisoare, a fermierului patron, ar duce la închiderea exploatării, fapt care ar provoca — după afirmația apărării — nenorociri mult mai mari decît uciderea — regretabilă, dar nepremeditată — a unei femei. Și astfel, datorită înțelegerii judecătorului, Wardell Williams, fermierul, își vede de treburi zece luni pe an, și celelalte două luni — iarna — stă în închisoare, ca să-și «achite rata». Numai că pînă la urmă va rămînea dator, neputîndu-și achita toate ratele.

Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq

un plan formidabil : să fure din banca națională, Ministerul de Finanțe sau Cabinetul de medalii de la Louvru cantități uriașe de aur care nu așteaptă decît să fie transformate în lingouri ușor de negociat, iată o lovitură demnă de a fi pusă în aplicare. În continuare, vicontesa ce pătrundea cu ușurință oriunde, facilitează luarea de amprente pentru chei, fabricarea lor și alcătuiește un plan după care se realizează celebrul furt din noaptea de 5–6 noiembrie 1831.

● APROAPE DE NĂUCITORUL SECRET

La 7 noiembrie Vidocq arestează pe Fossard și Drouillet. Dar nu o cunoaște încă pe abila vicontesă. La cîteva săptămîni după această arestare, la fel de spectaculoasă ca și furtul, o ordonanță venită de sus cere încetarea urmăririi. Fossard va fi transportat la Brest, Drouillet pus în libertate și afacerea de la Cabinetul de medalii... înăbușită.

Fossard pretinde că știe cine l-a ajutat dar că va păstra secretul pînă la moarte.

Dar pentru Vidocq nu există secrete. Urmărind pista, Drouillet, care dormea prin străini – ajunge să cunoască numele frumoasei și întreprinzătoarei femei ce petrecea, ostentativ, numeroase ore în cercul reginei Franței. Lucrurile încep să se clarifice : toate aceste vizite la închisori, eliberarea suspectă a cîtorva faimoși ocnași, secretul regelui hoților, pe care acesta vroia să-l ducă cu el în mormînt ! Și ca o confirmare a bănuielilor sale, vicontesa face un demers imprudent, cerînd restituirea fondurilor bănești ale lui Fossard reținute la arestare, motivîndu-și cererea prin interesul ce-l purta ocnașului ca fiind fratele ceasornicarului său.

Vicontesa nu putea fi arestată însă ca orice culpabil. Vidocq știa din experiență că, de frica unui scandal, Consiliul de Miniștri va refuza arestarea. Era nevoie de un flagrant delict. Nu s-a cunoscut niciodată cum s-a procedat, dar la 28 iulie 1832, vicontesa de Nays Candau, împreună cu subreta sa, femeia Drouhin, este arestată la Brest, interogată imediat și percheziționată. În bagajele sale au fost descoperite lingouri, medalii și scrisori care nu lăsau nici un dubiu asupra relațiilor sale cu regele hoților.

În același timp, la Paris, Vidocq anchetează pe fratele lui Fossard, care-i mărturisește că în noaptea furtului acesta i-a adus prada pe care au ascuns-o, o parte în Sena, alta în pivnița locuinței (61 lingouri) ; cea mai mare parte au trimis-o doamnei De Nays, o sumă considerabilă cerută de aceasta pentru... toalete la recepțiile la care mergea pentru a fi de folos ocnașilor. Alături de vicontesă au mai fost reținuți, drept complici, un negustor de aur, Lesoif, și o domnișoară, Goutruche, tăinuitoare de lingouri și napoleoni.

De ce a fost protejată vicontesa ?

După o lună de închisoare, la intervenția reginei, vicontesa este eliberată și declarată „inocentă". Magistrații sînt nevoiți să comunice că „Justificarea contesei de Nays este completă" !

Un surprinzător „fapt divers" cu Vidocq

Vidocq pescuieşte din Sena cea mai mare parte a pieselor furate, este felicitat, dar nu este acoperit de recompense. Or, operaţiile de recuperare costaseră cinci mii franci aur, iar cele de supraveghere şi urmărire a vicontesei, tot cinci mii. Pentru rambursarea cheltuielilor intră în conflict cu ministrul de interne, cu cel al comerţului (ce-şi dorea să recupereze medaliile fără să plătească nici o centimă pentru aceasta), cu ministrul de finanţe. Pentru a mărturisi unde este ascuns restul prăzii, lui Fossard i se oferă numeroase concesii : graţierea, un paşaport pentru străinătate, o sumă considerabilă. Violent, Fossard refuză orice mărturisire întrucît nu avea nimic de pierdut : nu putea fi condamnat decît la muncă forţată într-o închisoare de unde — conform obiceiului — ar fi evadat din nou.

În tot cursul procesului, magistraţii chemaţi la ordine de Curte, au avut o atitudine cel puţin curioasă faţă de vicontesă. La cererile insistente ale lui Drouhin, ca ea să fie audiată, Curtea a refuzat în nenumărate rînduri pretextînd că prezenţa ei nu putea da naştere decît unui scandal ce nu va aduce lumină în proces. Adusă totuşi în proces, se exprimă cu uşurinţă şi cu o voce dulce mărturiseşte că a acţionat numai pentru a-l salva pe Fossard. La întrebarea dacă-l cunoaşte atît de bine, încît să se justifice interesul ce i-l poartă, „inocenta" femeie răspunde : „Era o adevărată nenorocire, dar îmi rămînea plăcerea de a face o faptă bună". În risetele auditoriului este constrînsă totuşi să declare că Fossard i-a dat aproape patru mii napoleoni... că Drouillet o întreţine...

Verdictul este uimitor : Drouhin este achitat, Drouillet şi Fossard se reîntorc la ocnă, fratele lui Fossard este condamnat la zece ani de recluziune, iar Doamna de Nays iese liberă din tribunal. După judecată, Fossard mai este condamnat de tribunalul maritim din Brest la încă trei ani închisoare, ce se adaugă la cei patruzeci daţi pentru furtul de la Cabinetul de medalii. Nimic însă nu-l mişcă, nu-l emoţionează, căci, condamnat pe viaţă de mult timp, nişte ani în plus sau în minus nu-i modificau situaţia. Destinul este cel care-l atinge cu aripa sa, în toamna anului 1834 cînd moare de holeră, împreună cu alţi 23 ocnaşi, la vîrsta de 53 de ani.

Singura inocentă şi necondamnată rămîne fermecătoarea Doamnă de Nays, care aproape că nu-şi mai aminteşte de trecutul său. Istoria a păstrat secretul acestui furt, secretul acestui proces care ar fi putut fi foarte bine un proces comun, sau un proces politic.

(După „Historia")

● MISCELANEA ●

● «TRITON»

O leghe marină are 5 555 de metri, deci douăzeci de mii de leghe înseamnă 111 100 de km — mai mult de două ori şi jumătate decît brîul pămîntului. Distanţa aceasta enormă a fost străbătută cu închipuirea de Jules Verne, în anul 1870, cînd a scris cartea «20 000 de leghe sub mări». De la închipuire şi pînă la realitate au trecut nouăzeci de ani, în 1960 submarinul atomic american «Triton» reuşind să facă ocolul lumii, pe sub apele mărilor şi ale oceanelor. Voiajul, însumînd 67 000 de km, a fost făcut în 84 de zile (iunie-august 1960) cu 183 de oameni la bord. A ieşit la suprafaţă numai de două ori, pentru aprovizionare.

● SINGURI — ÎN JURUL LUMII

Un tînăr navigator francez — Alain Gerbault — care în vara anului 1923 reuşise să traverseze Atlanticul, singur la bordul unei bărci, îşi înscrie numele într-o nouă performanţă, la 27 iulie 1929, cînd termină marea cursă, pe ape, în jurul lumii, cu aceeaşi barcă lungă de numai 11 metri — «Firescret», cum a numit-o. Fantastica aventură — 60 000 de km prin apele oceanelor Pacific, Indian şi Atlantic — durase doi ani şi opt luni, cu mari escale pe unele insule.

În zilele noastre o astfel de performanţă a fost realizată şi de o femeie — englezoaica Naomi James. Folosind un itinerar mai scurt, fără ocoluri, ca Gerbault, şi fără staţionări în anumite locuri, această «eroină a valurilor», cum i-a rămas numele, a bătut şi toate recordurile mondiale de specialitate. Ea a navigat, singură la bordul unei ambarcaţiuni cu pînze, 30 000 de km, în 272 de zile; deci cu două zile mai puţin decît alt celebru navigator solitar, Francis Chichester (274 de zile, în anul 1967, pe aceeaşi rută).